Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 167. szám. Hétfő, junius 19.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, ½ évre 7 frt, ¼ évre 3 frt 50 kr, egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

A tettek korszaka.

Budapest, junius 18.

(s.) A kiegyezés válságának szerencsés befejezése után nyomban jelentkeznek közgazdasági politikánkban is az uj korszak biztató jelenségei. Az Ausztriával való közgazdasági viszony rendezéséről szóló megállapodásokban a kormány csupán a lehetőségét biztositotta annak, hogy közgazdasági politikánkat Magyarország érdekeinek megfelelően rendezhessük be; ezt a biztositékot küzdelemmel kellett megszereznie; most, hogy a küzdelem véget ért, következik a munka korszaka. A küzdelem eredményeit hasznos dologtevéssel kell értékesitenünk.

A legnagyobb feladat, amely közgazdasági politikánkra vár, az iparfejlesztés feladata. Életerős ipart kell teremtenünk, hogy az ország anyagi érdekei, a nemzet vagyoni boldogulásának feltételei szilárd alapokra legyenek lefektetve. Örömmel látjuk, hogy a kormány, amely ebben az irányban is nagy várakozásokat támasztott hivatalbalépésekor, hozzálátott ezeknek a várakozásoknak a kielégitéséhez, mihelyt a nehéz küzdelmekből, a válság zavaraiból kibontakozhatott. Erre vallanak az *uj iparstatisztikai felvételeknek* nagy erővel megindított előmunkálatai, amelyekről mai számunkban is volt részletes hiradás.

A mi iparfejlesztésünk legujabb története három periodusra oszlik. Az első periodusban, a *Baross*-korszakban nagy lendülettel, hatalmas erővel, szinte tüzzel-vassal indult meg az iparfejlesztés akciója. Az a lázas iparkodás, az a kolosszális akaraterő, amely akkor a kormányzati tevékenységet mozgatta, uj ösvényeket vágott; alkotott sok jót, sok maradandót is; de sok tévedése, sok hibája is volt. A legnagyobb hibája volt a rendszertelenség. Egy hatalmas teremtő zseni nagyméretü politikája volt az, amely nagy szerencséje volt Magyarországnak *akkor*; de később ez a szerencse sok bajnak lett kutforrásává. Az a politika szinte kizárólag egy ember személyére volt szabva; minden sikere, minden kockázata ahhoz az emberhez kapcsolódott. Mikor aztán jöttek az epigonok, akkor a nagy embernek hibái maradtak csak felszinen. A rendszertelenség, a kapkodás megmaradt. De a nagy stil, a lendület eltünt.

A második korszak volt a becsületes mesteremberek korszaka. A nagy mester hüséges tanitványai és legényei dolgoztak tovább az ő nyomdokain. Tisztességes foltozó munka volt.

Azután következett a tehetségtelen dilettantizmus korszaka, amely most valahára szerencsésen véget ért. Most, amint látszik, s amint vártuk is, bekövetkezett végre a rendszeres munka korszaka. *Hegedüs* Sándor kiváló egyénisége adja meg ennek a korszaknak a bélyegét. Az uj kereskedelemügyi miniszter, évtizedeken át munkálkodva a közgazdaság terén, nagy tudása, tehetsége és munkaereje mellé megszerezte a kellő tapasztalatokat és gyakorlati érzéket is, ami biztositéka volt annak, hogy a rendszeres, öntudatos, tervszerü alkotás ideje érkezett el az ő kormányraléptével.

Hogy ebben a várakozásunkban nem csalódtunk, arra vallanak az uj iparstatisztikáról szóló rendelkezések. Ennek a most megindult nagy munkának a fontosságát nem lehet eléggé méltányolni. A tervszerü iparfejlesztésnek első, leglényegesebb föltétele az, hogy ismerjük meg a mostani állapotokat; tudjuk egész pontosan, hogy mink van, mink hiányzik, mire van szükségünk. Azután következik majd annak az eldöntése, hogy mit és hogyan lehet és kell megteremtenünk.

A statisztikai fölvételek sikere nagy, szinte elhatározó befolyással lesz egész iparpolitikánkra. Ezeknek az adatoknak a teljessége és megbizhatósága teremtheti meg csak az alapját annak a kormányzati tevékenységnek, amely a társadalmi tényezőknek, a közgazdasági élet faktorainak iparfejlesztő tevékenységét irányitani, táplálni, segiteni van hivatva. Az érdekelt köröknek készséges, buzgó és mindenekfölött jóindulatu közremunkálása biztosithatja csak ezeknek a felvételeknek a sikerét. Az a fő tehát, hogy a kormány intencióját megértsék azok, a kiket illet s a szerint legyenek segitségére. Hogy azután az igy megvetett alapon egy öntudatos, erőteljes és eredményes iparfejlesztő politika fog fölépülni, arra elegendő biztositékot látunk a kereskedelemügyi miniszternek és az ő kitünő munkatársainak személyében. A minisztérium iparfejlesztő osztályát kiváló szakférfiak alkotják; a legfőbb vezetés pedig olyan kézben van, amelybe nyugodtan látjuk iparunk sorsát letéve.

Alapos okunk van hinni, hogy iparfejlesztésünk történetében nemcsak a tettek korszaka érkezett el, hanem itt lesz nemsokára az eredmények korszaka is.

BELFÖLD.

A kiegyezési törvényjavaslat tárgyalása. A képviselőház tudvalevőleg most szerdán kezdi tárgyalni a kiegyezési törvényjavaslatot. A vitát *Rosenberg* Gyula előadó beszéde fogja bevezetni. Eddig csak néhány szónok jegyezte föl magát, amiből egy félhivatalos azt következteti, hogy a képviselőház még a héten be is fejezi a törvényjavaslat tárgyalását.

REGÉNY.

Tavaszi beszéd.

(4) — SZATIRA. —

Irta: NÓGRÁDI LÁSZLÓ.

Egy kis atom keveredhetett bele, mely arra ingerelte, hogy társat kivánjon, — és igy van minden emberi lény, születésekor egy kis atom keveredik bele, mely aztán nagyra növe arra hajtja, hogy kegyes legyen, vagy arra, hogy szeressen dorbézolni, hogy öljön, raboljon, hogy buja legyen, hogy csaljon! — velünk s bennünk nőtt minden sorsunk tudtunkon kivül! . . .

Hölgyeim, egy napon a paradicsom minden állatja, még a fák is csodálkozva látták, hogy kertészük, kikre bizonyos respektussal néztek még a libák is, noha ők is csak két lábon jártak, karonfogva sétál egy hozzá hasonló, csakhogy sokkal szebb idomuval; önkéntelenül susogták: a szép kertésznő!

Egy pár ezer év mult el, de higyjék meg, még most is mint a láva forr ereimben a vér, ha elgondolom, hogy milyen két lábon sétált az a szép kertésznő, mondjuk Évának. Szinte érzem, hogy vibrál agyam minden porcikája, mikor Évára gondolok.

Fidiász s valamennyi kontár festőművész fantáziájának álma és kezének müve is semmi, csak értéktelen kolonc hozzá képest. Mi a harmónia, mi a rithmus, mi a szinek összeolvadása, mi a logika tökéletes formulája, — óh, Évában minden megvolt!

Minek mondjam el önöknek, hogy a hattyu fehérsége korom Éva fehérségéhez, hogy a rózsa szine csak mázolás, hogy a hullám ringása, a bimbó ingerlő feslése és mindaz, ami csak szép és szépre emlékeztet, mind semmi, — semmi! Igazán csak egy isten álmodhatott olyan szépet, annak fantáziája alkothatott olyan isteni gyönyörüséget! . . .

És képzeljék, a paradicsom nagyérdemü kertésze csak annak örült, hogy nem egyedül van. Borzasztó tudatlan volt. Mikor kézen fogta Éváját, még csak meg se rándult a karja, soha egy ferde pillantást nem tett, át se próbálta fogni a derekát, pedig mondhatom, hogy csak a napsugár volt öltözéke Évának . . . Nem volt akkor még divatlap, mi szerint öltözködhetett volna. Higyjék meg hölgyeim, „sokkal jobb volna, ha ma sem volnának divatlapok“ — ah, ezt a férjek mondják, kik csak kontók alakjában látják a divatlapok hatását, de mi filozófusok, kik fölülemelkedünk az anyagon s csak a szellemet nézzük, tudjuk, hogy a divatlapok szerint csinált ruha mély betekintést enged a nőbe. Aztán — aztán hölgyeim, az izlés, a szent izlés, mely fejlik ezzel gyorsan, aztán az erkölcs, — oh bizony divatlap nélkül kátyuba esne; a divatlapot forgatják ma a serdülő lányok s nem a nagymamás világ Szentek Életét, mert van érzékök jó a müvészet és erköles iránt!

De el is felejtem az almát! . . Nos? az alma érik, Éva sétál divatlap nélkül a paradicsom kertészével, — nézzük, hát Ádám és Biri mit csinálnak.

Ugy történt, hogy Ádám a virágokat nézegette sorba s nem gondolt egyébre, mint arra, hogy milyen gyönyörüség lesz a kaméliákból, violákból, ha el nem fagynak. Virágokat nézegetett Birike is, hanem csak Ádámra gondolt — — egyszerre mintha belebujt volna az ideál!

Arra gondolt, hogy milyen széles vállai vannak s hogy csillognak a szemei, milyen izmos a karja s hogy milyen piros-barna az arca. Igen, a hölgyek finom analizálók valamennyien és ugy specializálni, mint a nők, ugy megfigyelni s oly élvezettel gondolkozni, mint ők, a férfiak soha sem tudtak és nem is fognak tudni soha.

Birike csak az arcával nézte a virágokat, szeme nyomon követte Ádám minden mozdulatát s valahányszor lehajlott Ádám, mindannyiszor megrázódott a kis vékony karton ruhácska, mintha valami láthatlan kezek ráznák.

Hölgyeim, láttak-e már tengerszemet háborogni? Nos, egészen olyan volt a kis ruha háborgása. A tengerszem vizét belülről csiklandják valami pajzán najádok, habruhába öltözött szirének. A karton ruhácskák nagyon könnyü portékák, hamar is lebbennek.

Láttam ezt egyszer magam is. Ha jól emlékezem, nyár volt és a szép társaság, fiatal emberek, fiatal hölgyek, piros, mosolygó arccal, kicsattanó ajakkal, fehér csipkés, vékony, karton ruhákban. Öreg mamák és nagymamák is voltak együtt. Lement a nap, de nem volt enyhe az alkony, fel is jött a fehér képü hold, mégis csak meleg volt. Meleg volt, tikkasztóan meleg s ennek hatása volt a mamákra, csendesen szundikáltak; ezüst sugárt szőtt a hold, ennek meg a fiatalokra volt hatása. Sétálni mentünk.

Én nekem Lilike jutott. Sétálás közben mindenféléről beszélgettünk, szóba jött a természet, de az igen egyszerü dolog, nem érdekes. És mivel történeteket komponálni nem szeretek, mert nagyon nevetségesnek tartom, mikor anynyi van már készen, előhoztam egy kész históriát, a trójai háborut, amelyben Helena és Páris, nemkülönben egy csomó nép, isten és istennő is benne van. Nagyon bohó módon beszélhettem, talán még természetesebben, mint a jó Homér, mert egyszerre csak azt vettem észre, hogy a Lilike rózsás tenyere tapad az ajkamra.

Mit gondolnak, elhallgattam? — — Igen, elhallgattam, mert láttam, hogy Lilike milyen epedőn néz rám, ugylátszik megértette a történet magját — — ma nagyon értelmes mindenki!

(Folytatása következik.)

Lapunk mai száma nyolc oldal.

KÜLFÖLD.

A békekonferencia. *Hágából* táviratozzák: *Zorn* tanár, német szak-kiküldött, miután gróf *Münster* német nagykövettel hosszasabban értekezett, Berlinbe utazott. Hir szerint az értekezlet tanácskozásainak állásáról ott szóbeli jelentést fog tenni. A napokban kisérletet tettek arra, hogy ujabb javaslat utján találjanak módot a megegyezésre és pedig oly módon, hogy Hágában *korlátolt hatáskörrel irodát* rendeznének be, mely nem lenne felruházva a hatalmak tulajdonképpeni képviselőinek tekintélyével. Az iroda két hatalom konfliktusa esetére és azok kivánságára köteles lenne a viszályokban való itélkezésre választott bíróságot állitani össze. Tehát nem léteznék állandó választott bíróság. Bizonyos eljárást fognak megállapitani, melyet mindig be kell tartani, hogy szükség esetén a választott bíróságot megalakitsák. A bíróság minden esetben fakultativ lesz. Alapos ok van arra a feltevésre, hogy ha Németország válasza kedvező lesz, a többi hatalmak is el lesznek tökélve arra, hogy ezt az ujabb javaslatot a tárgyalások alapjául elfogadják.

Waldeck-Rousseau.

Budapest, junius 19.

A mily imponáló volt a köztársasági pártok egyetértése, amely a Dupuy-kormányt megbuktatta, épp oly nagy a fejetlenség köztük most, amikor végét kell vetni a napok óta huzódó válságnak. Kiadatott a jelszó, hogy az uj kormánynak liquidálnia kell a Dreyfus-ügyet s megint ez a kérdés az, amely két ellenséges táborra osztja a köztársaság jobbjait. A radikálisok kiméletlen megtorlást követelnek a hamisitók ellen, még ha a tábornoki karban is vannak azok és mikor erre nem találtak garanciát *Poincaré* miniszteri listájában, hátat fordittak neki és előtérbe került *Waldeck-Rousseau*, Gambetta barátja, a *Ferry*-miniszterium tagja, akit már *Dupuy* bukása után való nap, mint a jövő emberét emlegettek. *Waldeck-Rousseaut* már szombat este megbizta *Loubet* elnök a kabinetalakitással, s az akkor egynapi gondolkodási időt kért. Ma ujra megjelent az Elységben és formálisan elvállalta a rábizott miszsziót, miután ismerve az ő revizió-barát érzelmeit, ugy a radikálisok, mint a szocialisták biztositották barátságukról. Hogy a Méline-kormány hivei nélkül tartós kormányt nem alakithat, azzal Waldeck-Rousseau tisztában van, a mostani parlamenttől nem is vár egyebet, mint annyi időt, hogy a Dreyfus-ügyet végére juttassa. Az állandó többséget az uj választásoktól reméli, amelyekre alkalmasint megkapja az elnök hozzájárulását.

Nagyon jellemző a válságos helyzetre, hogy igen fontos szerep jutott a kibontakozás munkájában *Casimir-Périer*nek, akit az antisemita és nacionalista tábor valósággal kiüldözött az elnöki méltóságból s aki azóta teljesen távoltartotta magát a politikától. A Dreyfus-pör revizióját szólitotta a nyilvánosság elé s vallomásai, mint tudjuk, megsemmisitően hatottak a hamisító vezérkarra és barátaira. Ma Loubet elnök meghivására megjelent az Elységben, amelynek egykor lakója volt. A félhivatalos távirat szerint tanácsot kért tőle az elnök, mint volt miniszterelnöktől, de bizonyosan arra is felkérte, hogy vállalja el a hadügyi tárcát Waldeck-Rousseau kabinetjében.

Casimir-Périer belépése kétségtelenül biztositaná a mérsékelt köztársaságiak támogatását az uj kormánynak és másrészt megnyugtatná a revizióbarát közvéleményt is. Emlegetik még *Waldeck-Rousseau* kabinetjében *Delcassét*, *Deloubret* és *Millerandt*, a szocialisták fényes tehetségü vezérét, mindannyian a revizió lelkes hivei, de képviselve a köztársasági pártok legellentétesebb árnyalatait, ami szinte nyilvánvalóvá teszi az uj kormány nagy céljait: minden rázkódtatás nélkül dülőre juttatni a Dreyfus pört és kiméletlenül megtisztitani a hadsereget mindazoktól, akik becsületét annyi gazsággal bemocskolták. A nagy politikai feladatok korszaka csak azután következnek, de azt már egy uj parlament fogja köszönteni.

Páris, junius 18.

Loubet elnök ma délelőtt megint fogadta *Waldeck-Rousseaut*, aki a kabinetalakitás végleges elfogadását bizonyos támogatástól tette függővé, amelyre feltétlenül szüksége van, s amelyet megszerezni remél. *Waldeck-Rousseau* ma este vagy holnap reggel megint elmegy az elnökhöz.

A köztársaság elnöke ma délelőtt *Casimir-Périert* is fogadta, akitől mint volt miniszterelnöktől kért tanácsot.

Páris, junius 18.

Hir szerint *Waldeck-Rosseau* nagy sulyt vet arra, hogy *Casimir-Périert* megnyerje a hadügyi tárcára. Egyelőre lehetetlen előrelátni, milyen választ ad neki *Casimir-Périer*.

Páris, junius 18.

Waldeck-Rousseau már megnyerte bizonyos politikusok közreműködését és ugylátszik meg van elégedve válaszukkal. A deszignált miniszterelnök csak holnap reggel megy *Loubet* elnökhöz és csak holnap fog kitudódni, kiknek tett ajánlatot.

Páris, junius 18.

A lapok nagyobb része kedvezően fogadja a *Waldeck-Rousseau*-féle kombinációt és bizik e kombináció sikerében. A szocialista sajtó támogatását igéri *Waldeck-Rousseau*nak, ellenben az antirevizionista lapok azt irják, hogy *Waldeck-Rousseau* kinevezése megnehezíti a közvélemény megnyugtatását. *Waldeck-Rousseau* leendő miniszterтársai között egyelőre csak *Delcassét* és *Millerandt* emlegetik. Csak néhány lap emliti *Casimir-Périert* is.

Páris, junius 18.

A *Ligue de la patrie française* tegnap tartott gyülésén *Mercier* tábornok beszédet mondott, amelyben kijelentette, hogy a rennesi haditörvényszék előtt, a következményekkel nem törődve, mindent el fog mondani.

Monarkiánk a Balkánon.

— A szerb-török határvillongás. —

Konstantinápoly, junius 18.

Gróf *Goluchowski* külügyminiszter megbizására az osztrák-magyar nagykövetség tegnap és ma barátságos előterjesztést tett a portánál a jablonicai határsértés ügyében. Hasonló előterjesztést tett a belgrádi osztrák-magyar követség is.

Konstantinápoly, junius 18.

A portának a jablonicai határsértésre vonatkozó tegnapi jegyzékére a szerb kormány a portához ma ujabb jegyzéket intézett, amely azt mondja, hogy a porta elfelejtette hozzátenni, hogy a szerbek lőfegyverüket szerb földön betörő albánok és katonák ellenében életük és javaik védelmére használták.

A jegyzék utal a szerb kormánynak az utóbbi években a portához intézett számos jegyzékére és a koszovói vilajetben folytonosan előforduló erőszakoskodásokra, amelyek az ottani hatóságok magatartásának a következményei. Az utolsó f. hó 14-ki határsértés azonban, amelyről részletek még nem érkeztek, sokkal komolyabb jellegü volt, mert katonák is résztvettek a harcban, amely egy egész napon át folyt. Három falut megtámadtak és egy őrházat leromboltak. Minden eddigi lépés — mondja továbbá a jegyzék — melyet a szerb kormány a portánál a határon a rend fenntartását illetőleg tett, eredménytelen maradt.

Ennélfogva a szerb kormány elhatározta, hogy oly intézkedéseket fog tenni, melyeket elég hathatósaknak tart arra, hogy a rendet fenntartsa és a szerb lakosság biztonságát megvédi.

Minthogy szerb területre való ujabb betörés a határon a béke fenntartására igen veszélyes következményekkel járhatna, a szerb kormány szilárdul el van tökélve, hogy a határnak tiszteletet szerez és *ujabb rablótámadásokat nem tür.* Sőt reméli, hogy a porta nem fogja elmulasztani, hogy erélyes intézkedésekkel véget vessen a lakosságra hátrányos, a kereskedelemre káros, a két állam között fennálló barátságos jó viszonynyal össze nem egyeztethető állapotoknak. A jegyzék végül sürgősen appellál a portához, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket arra, hogy a határ régóta reklamált tiszteletben tartását helyreállitsa.

HIREK.

Budapest, junius 18.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Junius 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hir.** *Széll* Kálmán miniszterelnököt, aki jelenleg Rátóton időzik, holnap estére, vagy holnapután reggelre várják vissza Budapestre.

— **A király gyengélkedik.** Egy bécsi félhivatalos táviratot a király gyengélkedéséről ad hirt. Ő felsége a Wien folyó szabályozási munkálatainak megtekintésekor meghült s azóta fájdalmas nyilalást érez a dereka körül. Baja egészen jelentéktelen, de az orvosa kérte, hogy néhány napig maradjon a szobában és tartózkodjék minden fárasztóbb munkától.

— **Lipót Szalvátor főherceg Laibachban.** *Lipót Szalvátor* főherceg tegnap délután Laibachba érkezett. Ma a főherceg a franciskánus templomban csendes misét hallgatott és azután megtekintette a tartományi elnök kiséretében a szinházat, a muzeumot, a Rudolfinumot, a Jakab-templomot, a földrengésvizsgálót és a tartományi kormány palotáját. A főherceg ma délután visszautazott Zágrábba.

— **A király unokájának balesete.** *München*ből táviratozzák, hogy a riemi lóversenyen ma sulyos baleset érte *Szigfrid* herceget, Lipót bajor herceg fiát. A fiatal herceg, aki az egyik urlovas versenyben résztvett, futtatás közben leesett a lóról oly szerencsétlenül, hogy eszméletlen állapotban vitték el a versenytérről. Elszállításánál *Ferenc Ferdinánd* trónörökös is segédkezett, aki *Luitpold régens* herceg társaságában szintén kint volt a versenyen. Az orvosok szerint agyrázkódás érte a herceget, de remélik, hogy néhány nap alatt kiheveri baját.

— **Ferenc Ferdinánd főherceg Münchenben.** Münchenből telegrafálják: *Ferenc Ferdinánd* főherceg ma délelőtt látogatást tett *Luitpold* regenshercegnél, *Lajos* és *Lipót* hercegeknél, akik viszonozták a látogatást. Délben a főherceg a régenshercegnél volt hivatalos és délután a régenshercegnél négyes fogatu nyitott kocsin a riemi lóversenyre hajtatott. A közönség a főherceget élénken üdvözölte. Este a főherceg a régenshercegnél családi ebédjén vett részt.

— **Erzsébet királyné szobra Miskolcon.** Kegyeletes és leiketemelő ünnepet ült ma Miskolc város hazafias közönsége, amidőn leleplezte boldog emlékezetü Erzsébet királynénak mellszobrát. Az ünnepély szinhelye Miskolc város legszebb helye, az Erzsébetliget volt. Az ünnepélynek szép napos idő kedvezett. Az ünnepély előtt borongós volt az idő, sőt eső is esett, de az nem gátolta a város közönségét, hogy ezrével zarándokoljon az Erzsébet-ligetbe, mely nemzeti szinü zászlókkal volt diszitve. A közönség sorában ott voltak báró *Vay* Béla, főrendiházi tag, *Láncz*y Leó országgyülési képviselő, dr. *Tarnay* Gyula alispán, *Dévay* József nyugalmazott alispán, *Görgey* László magyar királyi államvasuti üzletvezető, *Radványi* kamarai elnök, *Soltész-Nagy* Kálmán, királyi tanácsos polgármester is. A szobor talapzatára koszorut helyeztek: a róm. kath. nőegylet, a borsodi nőegylet, a vörös kereszt egylet fiókja, az izraelita nőegylet, az ág. ev. nőegylet, az érseki papnövelde és a református leánynövelde intézet. Az ünnep azzal vette kezdetét, hogy a daloskör elénekelte a *Szózatot*, majd *Tóth* Pál, a református felsőbb leányneveló intézet igazgatója magas szárnyalásu ünnepi beszédet mondott, melyben Erzsébet királyné erényeit költő lendületü szavakban ünnepelte és tömör vonásokban ecsetelte a boldogult királyné életét. A beszédet a közönség lelkesen megéljenezte, Az ünnep befejezéseül a daloskör a *Dalszabadság*-ot adta elő. Az ünnepély a legnagyobb rendben folyt le. A sikerült szobor *Strobl* Alajos vésője alól került ki és Erzsébet királynét fiatalsága ragyogó bájában örökiti meg.

— **Egyetemi magántanárok.** A közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. *Dieballa* Gézának, „a vér, vese és anyagcsere betegségek kór- és gyógytanából", dr. *Tóth* Istvánnak „a szülészeti mütéttan és nőgyógyászati propaedeutikából" s dr. *Vámossy* Zoltánnak „a pharmakologiai gyógyszertanából" a budapesti tudomány-egyetemen magántanárrá történt képesitését jóváhagyólag tudomásul vette s a nevezetteket e minőségükben megerősitette.

— **A pered-zsigárdi csata.** A *pered-zsigárdi csata* félszázados évfordulója alkalmából junius 21-én Pered, Zsigárd, Királyrév, Alsó-Szeli, Felső-Szeli és Deáki községek *Pereden* emlékünnepet rendeznek. Az ünnepi rend a következő: Reggel ½9 órakor gyülekezés a római katolikus templom előtt, 9 órakor gyászistentisztelet a templomban, kivonulás a honvéd-emlékszoborhoz, az emlékszobor megkoszoruzása, ünnepi szónoklat, szavalat, ének és alkalmi emlékbeszéd.

— **Egyetemi élet.** Az egyetemi kör tegnap este bizottsági ülést tartott, amelyen a megüresedett főtitkári állásra egyhangulag *Mandel* Sándor joghallgatót, a főpénztárosi állásra pedig *Horváth* Zoltán joghallgatót választották meg.

— **Elhalasztott egyházgyülés.** A budapesti ev. református egyháznak ma délelőtt kellett volna közgyülést tartania a Kalvin-téri templomban. E gyülésen került volna betöltésre a *Darányi* Ignác lemondása következtében már félév óta üresen álló egyik gondnoki szék. Minthogy azonban az egyháztagok nem jelentek meg szavazóképes számban. *Hevedüs*

Sándor kereskedelemügyi miniszter, egyházkerületi főgondnok a közgyülést kénytelen volt elnapolni. Az ujabb közgyülés határidejét legközelebb közzé fogják tenni. Az egyház gazdasági nagybizottsága, amelynek a közgyülést követőleg kellett volna üléseznie, jövő vasárnap fog összejönni.

— **A nagy közvádló.** Déroulède, Rochefortot, Coppéet, Cavaignacot csöndes embereknek kell mondani, amikor arról van szó, hogy *Quesnay de Beaurepaire* kicsoda az antirevizionisták közt. A volt főállamügyész nem tud megvigasztalódni, amióta „feláldozta“ magát a hazáért. Talán az fáj neki legjobban, hogy oly hamar elfelejtették hősies vállalkozását és most csak mosolyogva emlegetik nevét. Minduntalan megpróbálkozik, hogy magára vonja a tömegek figyelmét, de a „hálátlan“ nép megvetéssel látja vergődését abban a veremben, amelyet hirtelen lemondásával a semmitőszéknek ásott. Heteken át gyüjtötte a monacói játékbarlang bérlőjének lapjában, az *Écho de Paris*-ban az aláirásokat, hogy százezer ember vonuljon a Párisba érkező Marchand elé, de terve kudarcot vallott és maga a volt főállamügyész ur is otthon maradt. És mikor a semmitőszék itélete rákente a gyalázat bélyegét a vezérkarra, tele torokkal kiabálta: egy francia polgár, aki magát meg nem nevezheti, azt irta hozzá, hogy bizonyitékai vannak Dreyfus bünösségére, de nem beszélhet, mert családapa és attól fél, hogy állását veszti. *Beaurepaire* gyüjtést inditott az anonymus számára. Harmadnap aztán azt irta neki:

— Egy öreg katona, épp oly szegény, mint nemesszivü, felajánlja önnek nyugdijának egy részét; egy falusi tanitónő keservesen fájlalja, hogy szegénysége miatt nem adhat semmit, de készséggel ajánlkozik arra, hogy az ön gyermekeit dijmentesen tanittatja.

Az öreg katonának és a falusi tanitónőnek e csábitó és önfeláldozó ajánlata nem használt semmit, az ismeretlen francia polgár nem nevezte meg magát és Quesnay de Beaurepaire kénytelen volt bevallani, hogy misztifikáció áldozata lett.

És Beaurepaire tovább áldoz a haza oltárára, esküdözve, hogy az adott pillanatban beszélni fog és hiteles tanukkal fogja bebizonyitani Dreyfus bünösségét.

Aggasztó csak az, hogy ez az ember évtizedeken át a francia birák baretumát viselte, mikor jobban illett volna fejére a bohóc-süveg.

— **Plébánosválasztás Kőbányán.** A X. kerületi kőbányai római katolikus hivek, az e hónap 15-ikén tartott népgyülés határozatához képest ma délelőtt keresték föl küldöttségileg *Hock* Jánost, hogy fölkérjék a kőbányai plébánosi állás elfogadására. A küldöttség tagjai közt ott voltak: dr. *Tóth* László, *Burg* Ferenc, *Földváry* Imre, *Baumann* Antal, *Dlauchy* Guidó, *Eigel* János, *Megyery* Géza, *Fáczányi* István, *Schmitterer* Imre, *Tóth* György, *Horváth* A. János, *Örley* Lajos, *Baumann* Károly. A küldöttség szónoka dr. *Tóth* László fővárosi bizottsági tag volt, aki lendületes szavakban kérte föl Hockot, hogy az egyhangu, lelkesen megnyilvánult óhajtásnak engedjen s fogadja el a kőbányai plébánosságot.

Hock Jánost mélyen meghatotta a kőbányai katolikusok buzditó elismerése. Fölemlitette, hogy már akkor, amikor legelőször szóbakerült az ő jelöltsége, illetékes helyen kinyilatkoztatta, hogy semmiféle korteskedésbe bele nem megy, hanem csak akkor pályázik az állásra, ha a hivek magok kérik föl arra, mert csak hiveinek szeretete ad erőt a papnak hivatása teljesitéséhez.

Mert magasztos pálya, ugymond, a papság, ha az ember szem előtt tudja tartani az Üdvözitő példáját, aki szenvedések között mutatta meg, hogy kell magunkat az emberi gyarlóságokért feláldozni a szeretetben. Én is mindig törekszem, hogy keressem az igazságot és megtanitsam az önzésben eldurvult sziveket egy kis szeretetre Isten iránt, embertársaim iránt. Példaképem pedig az én Uram, akit megközeliteni törekszem, bár jól tudom, hogy elérni nem tudom soha. Eszményekre kell tanitani a világot és ezért dolgozom én szerény tehetségemmel, de önzetlen kitartással a kultura és müvészet terén is. Azt hiszem, önöknek sem lehet kifogása az ellen, ha egyházam mellett egyuttal hazámért is dolgozom. (Közbekiáltások: Dehogy! Éljen *Hock* János) mert ezt a két fogalmat én a kötelességteljesités terén nem választom szét. (Élénk helyeslés.) Hiszen a magyar papságnak az volt az aranykora, mikor a fajszeretet egyesitette az égő hittel és vérével, testével védelmezte a hazát, anyagilag s erkölcsileg támogatta a magyar faj kulturáját, szolgálta müvészi és humanitárius téren is az ország közmüvelődését. Ez az én papi programmom a jövőben is. Isten szive szerint való pap óhajtok lenni első sorban s ha önök meg fognak ismerni, közelebbről is alkalmuk lesz meggyőződni, hogy ezt nem csak szavakban vallom, hanem tettekben is bizonyitani törekszem. De ne várjanak tőlem felekezeti elfogultságot; azt én nem viszek önök közé, csupán erős katolikus meggyőződést, hitet és szeretetet, amely engem megtanit, hogyan kell megvigasztalni a szenvedőt, enyhiteni a nyomort, letörülni a könnyeket és szeretettel segiteni minden szenvedő embernek, akiket én testvéreimnek tekintek. Mert nekem sohasem fáj az, ha valaki más templomban imádkozik, csak az bánt, ha nem imádkozik.

Végül ismételten köszönetet mondott a bizalomért és kérte a küldöttséget, hassanak oda, hogy minden korteskedést mellőzzenek.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a küldöttség bucsut vett *Hock* Jánostól.

— **Ünnepelt rabbi.** A pesti zsidó hitközség köztiszteletben álló rabbija, dr. *Kayserling* Méir szombaton ünnepelte hetvenedik születésenapját. A zsidó hitközség nagyobb ünnepséget akart rendezni kitünő lelkésze tiszteletére, de az ünnepségek a jubiláns határozott kivánságára elmaradtak. Az ősz papot a dohány-utcai zsidó templom szombat reggeli istentiszteletén az énekkar üdvözölte, ezután három templomi előljáró fölvezette a virágokkal diszitett helyére. *Lazarus* főkántor erre az alkalomra szerzett kompozicióját és *Bloch* Mózes, szemináriumi rektor alkalmi imáját adta el. Ezután dr. *Kohn* Sámuel főrabbi, magas szárnyalásu beszédben méltatta dr. Kayserling papi és tudományos működését. A beszéd befejeztével megáldotta ősz kollegáját, akit lakásán *Kohner* Zsigmond hitközségi elnök *Deutsch* Sámuel elnökhelyettes, *Adler* Lajos előljáró *Tencer* Pál iskolaszéki alelnök, *Adler* Gyula, *Bloch* Arthur és *Herzmann* Bertalan kurátorok üdvözölték a hitközség nevében. A számos üdvözlő irat között volt a *német zsidó hitközségek szövetkezetéé* és a *new-yorki* zsidó hitközségé is.

— **Házasság.** *Seenger* Viktor müépitész, *Seenger* Béla fővárosi biz. tag fia, ma délben a józsefvárosi templomban oltárhoz vezette *Császár* Jolán kisasszonyt, *Császár* Jenő gőzmalomtulajdonos leányát. A templom zsufolásig megtelt előkelő közönséggel. Ott voltak: botfai *Hüvös* József, kir. tanácsos, igazgató, dr. *Havas* Rezső, dr. *Ébner* János, *Hanvay* Sándor kerületi előljáró, *Hanvay* Gyula és még igen sokan a kerület szine-java. Mint násznagyok *Thék* Endre és *Kauser* János bizottsági tagok szerepeltek. Az esketési szertartást *Kanovics* Béla Mór ker. főesperes apátplébános végezte, ki remek beszédet intézett az ifju párhoz.

Tegnap délelőtt ½11 órakor esküdött a dohány-utcai izraelita templomban *Leöweustein* Béla, a *Vulkan* gépgyár müszaki főnöke, *Strauss* Vilma kisasszonynyal, *Strauss* Emilnek, a Királymalom tulajdonosának leányával. A fényes násznép soraiban voltak: Lovag *Bram* Miksa miniszteri tanácsos, *Szerencsi* János főrendiházi titkár, *Grünwald* Bernát osztálytanácsos, *Mezei* Mór, *Neményi* Ambrus, *Radocza* János, *Visontai* Soma országgyülési képviselők, csetei *Herzog* Péter és dr. *Adler* Zsigmond fővárosi bizottsági tagok, budai *Goldberger* és *Káry* nagykereskedők, gelsei *Guttmann* Vilmos és *Baronyi* Benedek földbirtokos, a *Királymalom* és *Vulkan* gépgyár összes tisztviselői testületileg, *Neuschlosz* Ödön és *Neuschlosz* Marcel vállalkozók és a fővárosi kereskedők és iparosok számos előkelő tagjai. Az ifju párhoz *Kohn* Sámuel főrabbi lendületes beszédet tartott, mig a zenei részt az énekkar *Lazarus* főkántor szokott müvészetével végezte.

— **Indiskréció.** *Latinovits* Ernő ur a következő sorok közzétételére kér fel bennünket:

> Nagyon sajnálom, hogy egy tisztán magántermészetü és teljességgel nem a nyilvánosság elé való ügy aktáinak rajtam kivül eső okokon történt közlése engem is a nyilatkozás terére szorit.
>
> Távol attól, hogy akár a dolog elintézésének módját, akár a hozzá füzött kommentárokat a magam részéről biráljam, mégis kötelességem kijelenteni egyet. Amennyiben néhány lap idevágó közlésein az a feltevés szürődött át, mintha Biró Pál urral szemközt követett magatartásom az ujságiró ellen, vagy benne az ujságiró ellen is éleződött volna ki, kötelességem kijelenteni, hogy ez a feltevés merőben önkényes. Biró Pál urral a lehető legprivátabb természetü ügyem volt. Benne az ujságirót se nem néztem, se nem láttam. Az ilyen rejtett célzatot, akár egyes ember, akár testület részéről ered, magam itélném el legjobban, mert a sajtónak tisztelője voltam és maradok és az ujságirók körében nagyon sok a szives jóbarátom. Talán helytelen is ezzel a dologgal kapcsolatban a kaszinóra és a kaszinótagságra való szakadatlan hivatkozás. Én mint magánember cselekedtem és sem az ügy, sem a fejleményei nem akarnak a kaszinófelfogás tükrei lenni. Mert nem is szokás, nem is szükséges ilyenkor testület köpönyegébe burkolózni. Ha azután a dolognak tisztán magánjellegü természetét nézem, nagyon csodálkozom azon az indiscréción, amelylyel egyoldalu megvilágitással és tendenciózus szinezéssel igen sok organum szellőzteti egy *magánembernek* privátügyét egy *másik magánemberrel* (— *mert nem a kaszinótag áll szemben az ujságiróval* —) és éppen ezért fordulok ezzel a nyilatkozattal önökhöz, akik a dolog helyes mérlegelésével hasábjaikat magándolgok firtatása elől elzárták. A magam részéről különben tekintet nélkül a még netalán megjelenendő közleményekre, kijelentem, hogy ez a nyilatkozatom a legelső és a legutolsó. Én ezzel az aktákat lezárom.
>
> Tisztelettel:
>
> *Latinovits Ernő.*

— **Halálozás.** *Homorod-Szent-Péteren* nagy részvét mellett temették el pénteken délben *Székely* Ferencet, a *kolozsvári* unitárius főiskola főnökét, ki szerdán hajnalban az intézet egyik szobájában főbe lőtte magát. A huszonötéves, tehetséges ifjut *Ferencz* József püspök a mult heteken nevezte ki a *városfalvi* unitárius nemes eklézsia papjává s állását julius 9-ikén kellett volna elfoglalnia. Az életunt lelkész fölött a kolozsvári bonctani intézet kápolnájában *Péterfi* Dénes lelkész mondott imát, azután az unitárius nagy templom harangjai mellett az intézet tanári kara és ifjusága kisérte ki a halottat a vasuthoz, ahonnét *Barabás* István papjelölt bucsuztatója után szülőföldjére szállitották. Itt *Egyed* Ferenc *szentpáli* pap imát, *Kisgyörgy* Sándor esperes orációt, *Vas* István *szentpéteri* pap sirbeszédet tartott az elhunyt fölött.

— **Öngyilkos államhivatalnok.** Ma este tiz óra után a rendőrségnek telefonon jelentették Óbudáról, hogy a pozsonyhegyi erdőben a sétálók egy férfi holttestére bukkantak. A halott fejét golyó járta át, az egész arca csupa vér volt, a revolver egyébként ott feküdt mellette a földön. A rendőrség kiküldöttei megállapitották, hogy öngyilkosság esete forog fönn. Az életunt *Bódog* Gyula, bélyegraktári főtisztviselő. Ma délután ment el hazulról, a Medve-utca 14-ik számu lakásáról, a házbeliekkel nem is sejttette sötét tervét. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe. Hogy miért lett öngyilkossá, azt még nem tudják.

— **Az egyetemi év vége.** Az egyetemi év befejezése alkalmából ma délelőtt tiz órakor hálaadó istentisztelet volt az egyetemi templomban az egyetemi tanárok és ifjuság jelenlétében. A misét *Klinger* István egyetemi tanár mondotta fényes segédlettel.

— **Halálos fürdő a klinikán.** Ily cim alatt megirt közleményünkre vonatkozólag *Kétly* Károly tanár, a II. belgyógyászati klinika igazgatója az alábbi sorok közlésére kért föl bennünket:

„Addig is, mig a II. számu belgyógyászati klinikán e hó elején fürösztés alkalmával történt szerencsétlenség ténykörülményei a vizsgálat során beigazolást nyernek, szükségesnek tartom, hogy egyes téves körülmények, vagy esetleges tendenciózus állitásokkal szemben a következők figyelembe vétessenek:

Az e hó elején a II. számu belklinikán szerencsétlenül járt, izomsorvadásban szenvedő, s igy magával nagyrészt tehetetlen fiu fürösztését a klinika egy oly betegápoló szolgája végezte, aki e minőségben 15 éve müködik, aki a betegápolás körüli eljárásban jártasnak bizonyult s akinek a magával tehetetlen fiu fürösztésénél az illető orvosgyakornok részéről külön meg lett hagyva, hogy az egész fürösztés alatt a beteget egy percre se hagyja magára. Különben is az efféle esetekre nézve szigoru szabály, hogy a fürdetést teljesitő szolga a fürdés ideje alatt a beteg mellett maradjon. A szolgának az az állitása, hogy a patikába kellett mennie s azért hagyta magára a fiut, nem szolgálhat mentségéül, mert a fürösztés nem volt időhöz kötött, azt végezhette volna előbb vagy később. A szolga nem jelentvén távozását, helyettesitésről sem lehetett gondoskodni. Az az állitás sem felel meg a valóságnak, hogy a szolga tul lett volna terhelve megbizásokkal. Ő az apácák mellett, kik a betegápolás tömbjét végzik, csupán bizonyos speciális, férfiak körüli és nehezebb munkával járó teendőkkel lett külön-külön megbizva. Fürdőt gyógycélból naponként legfeljebb öt-hat férfibeteg kap, kiknél a füresztelő szolga jelenléte el van rendelve. Az esetet a klinika igazgatósága az illetékes hatóságnak rögtön bejelentette. Dr. Kétly Károly, mint a II. számu belklinika igazgatója.

Készséggel közreadtuk a tudós tanár ur e helyreigazitó nyilatkozatát. Megjegyezzük, hogy közleményünk intenciója egyáltalán nem irányult a klinika vezetősége ellen.

— **Tüz a Károly-kaszárnyában.** A Károly-kaszárnya középső épülettömbjének egyik pincéjében ma délben ismeretlen okból tüz ütött ki. A pincében még a katonáktól visszahagyott forgács és ezen hulladékok gyuladtak ki. A sürüen gomolygó füst csakhamar elárulta a keletkező veszedelmet. A központi és az ötödik kerületi tüzőrségek rövid idő mulva megjelentek a szinhelyen és alig egy félórai munka után elfojtották a tüzet. Kár nincs.

— **Késelő szeretős.** A Cserhát-utca 7-ik számu házban együtt laktak *Torma* József napszámos és *Csuri* Mari munkásleány. Tegnap este Torma eltávozott hazulról és az egész éjszakát átmulatva magával tért csak holtrészegen haza. Kedvese szemrehányásokkal fogadta, amin az ittas ember annyira feldühödött, hogy a leányt a földhöz vágta és hirtelen kirántott zsebkését markolatig a leány hátába döfte. A szerencsétlen teremtés eszméletlenül terült el a földön, a késelő férfi pedig megugrott. A mentők a megsebesült leányt, akinek a kés a tüdejét is átvágta, a Rókus-kórházba szállitották. A megszökött merénylőt délelőtt letartóztatták. Kihallgatásakor részegségével mentegette magát és folyton azt hangoztatta, hogy nem emlékszik semmire. A leányt is kihallgatták a kórházban, aki csak azért könyörgött, hogy ne csukják be kedvesét, mert ő nagyon szereti.

— **Megtámadott rendőr.** Nagy ribilliót csinált az éjjel egy óra tájban öt részeg napszámos a Védgát-utcában. Duhajkodva vonultak végig az utcán, a mikor *Kelemen* János rendőr nyugalomra intette őket. A garázda legényeket *Szapek* Géza budapesti születésü 20 éves, római katolikus nőtlen napszámos annyira feltüzelte, hogy ezek köveket ragadtak fel és a rendőrt megdobálták. A rendőr sipjába fujt, hogy segitséget hivjon, mire a dobálódzók megszöktek. Azonban még az éjszaka letartóztatták őket.

— **Ős-Budavár.** A londoni *Alhambra*-szinházba szerződtetett *Leslie* Elsie ausztráliai énekesnő és táncosnő hétfőn és kedden lép fel utóljára Ős-Budavárában. Hétfőn Mateo Falcone rendkivül látványos dramo-

lettje kerül ½8 órakor szinre. *Bokodi* Antal szinigazgató játszsza a cimszerepet. A 10 órai variétében *Little* Tich már csak néhány napig lép fel.

— **Kalaprabló bagoly.** *Buckenhamban* (Norfolke grófság) nagy vadászat volt a minap, amelynek során megöltek egy baglyot. Ez eddig igen egyszerüen hangzik, da furcsábbá válik, ha elmondjuk a *Journál* nyomán, hogy ez a bagoly évekig valósággal terrorizálta a falu lakosságát. Este kibujt abból a faodúból, ahol lakott, s az uton járók fejéről lekapva a kalapot, elröpült. Különösen a helység lelkésze volt jó kliense, mert ennek egy év alatt *tizenegy* kalapját rabolta el.

(x) **Ha ösztl a haja**, vegyen Hair-regenerátort 1 forintért Zoltán B. gyógyszertárában (Budapest, Nagykorona-utca 23.), ettől a haj eredeti szinét visszanyeri.

Költészet és valóság.

— *Hymen a trónok körül.* —

Budapest, junius 18.

Hosszu, kietlen bolyongás után elér a napnyugati királyfi a messze Keletre és szerelemre gyulladt ifju szive feleségül választja a szászszorszép királykisasszonyt. Igy van ez a mesék végtelen birodalmában, de a való életben a politika és etikett békóba veri a fejedelmi szivek leggyöngédebb érzéseit; azért lepődik meg azután a világ, ha a királyi udvarokban is a poézis szines szálaiból szövik a Hymen láncait.

Nemrég *Mecklenburg-Strelitz* hercegének leánya, *Mária* hercegnő váltott jegyet a francia *Charles Fromay de Jamatel* gróffal, aki e hó 22-ikére kitüzött házassága után elviszi a német hercegnőt hazájába. *Fromay* gróf, aki e házassága révén rokonságba lép a szuverén német dinasztiákkal, egy tekintélyes és dusgazdag polgári családból való, amelynek tagjai jórészt kereskedők. Nemrég egyszerüen monsieur *Jamatel* volt a neve, de aztán követve honfitársainak példáját, a grófi rangért a pápához folyamodott, aki méltányolva a közjótékonyság terén szerzett érdemeit, teljesitette kivánságát. Mária hercegnőnek természetesen erős ellentállást kellett leküzdenie. Hugával *Jutta* hercegnővel elküldték Pétervárra is, abban reménykedve, hogy ott felejteni fog. De Mária hercegnő nem tudott felejteni, és csak akkor sejtette a világ, hogy a strelitzi u dvarban valaminek történnie kellett, amikor a *montenegrói trónrökös* a két nővér közül a *fiatalabbikat* jegyezte el.

Ezt a vőlegényt már tárt karokkal fogadták a strelitzi udvarban, mert a negus-dinasztia hajtásai belenyulnak sok európai udvarba, de ezeknek a boldog jegyeseknek örömét még megzavarták azok, akiknek vallásos érzületét bántotta az, hogy a menyasszony a deli trónörökös kedvéért áttérjen az orthodox hitre. A nyilatkozatok és ellennyilatkozatok egész özöne zudult a kis fejedelemségre s utóbb a cárnak is ki kellett jelentenie, hogy ő semmi befolyást sem gyakorolt *Jutta* hercegnő elhatározására.

És ismét Péterváról érkezett egy házassági hir sugalmazott kommentárja, amely érdekesebb azért, mert egy *visszament pártinak* adja okát. Fejedelmi családban nagyon ritka eset, hogy a kézfogó nem érik házassággá. *Helén* orosz nagyhercegnő hivatalosan is menyasszonya volt már *Miksa* bádeni nagyhercegnek, amikor a két udvarban szőtt házassági terv szétfoszlott. Németországban élénken tárgyalják ez ügyet és az egyik verzió szerint a menyasszony küldte vissza a jegygyürüt, mert szerelmes a cár testvéröcscsébe, Mihály nagyhercegbe és az örök pártában maradást is többre becsülte a karlsruhi palotánál. A másik verzió egy három év előtt történt eseménynek tudja be a házassági terv kudarcát, mert a pétervári és karlsruhei udvarok közt még most is nagy a feszültség a miatt, hogy a cár nem fogadta Darmstadtban a bádeni nagyherceget, amig sokan a bádeni nagyhercegnő és rokonai közt keresik a baj okát.

A sok találgatás közben a német ujságok a füstbement házasság politikai oldalát feszegetik és ezeknek felel a pétervári hivatalos kommentár. Azt mondja ez, hogy amint az eljegyzésnek nem volt semmiféle politikai háttere, akként nincs a felbontásnak sem. Beavatott körökben azt beszélik, hogy a kellemetlen fordulatot a jegyesek életkorában — a herceg 32, a hercegnő 17 éves — és temperamentumukban mutatkozó nagy különbség okozta.

A pétervári és karlsruhei udvarra érthetően kinosan hat az ügy, de mint a pétervári kommüniké mondja, ez nem befolyásolhatja hátrányosan a két udvar közt fennálló barátságos viszonyt, annál kevésbé érintheti Pétervár és Berlin barátságos érzelmeit.

FŐVÁROS.

(*) **Jelölés.** A 45-ös választmány ma délelőtt ülést tartott Kléh István udvari tanácsos elnöklete alatt s ez alkalommal az üresedésben levő II. osztályu tanácsjegyzői állásra *Csomay* Gáspárt jelölte, az I. kerületi tiszti orvosi állásra pedig dr. *Janovics* Sándort, aki mint helyettes tiszti orvos eddig is odaadó és lelkiismeretes buzgalommal végezte a betöltendő állás teendőit.

(*) **A Ferencváros érdekében.** A ferencvárosi polgári kör közügyi bizottsága tegnapi ülésében tárgyalta azt a javaslatot, amelyet *Kiss* István müegyetemi tanár a főváros általános szabályozási terve tárgyában benyujtott. A Magyar mérnök és épitész egyletben ugyanis most készül a főváros végleges szabályozási terve, mely hivatva van Budapestet világvárossá tenni és a Ferencváros fejlődésének mesterséges akadályait eltávolitani. A bizottság elhatározta, hogy e terv megvalósitása érdekében mindent el fog követni, és e végből a főváros összes kerületeiben népgyüléseket fog rendezni. *Czigler* Győző müegyetemi tanár felhivta a bizottság figyelmét arra a körülményre, hogy a fővárosból minden szemetet a IX. kerület területén át szállitanak rendeltetési helyére, ami minden tekintetből hátrányos a Ferencvárosra. Végül *Fillinger* Károly igazgató a kálvintéri forgalom szabályozását ajánlotta a bizottság figyelmébe.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Vizsgálati koncert.** *Blätterbauer* Róza, a kiváló zongoraművésznő ma este fél hat órakor a *Vigadó* kistermében vizsgálati hangversenyt rendezett, a melyen tanitványai bemutatták képességüket és haladásukat. Az ilyen vizsgálati hangversenyen a tanitványok mesterük helyett vizsgáznak, mert rajtuk látjuk meg, hogy helyes szisztéma szerint oktatják-e őket. A mai vizsgálati hangversenyen ismét láttuk, hogy *Blätterbauer* Róza, a ki mint virtuóz sok elösmerésnek örvend, a zenepedagógia terén is kiváló sikerrel müködik.

** **Növendékszinészek vizsgálata.** Ma délután két szinésziskola tartotta meg utolsó, évzáró vizsgálati előadását. A *Vigszinház* szinésziskolájának növendékei *Gyöngyi* Izsónak *Irma örökösége* cimü társadalmi szinmüvében mutatták be magukat, amelyet pár évvel ezelőtt nagyon szép sikerrel adtak a *Budai Szinkör*ben. A hatásos darab, szépen megjátszható szerepeinél fogva, nagyon alkalmas volt arra, hogy az iskola növendékei bemutassák benne képességeiket. Ami magát az iskolát illeti, az idén is csak ismételhetjük azt, amit a mult évben mondtunk, hogy a *Vigszinház* iskolája az egyszerü, természetes beszédnek és játékmodornak hódol s első helyen áll azok közt az intézetek közt, amelyek a fiatal tehetségeket egészséges irányban nevelik a jövendő magyar szinpad számára. Az iskolának ez a helyes rendszere általában az iskola minden növendékén meglátszik. *Gyöngyi* Izsó darabjában izmosabb tehetségök által kitüntek: *Kőhalmi* Arthur, *Gerőfi* Ilona, *Endrődi* Jenő, *Győri* Mathild. De ezeken kivül még egy egész sereg fiatal első évest láttunk, akik egészen otthonosan érzik magukat a szinpadon. Az előadás folyamán sok taps volt, amelyből a darab szerzőjének is kijutott.

*

A *Rákosi*-féle iskola szintén ma délután tartotta utolsó vizsgálatát a *Magyar Szinház*ban. Az operett-növendékek a *Polond* első és a *Hoffmann meséi* második felvonásában, a drámai növendékek *A Gyurkovics leányok* első felvonásában mutatkoztak be. A *Bolond*ban *Kovách* Mariska kisasszony tünt fel, mint olyan tehetség, amelynek jövője van az operettszinpadon. Bimbillát énekelte; hangja nem nagy terjedelmü, de kellemesen csengő és izléssel énekel is. Játékában könnyed és graciózus. *Hoffmann meséiben* az iskola egy másik fiatal énekesnőjével ismerkedtünk meg, *Belényi* Hermin kisasszonynyal (Antónia), a kit hangjának természete, terjedelme, de akit egyénisége is az operai szinpadra utal. Iskolázottságának természetesen még meglehetősen az elején tart, de becses hanganyaga érdemes a tovább képzésre s a magyar operai szinpad, — különösen most, a mikor a vidéki operákról szó van, — nagyon becses erőt nyerhet benne. A *Rákosi*-iskola énekes növendékei átalában a legjobban dicsérik mesternőjüket, *Hermann* Aranka asszonyt. A jeles énekmesternő tanitásának a nyomát ott találjuk valamennyinek az egészséges, izléses énekmodorában. A drámai növendékek közül *A Gyurkovics lányok*ban, egy nagyon szeretetreméltó és friss talentum tünt fel nekünk: Ez *Kállai* kisasszony, (Mici), aki a mai naiva-szük világban, üdeségével és kedvességével előnyösen válik ki ebben a szerepkörben. A többi növendékről már egy előbbi vizsgálat alkalmával szóltunk. Taps bőven volt ezen a vizsgálati előadáson is.

** **A városligeti szinkörben** mint már emlitettük **junius 20-án ünnepeli** *Erdélyi* Marietta huszonötéves müvészi jubileumát. Ez alkalommal elsőrendü müvészek szives közremüködéssel a „Madarász" kerül szinre. Az érdekes előadáson csupán a földszinti páholyok árát emelték egy forinttal. A többi helyek ára marad a rendes.

** **Az Orsz. Magyar Daláregyesület** vasárnapi évi közgyülése nagy izgalom közepette folyt le. A „Debreceni Dalegylet" már hónapok óta agitált a központi vezetőség ellen és egyesek a vidéki dalszövetségek szervezetének jelszava alatt a 32 éves, virágzó intézményt széthuzó érdekek prédájára akarták tenni. Az ellenzék heves támadásai ellenére a központi igazgató-választmány minden téren szép győzelmet aratott, amennyiben összes propozicióit elfogadták, a kerületi dalszövetségnek a központból való szervezését elvetették és a központ következő jelöltjeit választották meg nagy szótöbbséggel. Elnök *Lung* György fővárosi tanácsos, alelnökök *Erney* József tanár (Budapest) és dr. *Rácz* Ottó (Sopron), titkár dr. *Falk* Zsigmond, a Magyar Dal és Zeneközlöny szerkesztője, jegyző *Hoppe* Rezső tanár, pénztáros *Hochholtzer* Károly főmérnök, ellenőr *Bredl* Sándor fővárosi iskolai igazgató, ügyész dr. *Kolpaszky* István ügyvéd, gazda *Hackl N.* Lajos tanár, karnagyok *Fellovics* Imre zeneigazgató, a Budai Dalárda karnagya és *Gobbi* Alajos, a Nemzeti Zenede tanára. Az Országos Magyar Daláregyesület uj vezetősége teljes garanciát nyujt arra, hogy a hazafias intézmény 32 éves fennállásának a legtökéletesebb mértékben fog megfelelni.

** **Évzáró zenevizsgák.** Az évzáró zenevizsgák a fővárosi önálló zeneintézetekben az egész vonalon ma egyszerre megindultak. A déli órákban egyszerre két-három intézetben is folytak. A *Nemzeti Zenede tanszakai* két helyütt is vizsgáztak. A kamarazene osztályának a növendékei *Aggházy* Károly vezetése alatt a Vigadó kistermében, az intézet helyiségében pedig *Megyery* Károly IV., V. és VI. zongoraosztályainak a nőnövendékei mutatták be készültségüket s előhaladásukat. Mind a két irányban csak kiemelendő eredményeket konstatálhatunk. A kamarazene-osztály növendékei közül főleg kitüntek: *Ripper* Alice, *Lumniczer* Irma, *Mérő* Jolán, *Havas* Mariska, *Nagy* Irma, *Steiner* Irén. Az előadott klasszikus müvek irányát és szellemét *Hubay* Jenő, az osztály eddigi vezetője után az uj tanár is hiven s behatóan követte és hiszszük, továbbra is követni fogja. A *Megyery* Károly nőosztályai ez idén is — mint minden évben — a kitünő pedagógiai rendszer, felfogás és szinezés magaslatán állottak. Egész hosszu sorát mutatta be a jelesnél jelesebb tanitványoknak, akik közül főleg kiemelendőknek tartjuk a IV. osztályból: *Grossmann* Bellát, *Szigethy* Gizellát és *Wajdits* Viktóriát: az V-ik osztályból: *Vajdafy* Erzsikét, *Mühlberg* Margitot, *Mahrer* Arankát és *Bettelheim* Evelint; a VI. osztályból pedig: *Ganda* Leonát, *Schicha* Ellát és *Csánky* Kornéliát. Mindannyian diszére váltak tanáruknak, aki köztudomásulag a zongora-pedagógiának egyik első oszloposa s aki a legmagasabb kiképzés számára már hosszu évek során át a legkiválóbb tehetségeket szolgáltatja. (i. l.)

** **Meghalt párisi szinigazgató.** *Párisból* táviratozzák, hogy a legismertebb szinházi igazgatók egyike, *Harmant* Alfréd, nyolcvanöt éves korában meghalt.

** **Eredeti darabok.** Ifj. *Bokor* József elkészült uj operettjének a librettójával. Az operett cime: *Napfogyatkozás* s cselekménye egy exotikus szigeten játszik emberevő szerecsenek közt. A darab a *Népszinház* jövő évadjára van szánva. — *Lovik* Károly hirlapiró *Nazarénusok* cim alatt háromfelvonásos népszinmüvet irt. — *Huszár* Vilmos, aki eddig jeles szinpad-esztétikai dolgozataival és alapos szinházi birálataival keltett figyelmet maga iránt, operaszövegen dolgozik, amelynek tárgyát egy spanyol regényből meritette.

** **Leoncavallo az angol királynő előtt.** *Leoncavallo* legközelebb *Londonba* megy s *Windsor*ban több hangversenyt fog dirigálni, amelyeken az angol királynő is jelen lesz.

** **Fővárosi Nyári Szinház.** A budai szinkörben serényen folynak a próbák *Guthi* Soma és *Hegedüs* Gyula *Doktor Szeleburdi* cimü eredeti bohózatából. *Makó* igazgató a bohózatot e hó 30-án fényes kiállításban fogja szinrehozni. A darab egyik női szerepét *Margó* Zelma, a kitünő szubrett mint vendég fogja játszani, aki a második és harmadik fölvonásban több betétet énekel. A főbb szerepekben a társulat legjobb erői müködnek közre, magát a cimszerepet *Hegedüs* Gyula, a Vigszinház kedvelt müvésze fogja játszani.

** **A tenorista diadala.** Bölcsészek és irók hiába kutatják az okát, de eltagadhatatlan tény, hogy a nők a bolondulásig rajonganak a tenoristákért. Ennek a bolondos rajongásnak csak egy ujabb példája, amit a *moszkvai* hölgyek most *Streitmann* Károlyival, a bécsi *Theater an der Wieu* operett-tenoristájával müvelnek. Hogy a szinház estéről-estére tömve van Moszkva szépségeivel, ez még csak hagyján s hogy ezek a hölgyek ugy virágozzák a tenoristát, mint ahogy a legfanatikusabb habitüék primadonnákat virágoznak, még ez is megjárja utóvégre, de a moszkvai hölgyek még többet tesznek. A napokban bizottságot alakitottak, (természetesen csupa hölgyből) s egy teljesen felszerelt négylovas fogattal ajándékoztak meg — szivök tenoristáját.

** **A paduai Verdi-szinház.** A *paduai* Verdi-szinházat, amelyet a város ujjáalakitott, a napokban ujra megnyitották. Giordano *Bruno* operáját *Fedorát* adták fényes sikerrel.

** **Barzescu kisasszony — oláhul.** *Barzescu* kisasszonyról, a bécsi *Burg*-szinház volt drámai hősnőjéről megirtuk, hogy legközelebb *Bukarest*ben fog vendégszerepelni. A kisasszony, aki romániai születésü, mint egy *bécsi* ujságnak *Brassó*ból irják, azzal a tervvel foglalkozik, hogy egészen a román szinpadra tér át. *Barzescu* kisasszony, októberben kezdi meg a bukaresti nemzeti szinházban vendégjátékát, amely huszonöt estére huszonötezer frank fellépési dijat biztositott neki. Bukaresti vendégszereplése után a müvésznő egy oláh társulattal körutat tesz egész Romániaban.

** **Wagner-ciklus Párisban.** A párisi világkiállitás idejére *Wagner*-ciklust terveznek *Párisban*. A szinház, amelyben *Wagner* dalmüvei szinre kerülnek, a bayreuthi szinház mintájára épül a kiállitás területén. A terv megvalósitására eddig kétszázötvenezer frank van együtt s a vállalkozás élén álló impresszárió már értekezett ez ügyben *Wagner* Cosima asszonynyal. A terv szerint hat *Wagner*-operát fognak előadni s ezek közt *Parsifalt*. A kiállitás ugyanaz lesz, ami a bayreuthi szinházban s az operákat azok a német müvészek adnák elő, akiket a nagy német mester özvegye válogat össze.

** **Sarah Bernhardt Stratfordban.** Sarah *Bernhardt*ot, akiről emlitettük, hogy most óriási sikerrel vendégszerepel *London*ban, az a nagy megtiszteltetés érte, hogy meghivták *Stratford on Avon*ba, Shakespeare szülővárosába, hogy ott eljátszsza *Hamlet* szerepét. A városkában erre a célra külön kis szinházat épitettek, amely berendezésére és diszleteire nézve olyan, mint a Shakespeare-korbeli angol szinházak. Sarah *Bernhardt*, aki az első francia szinésznő lesz ezen a szinpadon, e hónap huszonkilencedikén fog *Shakespeare* szülővárosában fellépni.

** **Külföldi szinházak.** A foggiai *Teatro-Duanoban* szép sikert aratott *Cupezzi*-nek *Vilde* cimü háromfelvonásos uj operája. — A bécsi *Carl-Theater*-nek az őszi évadban két édekos vendége lesz: Sarah *Bernhardt* és Ermete *Novelli*. A francia tragika októberben, az olasz müvész szeptemberben fog a bécsi szinházban vendégszerepelni.

Hangverseny a Zeneakadémiában.

— Az Országos Zeneakadémia záró-vizsgálata. —

Budapest, junius 18.

Az országos magyar királyi zeneakadémia diszteremében vasárnap délelőtt tartották a harmadik és utolsó vizsgálati hangversenyt. Rendkivül nagy és előkelő közönség foglalta el a széksorokat. A fényes hallgatóságból csak a közoktatási minisztérium illusztris képviselői hiányoztak, tehát éppen azok, akik a legfelsőbb ellenőrzést gyakorolják s akiknek leginkább érdekükben állana, hogy ezt a folyvást fejlődő, szépen virágzó intézetet figyelemmel kisérjék. Annál feltünőbb volt ez a távolmaradás, mert általánosan tudva van, hogy a minisztérium fő emberei egyébként élénken érdeklődnek a müvészetek iránt s nem nyilhatik meg — például — képzőmüvészeti kiállitás Budapest határain belől, hogy ők oth jelen ne volnának és egypár meleg, buzditó szóval ne fokoznák az ünnepi alkalom jelentőségét.

Igazán kár, hogy a zeneakadémia vasárnapi koncertjéről elmaradtak, mert a közönséggel együtt ők is gyönyörködhettek volna abban a fényes eredményben, amit az országos zeneakadémia ezuttal produkált.

Az évzáró akadémiai hangversenyek közül magasan kiemelkedett a vasárnapi hangverseny. A zeneszerző-tanszak növendékei szolgáltatták a müsort, de ennyi kiváló tehetség egyszerre talán sohasem szerepelt még az akadémia dobogóján. A bemutatott müvek kivétel nélkül magas szinvonalon állottak; némelyik valósággal szenzáció-számba ment. Amióta *Dohnányi* Ernő diadallal fejezte be akadémiai kurzusát, ennyi komoly tehetség, alapos tudás és alkotó erő még nem egyesült az országos zeneakadémia nimbuszának a fényesebbé tételében.

A hat számból álló programmot Ratzek Rikárd nyitotta meg, aki *Schönwald* Albert *Fugá*ját mutatta be orgonán. *Schönwald* az akadémiának egyik jeles növendéke, tele ambicióval és komoly készültséggel. Most végzi a tanfolyamot és diplomával kerül ki az Akadémiából. Fugája tartalmas, szerkezetében müvészi, kidolgozásában előkelő. Ratzek gondosan játszotta kollegájának a müvét és a zajos tapsokra együtt jelent meg a szerzővel, a ki a programm végén még egy — nagyobb szabásu — zsoltárral szerepelt.

Ifjabb *Ábrányi* Emil *Ave Máriája* következett ezután, egy széles alapon fölépitett kánon énekkarra, vonós zenekarra és orgonára. Ennek a számnak rendkivüli hatása volt. A zenének ezt a nehéz müformáját a fiatal szerző annyi könnyüséggel kezelte, a főtémát annyi bájjal variálta és a hatalmas zenekari és ének-masszák vezetésében annyi erőt mutatott, hogy a szakértőt éppen ugy elragadta, mint a laikus közönséget. A szakértő méltányolta benne a szerkezet szépségét, a közönséget a mü lendülete és dallamossága hóditotta meg. Minden bizarrságtól, affektációtól mentes komoly inspiráció, egészséges szellem hatja át az egészet, egy igazi nagy tehetség önállósága és friss ereje.

Amikor az utolsó hatalmas krescendó elhangzott és *Koessler* János — aki remekül dirigálta kedvenc tanitványának ezt az első nagy stylü opuszát — letette a vezénylő botot, valóságos tapsvihar támadt a zsufolt teremben. A fiatal, tizenhat éves szerzőt vagy hatszor hivták a dobogóra és az Akadémia tanárai hozzásiettek, hogy elhalmozzák gratulációkkal.

Harmadik számul Dr. *Haasz* Rikárd *Elégiá*ját adta elő a zeneakadémia vonós zenekara. Ennek a münek a poétikus hangulata is mély hatást tett a közönségre. Az instrumentáció finom és szines, mindenütt előkelő. Bármilyen filharmóniai hangversenyben szép helyet foglalhatna el.

Negyedszer két zongoraszám következett. *Várkonyi* Béla mutatta be a saját h-moll szonátáját, majd *Bendiner* Nándor zongorázta el Dr. *Haasz* Rikárd e-moll szonátájának egyik tételét. Várkonyi müvében Grieg borongós szelleme dominál, de a forrongó anyagban erős tehetség nyilvánul. Dr. Haasz szonátája fejlettebb izlés terméke és a téma kezelésében sok gráciát mutat. *Bendiner*, aki most lép ki az akadémiából és állami segélylyel D'Albertnél fogja tovább képezni magát (két évre 1800 forint támogatást kap a minisztertől) brilliáns teknikával zongorázta kollegája müvét. Tömérdek taps és kihivás jutalmazta a virtuőzt és a tehetséges, rokonszenves szerzőt.

Ezután az akadémia négy jeles növendéke: *Mambriny* Gyula, *Tomm* Béla, *Szigeti* Dezső és *Schiffer* Adolf, *Gyémánt* Miklós vonósnégyesének egy és ifjabb *Ábrányi* Emil E-dur vonósnégyesének három tételét mutatta be. A fiatal szerzők tudása, formaérzéke, müvészi komolysága ebben a müformában még meglepőbb módon tünt ki. A közönség mind a kettőt zajosan tapsolta.

Méltó módon fejezte be a hangversenyt *Schönwald* Albert *XCIII. Zsoltára*. Az énekkarok, a vonószenekar és az orgona hatalmas tömegeiben hatásosan érvényesült egy női alt-hangra irt magánrész. Schönwald virtuóz téma-szövése és a végső fokozat megkapó hangulata föl tudta villanyozni a már kifáradó közönséget.

Általános, nagy ováció jutott ki az Akadémia kitünő tanárának, *Koessler* Jánosnak, aki megható odaadással, lelkesedéssel forgatta karnagyi botját, hogy tanitványait diadalra vezesse. A legtöbb dicsőséghez neki van joga, mert tudását és klasszikus izlését ő plántálta át tanitványaiba, hogy biztosan haladjanak a müvészet utján. Az országos zeneakadémia büszkén nevezheti a magáénak ezt a komoly, nemes törekvésü tanárt és a tanitványok hálásak lehetnek iránta, akinél szigorubb és jobb mester nincs messze földön.

MÜVÉSZET.

☐ **Rajztanárok vizsgabizottsága.** A közoktatásügyiminiszter a rajztanitásra képesitő vizsgálatok orsz. bizottságának elnökévé *Keleti* Gusztávot, a mintarajziskola és tanárképző igazgatóját, alelnökeivé *Fölser* István müegyetemi nyilvános rendes tanárt és *Schulek* Frigyes müépitészt, tagjaivá pedig dr. *Lippich* Eleket, mint a minisztérium müvészeti ügyosztályának vezetőjét, továbbá a m. tud. egyetem, a József-müegyetem, a mintarajziskola és rajztanárképző, a polgári iskolai tanitó-, valamint tanitónő- és óvónő-képző, az iparmüvészeti iskola, az állami középiskolák és felsőbb leányiskolák képviseletéül Pasteiner Gyulát, Rauscher Lajost, Balló Edét, Gyulai Lászlót, Kovács Gézát, Nádler Róbertet, Porszász Józsefet, Székely Bertalant, Hollós Károlyt, Péterffy Sándort, Benczur Bélát, Lóránfy Antalt, dr. Badics Ferencet, Szuppán Vilmost, Kolbenheyer Gyulát, Karlovszky Bertalan és báró Mednyánszky László festőművészeket, Huszka József IV. kerületi főgimnáziumi rajztanárt, továbbá dr. Radnay Rezsőt, mint a bizottság jegyzőjét, nevezte ki.

☐ **Ajándék az Iparmüvészeti Muzeumnak.** Becses ajándékkal gyarapitotta az *Iparmüvészeti Muzeum* gyüjteményét *Gelb* Manó udvari kárpitos. Mintegy *négyszáz darabból álló nagyértékü angol és japán aranyozott kárpit-gyüjteményt* adományozott a muzeumnak. Igen becsesek a gyüjteményben a dombormüvü menyezet-részletek, amelyek teljes képet nyujtanak az angol müvészi ipar ezirányu tevékenységéről. Az *Iparmüvészeti Muzeum*ban ez a szép gyüjtemény hézagpótló, amennyiben az e fajta tárgyak hiányoztak gyüjteményéből. A szép ajándékot most rendezik kiállitásra és legközelebb már a nagy közönség is megtekintheti.

☐ **Wodianer báró emléke.** A *Közlelek* igazgatósága elhatározta, hogy egyik buzgó alapitójának, néhai *Wodianer* bárónak az emlékét megörökiti. Megbizta *Horváth* László festőművészt, hogy fesse meg *Wodianer* életnagyságu arcképét. A müvész most készült el a képpel, amelyet az igazgatóság nagy tetszéssel fogadott. A képet a *Közlelek* nagy tanácskozó termében helyezik el.

☐ **Ösztöndijas müvészek.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter több fiatal festőmüvésznek kisebb ösztöndijakat adományozott. Három-háromszáz forintot kaptak: *Emericzy* Andor, *Fábián* Béla, *Bacsa* Jenő, *Coulin* Arthur, *Jankó* József, *Gróh* Béla, *Károlyi* Lajos, *Reinhard* Károly és *Richter* Aurél festők; ifj. *Mátrai* Lajos és *Markup* Béla szobrászok és *Major* Jenő.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Kapuzárás az Akadémiában.** Magyar Tudományos Akadémia junius 19-én, hétfőn délután öt órakor tartja a nyári szünetek előtt utolsó *összes* ülését. Az összes ülés után még a harmadik osztály tart gyülést.

○ **Az utánzásról.** Dr. *Turnowsky* Mór huszonnégy tömör oldalon elmondja az utánzás lélektanát, okait, patológiai következményeit. Az utánzás vetette meg alapját a divatnak, de megvetette alapját egy csomó bünnek is, amelyeknek okait szépen kideriti a szerző. Ugyancsak tőle jelent meg egy másik füzet is *A lélekről és egészségtanáról*, amely könnyen érthető módon, világosan bemutatja egy modern kutató idevágó nézeteit. A füzetek a szerzőnél kaphatók Marosvásárhelyen.

○ **A testi nevelés Magyarországon.** Fáradságos, de nagyon becses munkát végeztek *Kemény* Ferenc és *Kovács* Rezső, amikor közösen összegyüjtötték Magyarország száznyolcvankilenc középiskolájának azokat az adatait, amelyek összeségükben hü képét adják a magyar középiskolákban divó testi nevelésnek. Ezeket az adatokat dolgozta föl *Kemény* Ferenc és *Kovács* Rezső abban a nyolcives könyvben, amely a napokban jelent meg ezzel a cimmel: *A testi nevelés állapota a magyarországi középiskolákban.* A kitünő könyv nemcsak a tornatanitás állapotát világitja meg, hanem részletesen foglalkozik azzal is, hogy erkölcsi szempontból milyen eredménynyel jár a testgyakorlat. A vallás- és közoktatásügyi miniszter érdemes munkát támogatott, amikor elősegitette ennek a könyvnek a megjelenését. A könyvet a *Magyarországi Tornatanitók Egyesülete* adta ki, egy forintért megrendelhető a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

○ **A Magas Tátra.** A nyári szezon alkalmából, amikor mindenki, aki csak teheti, jó levegőre menekül a városok zajából, időszerü munka *Éjszaky* József kis könyvecskéje a magyar Tátráról. Szóban és képekben ismerteti benne az egész Tátravidéket, utmutatásokkal szolgál s hasznos tanácsokat ad az utazónak. A csinosan kiállitott s turistáknak szinte nélkülözhetetlen könyvecske 10 krért minden könyvkereskedésben kapható.

○ **A fácán és fogoly tenyésztése.** Ily cimü müre hirdet előfizetést *Fónagy* József, vadászati irodalmunk egyik kiváló képviselője. A mü 250 lapra terjed. A könyv 8—10 szép fácánképet tartalmaz, leirja a fácán nevelését, vadászatát, betegségét, fogását, a fácános berendezését, a fogolyról ugyanazt. Diszes vászonkötésben, aranynyomatu cimképpel előfizetésie ára 3 forint. Megrendelhető a szerzőnél, Budapest, Károly-körut 5. szám.

SPORT.

*** **Baleset a versenypályán.** Sajnálatos baleset zavarta meg ma a millenáris versenypályán lefolyt kerékpárversenyt. Az egyik versenyző *Honemann* Jenő oly szerencsétlenül esett le gépéről, hogy kulcscsontja eltörött. Egyébként az inditóversenyben *Wiegand* Rezső, a nyeretlenek versenyében *Clement*, a főversenyben *Keszler* Albert az egyleti térelőversenyben *Hora* Nándor, a térelőversenyben *Püspök* Dezső, a tandem versenyben *Keszler-Baumler*, és az egy órás versenyben *Greiner* Frigyes győzött.

*** **Hogyan lett Pardonból Petőfi és Petőfiből Pardon?** Érdesen irja le a *Sportélet* legutóbbi számában, hogyan keresztelte el báró *Königswarter* Hermann Derby-nyerő lovát *Petőfi*nek. Amikor a pettendi ménes csikóárverése után báró *Königswarter* tulajdonába került a két ló s még nem volt neve az istálló többi yearlingjének sem, igy szólt a báró trainerjéhez:

— Reeves, nézze meg jól a yearlingeket, melyik igér közülök a legtöbbet, mert a legjobbnak olyan szép nevet adok, amelylyel nem akarok szégyent vallani.

— Ez a két ló mind a kettő első klasszis, a Beauminet is, a Morgan is, mondta a trainer.

— De mégis, melyik a jobbik?

— Azt hiszem, ez a nagy itt, ebből lehet sokat csinálni.

— No akkor az legyen Petőfi.

— Allright, egyezett bele Reeves, miután megtudta, hogy milyen tisztesség érte a yearlinget.

Petőfi első futása után, mely vereséggel végződött, báró Königswarter apprehendálva szólt trainerjének:

— Látja, Reeves, mennyire tévedett, ez nem is ló, Bonvivant pedig Derby crack...

— Megálljon csak, báró ur, micsoda ló lesz még ebből. Ez lesz mindig a jobbik.

— No azt már bajosan hiszem.

Egy hét mulva pedig, amikor nehány ujság megtámadta, amiért Petőfi névre keresztelte el a lovát, azt mondta Reevesnek:

— Nem hivjuk többé a lovat Petőfinek. Jelentse be a Jockey Klubnak, hogy a Morgan csikó ezentul nem Petőfi, hanem Pardon...

*** **A szabadkai országos verseny elhalasztása.** A *Szabadkai Sport-Egylet* julius 1. és 2-ára kiirt országos versenyét augusztus hó 26. és 27-én fogja megtartani, tekintettel arra, hogy a magyarországi orvosok és természettudósok ugyanekkor tartják harmincadik vándorgyülésüket Szabadkán.

*** **Galopin.** A lóvilágot roppant nagy gyász érte, a blonkney-i ménes starjának, *Galopin*nek kimultával. *Galopin*nek a magyar tenyésztés is igen sokat köszönhet; az ő vére frissitette fel a mi telivéreink vérét is, s igy emléke maradandó a lóvilág annáleseiben, akárcsak a *Stockwell*é vagy a *Touchstone*é. *Galopinnek* csak a saját csikói öt millió koronát nyertek össze pusztán Angliában; hogy csikóinak, mint St. *Simon*nak, vagy *Donovan*nak az ivadékai mennyit nyertek, azt összeszámitani is alig lehet.

*** **A német Derby.** *Hamburg*ból táviratozzák: A német Derby ma délután dőlt el Hamburgban. Jelen voltak a magyar sportsmanek közül: báró Springer, báró Königswarter, Losonczy Gyula, gróf Kinsky Rudolf, Péchy Andor, Szemere Miklós, herceg Taxis és a német sportvilág előkelőségei. A verseny favoritja a németek *csodakancá*ja *Namouna* volt, a melynek nyergében az öreg Sopp ült. A favoritot azonban legyőzte báró Springer *Galifard*ja, a mely könnyen érkezett be elsőnek. A harmadik és negyedik helyet is magyar lovak foglalták le, és pedig Königswarter *Bonvivant*ja, báró Springer *Angelyje*, a melyek mögött oly kitünő lovak érkeztek be, a minő *Gastfreund*, *Gaticano* és *Irmino*. A részletes eredmény a következő:

Galifard (Hyams) első, *Namouna* (Sopp) második, *Bonvivant* (Adams) harmadik, *Angely* (Wilton) negyedik. Futottak még: *Irmino* (Ibbet), *Xamete* (Warne), *Gastfreund* (Gallantine), *Karl Martel* (Jones), *Gaticano* (Toon.)

*** **A kassai versenyek.** Szép számu közönség nézte végig az érdekes versenyeket.

I. *Tiszti vadászverseny.* Távolság 3200 méter. *Rajkó* lov. Guzmann főhadnagy első, Mabeth lov. Zhorsky főhadnagy második, Ormonde lov. Strausz főhadnagy harmadik. Totalizatőr: 5: 9.

II. *Sikverseny.* Dij 1400 korona. *Honi* lov. Steiner első, Bokros II. lov. Guzmann főhadnagy második, Brodick lov. Pfeifer hadnagy harmadik. Totalizatőr: 5: 9.

III. *Hadtest-akadályversey.* 1000 korona. *Mignon II.* lovagolta Guzmann főhadnagy, Swift lovagolta Jászay hadnagy, Merlin lovagolta Zagroczky hadnagy. A nyerő ellen beadott óvásnak helyt nem adtak. Totalizatőr 5: 10.

IV. *Földmivelési miniszter dija.* 1500 korona. *Délczeg* lovagolta Szemere főhadnagy, Teretvár lovagolta Pletzer főhadnagy, Treacherous lovagolta Elekes főhadnagy. Totalizatőr 5: 8.

*** **Sport-ünnepélyek.** Balaton-Földváron, ahol a *Magyar Athletikai Klub*nak klubháza van, a nyár folyamán az ottani sportélet feleélevenítésére a klub sportünnepélyeket tervez. Augusztus 13-ikától 15-éig országos lawn-tennis versenyt rendeznek.

*** **Krakkói versenyek.** Ma volt a krakkói versenyek harmadik napja. A részletes eredmény, mint levelezőnk táviratozza, a következő:

I. **Vigaszverseny.** Dij 4000 korona. Távolság 2000 méter. **Silfide** (Cleminson) első, Haricot második. Kurmacher harmadik, azután Alice. Totalizatőr: 5: 11. Helyrefogadások: I. 25: 25. II. 25: 25.

II. **Elnöki dij.** Dij 4000 korona. Távolság 2000 méter. **Flug** (Park) első, Fais ton chemin második, Jaskolka harmadik. Totalizatőr: 5: 36.

III. **Krakkói Derby.** Dij 40.000 korona. Távolság 2400 méter. **Per Butters** (Smith) első, Ormesson második, Timár harmadik, aztán Iro, Tempete, Sacapapier, Sándor. Totalizatőr: 5: 16. Helyrefogadások: I. 25: 35. II. 25: 47. III. 25: 42.

IV. **Waweli dij.** Dij 3000 korona. Táság 1800 méter, **Busserl** (Smith) első, aztán Jaskolka. Totalizatőr: 5: 6.

V. **Sorsolási verseny.** Dij 2600 korona. Távolság 1600 méter. **Collision** (Cleminson) első, Oculi második, Ma Teresina harmadik, aztán Maciek. Totalizatőr: 5: 8. Helyrefogadások: I. 25: 27. II. 25: 31.

VI. **Nagy krakkói nyári akadályverseny.** Dij 3000 korona. Távolság 1800 méter. **Csokó** (Kreutzbruck) első, Belle Helene második, Cham harmadik. Totalizatőr: 5: 9.

VII. **Bucsu Handicap.** Dij 2000 korona. Távolság 1200 méter. **Pánta III.** (Cleminson) első, Balek második, Sardelle harmadik, azután Billnitz. Totalizatőr: 5: 9. Helyrefogadások: I. 25: 25. II. 25: 25.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Az ügyvédi kamara ülése.** A budapesti ügyvédi kamara e hó 29-én délelőtt 10 órakor a kamara helyiségeiben (Szemere-utca 10.) *rendkivüli közgyülést* tart, melynek tárgyai: A választmány véleményes javaslata dr. *Stern* Sámuel és dr. *Kenedi* Géza inditványa tárgyában. 2. A választmány előterjesztése a létesitendő országos ügyvédi gyám- és nyugdijintézet tárgyában.

§§ **A monori hitvesgyilkos.** A pestmegyei Monor községben most harmadéve titokzatos gyilkosság történt. *Berkes* József kádármester feleségét 1896 január 13-án halva találták a háza udvarán. Az asszonyt egy revolvergolyó ölte meg, amely a háta közepén érte és egész a szivéig furódott. A hatóság eleinte nem találta gyanusnak a halálesetet. Berkes azt mondta, hogy felesége öngyilkos lett és az asszonyt el is temették. A pestvidéki törvényszék utasitására nemsokára ujra megindult a nyomozás, amely meglepő fordulatot adott az ügynek. Az orvosszakértők megvizsgálták Berkesné holttestét és a lőtt seb irányából konstatálták, hogy az asszonyt ugy lőtték agyon. Kitudódott az is, hogy Berkes még a felsége életében viszonyt folytatott egy *Goldberger* Emma nevü lánynyal, akinek házasságot igért. A szomszédok pedig azt mondták, hogy Berkes hamis vallomásra csábitotta őket. Fejenkint 100 forintot igért nekik, ha azt mondják, hogy a gyilkosság idejében nem volt otthon. A sok gyanu alapján Berkest és a szeretőjét letartóztatták, de mindketten tagadtak. Időközben Goldberger Emma, aki azt vallotta a vizsgálat során, hogy egy alkalommal Berkes tanácsot kért tőle, hogyan szabadulhatna feleségétől, meghalt és igy csak egy vádlott volt a meginditott perben. A pestvidéki törvényszék Berkest a vád alól felmentette, ugyszintén a kir. tábla is, dr. *Kretovics* Ödön védő közbenjárására soron kivül vette elő a bünügyet a kir. Kuria, amely *megerősitette* az alsó biróságok *felmentő itéletét*.

TÁVIRATOK.

A német császár az evező-sportról.

Brunsbuttel, junius 18. *Vilmos* császár tegnap jelen volt az Elbán rendezett regattán, amelyen maga osztotta ki a dijakat. A verseny után résztvett a *Bismarck* gőzösön rendezett ebéden, amelyre a versenyző yachtok tulajdonosai is hivatalosak voltak. A hamburgi polgármester pohárköszöntőjére a császár a hajósversenyek előnyeit magasztalta és ezt mondta:

Ez a sport-müvészet, amelyet azért ápolhatunk, mert biztositott békében élhetünk. Csak azért ápolhatjuk, mert azon az alapon állunk, amelyet nagyatyám és atyám számukra kivivott. Meg tudtuk óvni a békét, a mióta a német birodalom fönnáll és az egész német nép egy zászló alatt tör célja felé, a mióta tudjuk, hogy szoros összetartásunkkal legyőzhetetlen hatalom vagyunk, amelylyel számolni kell. A német nép olyan, mint a nemes telivér ló: nem türi, hogy más utólérje, hanem mindig elül akar maradni. Járjunk elül ezentul is, mint eddig, minden törekvésünkkel. Erre emelem poharamat!

Munkástüntetések Bécsben.

Bécs, junius 18. Ma délelőtt 55 szociáldemokrata munkás-szakgyülés volt Bécsben. A szónokok meglehetős hevesen beszéltek, ugy hogy a hatóság képviselőinek többször közbe kellett lépniök. Egyik-másik gyülés után tüntetni akartak a munkások, de a rendőrség szétoszlatta őket. Meidlingben nagyobb arányu tüntetést akartak rendezni *Schneider* képviselő lakása előtt, de a rendőrség azt is meg akadályozta és elzárta az utcákat. A délelőtt folyamán mindössze tiz embert tartóztattak le.

A nizzai kém.

Páris, junius 18. A Havas-ügynökségnek jelentik Nizzából: A 29. hadosztály vezérkara olyan jelentést küldött az államügyészségnek, amely határozottan terhelő *Giletta* tábornokra nézve. Hir szerint *Giletta* málhája között legujabb mintáju töltényeket találtak.

Mészárlások Khinában.

London, junius 18. A Reuter-ügynökségnek jelentik Hongkongból: Fucsaui jelentések szerint, Kieningfuban meggyilkolták *Philips* hittéritőt és feleségét, továbbá egy másik asszonyt és hét khinai keresztényt.

KÖZGAZDASÁG.

Az osztrák-magyar bank állása junius 15-ikén a következő volt: Bankjegyforgalom 631.502.000 frt (— 11,932.000 frt); érc-érték-készlet 514,212.000 frt (+2.134.000 frt); váltótárca 139,088.000 frt (— 14,031.000 frt); lombard-üzlet 21,483.000 frt (— 263.000 frt); adómentes bankjegytartalék 86,267.000 frt (+14,587.000 forint).

Liszt. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) A gabonapiac e héten is megőrizte szilárd és emelkedő irányzatát, amelynek hatása alatt a lisztárak ismét tetemesen feljebb szálltak. A hét vége felé a gabonapiac nyugodtabb irányt követett, mialatt az árak részint megállapodtak, részint 20—30 krajcárral emelkedtek. A forgalom nagyobb volt, mint az előző héten és a külföld is élénk részt vett benne; az előjegyzések a hausse kezdete előtt sem voltak nagyok, a hausse folyamán sem igen szaporodtak, ugy hogy feleink most kénytelenek szükségletüket fedezni.

Mai árak 100 kgkint zsákostul:

Buzaliszt:								
0	1	2	3	4	5	6	7	7½
15.50	15.—	14·40	13.30	12·90	12·40	11·60	10·20	8·10

Takarmányliszt:	Korpa:	
8	F.	G.
5·70	4·40	4.30

Szeszüzlet. (A *Budapesti Napló* tudósitójától.) A miniszterelnök utolsó nagy parlamenti beszédében nem terjeszkedett ki az Ausztriával kötött egyezmény részleteire — tehát ma még nem lehet tudni, vajjon az uj szeszadótörvény már szeptember 1-én vagy pedig csak a jövő évben fog-e életbe lépni. Az érdekelt körök, amint az különben érthető is — lázas kiváncsisággal várják a bécsi tárgyalások ebbeli eredményének a kihirdetését, mert az árak lényeges javulása, illetve alapos ellanyhulása kizárólag attól függ, vajjon szeptember 1-én uj törvény lesz-e, vagy még a régi. A helyzetre való tekintettel kötés nem történt a lefolyt héten. Elkelt: nyersszesz finomitók részére 16.50—16.75 forinton, finomitott szesz nagyban 54.50—55.— forinton, kisebb mennyiségben 55.50—56.— forinton, denaturált szesz nagyon olcsó. Jegyzése nagyban 17.——17.50 forint, kicsiben 18.50 forint, hordóval együtt helyben.

Denaturált szesz. (*Kalmár* Sándor jelentése.) Noha az abnormális időjárás folytán és pedig különösen a fagy miatt ugy a tengeri, mint a burgonya sokat szenvedett, a denaturált szesz irányzata változatlan maradt, minek oka a csekély fogyasztásban keresendő. Prompt a kereslet jelentéktelen és csak hosszabb határidőre való szállitásnál mutatkozik nagyobb érdeklődés, mert a fogyasztók felteszik, hogy ha kedvezőtlenül fejlődnek az emlitett növények, melyek a szeszterelés szempontjából kiváló fontosságuak, akkor az árak később jóval magasabbra emelkednek. Mai nagybani jegyzések: 18.50—18.75 forint 10.000 literfokonkint, ingyen barrelban, ab Budapest készpénzfizetésre, engedmény nélkül.

Terpentinolaj. (*Kalmár* Sándor jelentése.) Szokatlanul élénk kereslet folytán a helybeli, amugy sem igen bő készletek erősen fogyóban vannak. Az árak általában emelkedők, mert a meleg időjárás következtében nagy a calo-veszteség. Viztiszta orosz áru. 27.——27.50 frton jegyez 100 kgrkint 18% göngysuly engedménynyel, 2% scontóval, ingyen barrelban ab Budapest készpénzfizetésre. Egyes barrelok —½—1.— forinttal drágábbak.

Petroleum. (*Hesz Izidor és Társa* jelentése a *Budapesti Napló* részére.) A mult heti jelentésünk óta az üzletmenet nem változott, az irányzat szilárd.

Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 22.50 forint, orosz három csillagos petroleum 20.50 forint, fiumei két csillagos petroleum 19.50 forint, ipari három keresztes petroleum 20.50 forint, első rendü standard petroleum 19.50 forint, amerikai csészárolaj ottani finomitás 30.— forint, amerikai csészárolaj belföldi finomitás 26.— forint. Az árak 100 kilonkint készpénzfizetés mellett hordóval együtt 20 százalék göngysuly az itteni vasuthoz szállitva értendők. Kékgálic I-sö rendü vasmentes 34.— forint, zöldgálic 4.— forint, carbolineum I-sö rendü 10 forint, carbolineum II-od rendü 9.— forint.

Vásárcsarnokok. (*Vámos és Bruszt* jelentése.) Üzletünk képe az elmult napok alatt lényeges változást nem mutatott. Élénk forgalom fejlődött a tojásüzletnél, a mindvégig szilárd irányzat folytán kellemes hangulat uralkodott és készleteinket inkább emelkedő árakon simán helyezhettük el. Az utolsó jelentésünkben jegyzett 29—29½ frtos árak ma prima magyar tojásért 30—30½-ig emelkedtek, erdélyi tojást 29—29½ frtért helyeztünk el eredeti ládánként. A folytatólagos beküldést legjobban ajánlhatjuk.

Marhahusból a hátsó pecsenyehusok fogytak legjobban, mig eleje hus csak gyengén volt keresve. Az árak változást nem szenvedtek. — Helyi vágásu borju hosszan 45—56 krt jegyez.

Élőbaromfiból állandóan sok került a piacra.

Vajnál jobb volt a vételkedv, de tekintve az aránytalan nagy hozatalokat, az árak nyomottak maradtak. Friss főző-vaj 50—70 kr, tea-vaj 0.80—1 frtig kilója nagyban. Tehén-turó 8—12 kr.

Uj burgonyában mozgalmas volt az üzlet. Mosatlan rózsa burgonyáért 2.20—2.30 frt, mosott burgonyáért 2.50—2.60 frtos árak maradtak érvényben 100 kilogrammért waggontételekben.

Gyümölcs mindinkább nagyobb mennyiségben érkezik. Erdei eperből naponta nagyobb küldeményeink voltak, de azok részben törött állapotban érkeztek, mi értékét tetemesen csökkentette.

Vas. A lefolyt héten élénk kereslet mutatkozott különösen az épitkezési anyagok iránt, amelyek ára azonban a nagy kereslet ellenére és az erős verseny következtében folytonosan csökken. Nyersvas-áraink szilárdak. — Budapesti helyi árak 100 kilogrammonként készfizetés ellenében, 2 százalék pénztári engedménynyel: magyar nyersvas 4.45—4.65 frt, Bessemer-nyersvas 4.65—4.75 frt, witkowitzi nyersvas 4.50—4.60 frt, félnyersvas 4.20—4.30 frt, magyar rudvas 9.60—10.— frt, stájer rudvas 11.——11.20 frt, tartánylemez 20.———.— frt, hengerelt vasgerenda 10.10—10.70 frt, vaslemez 12.——12.30 frt, horganylemez 43.——43.50 frt. Ócskavasak: nehezebb vasdarabok 3.50—3.60 frt, könnyebb vasdarabok 2.90—3.— frt, I. rendü öntöttvas törmelék 3.50—3.60 forint, elégett öntöttvas törmelék 1.50—1.80 forint, ócska vas-sin 3.50—3.80 frt. 100 kgként tiszta készfizetés ellenében.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

B. H. *Budapest.* Az a történet nem adoma, hanem valósággal megesett. És pedig ekként:

A bécsi Operaházban *Brüll: Gioconda* cimü dalmüvére készültek, amelytől nagy sikert várt a komponista. Már a premiér előtt bankettre hivta meg vendégszerető házába barátait, a szereplőket, ujságirókat és az osztrák főváros müvészetének sok előkelő tagját. A lakomát közvetlenül az előadás után tartották volna meg.

De a dalmü rémségesen megbukott.

Előadás után szomoruan ült a kivilágitott teremben a hosszu asztal mellett a komponista és busult. A meghivottak közül pedig senkisem jelent meg.

Egyszerre megnyilik az ajtó és fekete frakkban, fehér nyakkendővel, ajkai közül a stereotyp bankett-mosolylyal megjelent — *Udel*, a hires komikus.

Brüll megbotránkozva felugrott.

— Ember, mit keressz itt? — kiáltotta fenyegető hangon.

Udel ugy tett, mintha hüledeznék.

— Engedelmet — szólt, — ön meghivott, gondolom.

— Igen, igen, — ült le elszontyolodva *Brüll*, — de ilyen bukás után, kérem ...

Most *Udel* fölpattant méltatlankodva.

— Pardon, — szólt és szivére tette a kezét, — *nekem* tetszett!

Tehát joga volt a banketthez. Meg is ette.

Igy történt meg a dolog.

Mezőtur. Jó ujságirónak nem kell igazolvány. Minél jobban meg tudja őrizni az inkognitóját, annál többet tudhat meg, ha hasznos és közérdekben valaminek a megtudása. Szerkesztőségünk azért elvből nem ad senkinek sem igazolványt.

Türelmetlen. Itt csak a komoly, férfias, nyilt föllépés használ. Ha minden kétséget kizáró módon meggyőződött, hogy az illetőket érdek vezérli, s nem jóakarat, akkor egyszerüen mondja meg nekik, hogy semmi közük a dologhoz, sziveskedjenek magukat öntől távol tartani. Ennyi az egész.

85.499. számu előfizető. Mind a kettőt könnyü megokolni. *Igtató* azért tekinthető helyesnek, mert a szó a régi „jogtat"-ból származik. A lágy g betü azonban a kemény t előtt a kiejtésben szintén keményen hangzik, s aki ugy irja, ahogyan ejti, szintén helyesen jár el.

2001. sz. előfizető. Mostoha fiának örökbefogadása céljából annak t. és t. gyámjával, tehát saját házastársával a kir. közjegyző előtt szerződést kell kötni s jóváhagyás végett az árvaszékhez beterjeszteni.

K. J. *V.-Pordány.* Lengyel Miska ur fölkérte szerkesztőségünket annak a kijelentésére, hogy az Iszom bort, iszom sört... Élet, élet — betyárélet... és a Lányok, lányok, lányok a faluban... kezdetü daloknak ő a szerzője s hogy ő nem cigányprimás, hanem zeneszerző. Mulkori üzenetünket ebben az értelemben készséggel igazitjuk helyre.

M. E. D. A váltó megsemmisitését a királyi törvényszéknél ügyvéd közbenjárásával kell kérni.

P. J. Sajnálatunkra — nem nekünk való.

L. B. Hát biz az tilos dolog mindenképpen. De az is kérdés, hogy mi van irva azokba a levelekbe? Lehetnek azok nagyon ártatlan tartalmuak is.

R. Zs. *Máramaros-Sziget.* Csak a pénzügyminisztériumban tudnának a kérdésre válaszolni. Méltóztassék egyenesen oda fordulni. — **Ügyvéd.** Meg kell tudnia, hogy az az ügyvéd melyik kamara kötelékébe tartozik s ott bepanaszolhatja. Legrövidebben a lembergi kamarától kaphatna felvilágositást, ahol bizonyára nyilvántartják a galíciai ügyvédeket. — **Cs. J.** *Zenta.* Faludi Zsigmond bélyeg-kereskedő (VII. Erzsébet-körut 38.) megmondhatja, mi nem foglalkozunk effélé dolgokkal. — **Szinházi.** 1. Helyes magyarsággal igy kellett volna cimezni: Dalom, vagy Az ésédalom. 2. Igen, Fedák Sári játszotta Mollyt. — **Dr. Sch. L.** Csak a leánya keresztelkedett meg. — **88.590 sz. előfizető.** Kérdésére egy korábbi számunkban már válaszoltunk. — **Dr. S. J.** *Kernyája.* Mindennap közlünk róla tudósitást, tessék elolvasni. — **Rg.** *Turóc-Szt.-Márton.* Mindenesetre előnyösebb, ha ez évben is vizsgázik. A negyedik osztályvizsgára nem is bocsátják, mig a harmadikról bizonyitványt nem tud fölmutatni. — **Nyiregyháza.** Méltóztassék Skultéty Lajos áldozópaphoz (VII., Hársfa-utca 24.) fordulni, aki nagy sikerrel tanitja a dadogókat. — **Nemzeti szálló.** Azt a kisasszonyt nem ismerjük, tehát felvilágositást sem adhatunk felőle. — **90.428. számu előfizető.** Csak akkor mentik fel a tényleges szolgalat kötelezettsége alól, ha a rabbiképző intézet bizonyitványát, a vizsgáló kormánybiztos hitelesitésével fölmutatja, vagy ha mint rabbi már tényleg működik s ezt hivatalos községi bizonyitványnyal igazolni tudja. — **Almás.** Orvostól kérdezze meg, aki az ön baját közvetlenül megvizsgálhatja, hogy az a fürdő használ-e. — **Hü előfizető.** Mai számunkból csak tévedésből maradt ki, mert mindig közölni szoktuk. — **L. I.** *Elesd.* Megüzentük már, hogy még nem lehet tudni, hol lesznek az idén segédpostatiszti tanfolyamok. Várja be a kereskedelmi miniszterium nyilvános értesitését, azt annak idején minden ujság közölni fogja. — **F. K.** *Baja.* Kivánságának — sajnálatunkra — nem tehetünk eleget. — **Elnök.** Nem kell semmiféle engedély, ha nem akarnak nyilvánosan működni. — **Penthesilea.** 1. Csak a szerző engedélyével fordithatók le. 2. Kornbrand. — **Komoly Frigyes.** Ha egy német-magyar szótárban megkeresi annak a szónak az értelmét, nem fog csodálkozni rajta, hogy azok a hölgyek megapprehendáltak miatta. — **B. I.** *Budapest.* Méltóztassék elolvasni az iparmunka szüneteléséről szóló 1891. évi XIII. törvénycikket, abban megtalálja kérdésére a választ. 30 krajcárért akármelyik könyvkereskedésben megkaphatja. — **U. Zs.** *Kaposvár.* Mindenesetre előkelő tagjai a vidéki szinészetnek, de nem elsőrendü komikusai az országnak. — **R. K.** *Bölcske.* Ajánlja föl a Magyar Kereskedelmi Muzeumnak (Városliget), az esetleg kiállitja. A munkát igy értékesitheti a legbiztosabban. — **Z. A.** *Négyes.* Dr. Terray Pál egyetemi tanár, VIII. Sándor-utca 7. szám. — **Régi hü előfizető.** Minden zeneműkereskedésben megkaphatja. — **Marokkó.** A *Holtomiglan* cimü népszinművet *Rutkai* György, a *Pester Lloyd* munkatársa irta. Először a Népszinházban, 1896. január 10-ikén került szinre. Tehát még nincs öt éve. — **Székesfehérvár.** Méltóztassék a legközelebbi gyógyszertárba befáradni, ott szivesen megmondják. Mi nem foglalkozunk vegyészettel. — **I. F.** *Bosorod.* Azt az intézetet nem Fekete László, hanem László Mihály igazgató vezeti. Nyilvánossági joggal felruházott magángimnázium, amelynek érettségi bizonyitványával akárki rendes hallgatója lehet az egyetemnek. — **86.554. sz. előfizető.** Az egyház csak az egyház előtt *is* megkötött házasságból született gyermekeket tekinti törvényesnek, de azért a születési bizonyitványban nem szabad ezeket a gyermekeket törvénytelennek nyilvánitania. — **Toldi Ferenc.** Még eddig nem tudunk róla, nem is hiszszük, hogy igy legyen, mert akkor a minisztérium már rendelkezett volna. — **Iparos.** A báró Hirsch-féle jótékonysági alapot ez idő szerint Herczel Mária urnő vezeti. Lakása: VI., Lázár-u. 18. — **Akadémista.** *Kolozsvár.* Sem a kereskedelmi, sem a pénzügyminiszter még nem hirdették ki a pályázatot. Addig pedig folyamodni sem lehet. A pályázati hirdetményt annak idején az összes ujságok közölni fogják. Benne lesznek a föltételek is. — **K. B.** *Báné.* Ha a pénzügyminiszter is elutasitotta panaszával, nem ér célt, ha azt az ujságokban szellőzteti is. Inkább igyekezzék egy befolyásos ismerőse, például egy megyebeli képviselő által a pénzügyminiszter szine elé jutni s kérje panaszának ujra való megvizsgálását. Ha kérelme méltányosságot érdemel, a pénzügyminiszter figyelemmel is lesz reá. — **K. R.** A *Magyar Baedeker* cimü fürdő-folyóirat szerkesztősége IX. Rákos-utca 6. szám alatt van. Tessék odafordulni. — **K. L.** *Budapest.* Ha illetőségi helyének első közigazgatási tisztviselője előtt több tanu eskü alatti vallomásával igazolja, hogy mindig a Lajos nevet használta, kiigazitják az anyakönyvet. — **Ujpesti olvasó.** Akármelyik lexikonban megtalálhatja. — **A. M.** *Nyitra.* Ha van külön képesitése a polgári iskolai tanitásra, tanithat, máskülönben nem. — **A. J.** *Hosszumező.* Igen, köteles fizetni, mert különben végrehajtás utján veszik be rajta. — **8953. sz. előfizető.** A kérdezett intézet, ugy tudjuk, megbizható alapon áll. Osztrák vállalat és Magyarországon csak vezérképviselősége van. Értesülésünk szerint, a mult évről szóló mérleg — amelyet önnek is megküldenek — százezer forinton felüli tiszta nyereséget tüntet föl. A részvényesek 8% osztalékot kapnak. — **Dr. K. J.** *Alibunár.* Nagyon sajnáljuk, hogy kivánságának nem tehetünk eleget, mert a szerző nincs Budapesten. A korrekciót különben megtettük s ez, azt hiszszük, eloszlatott minden zavart. Bizonyára nagyság is olvasta. — **M. S.** *Derecske.* Megbizható intézet, de azért okosabban teszi, ha az évenkint fizetendő dijakat takarékpénztárba teszi s ott gyümölcsözteti. — **80.362. számu előfizető.** Még nem történtek meg s nem is tudjuk, mikor fognak megtörténni. Ez hivatalos titok. — **Szegénység.** Azért a kamatnélküli kölcsönért még nem lehet folyamodni. Ha a kölcsönzést megkezdik, az összes ujságok hirt fognak adni róla. — **Sch. E.** *Tapolca.* Csak egy levelezőlapjába kerül s akármelyik bécsi, berlini, lipcsei könyvkereskedésnek megkapja a katalógusát. Abban aztán keresse meg, hogy ki irta azt a regényt. — **Gimnazista.** Igen, átléphet latin pótvizsga nélkül. — **H. I.** *Budapest.* Erről beszélni sem lehet. Bátyja esküvőjén az ócs nem utasithatja vissza a vőfélyi tisztet, csak azért, mert a menyasszonya nem lesz az esküvőn jelen. Miután pedig a vőfély mellé koszorus leány is való, egyáltalában nem ütközhetik meg rajta, hogy az *más* leány lesz. Ezért sem illik, sem nem szabad megapprehendálnia, különben megsérti vele a vőlegénye családtagjait. — **R. S.** *Alsó-Tétény.* Egyáltalában nem lehet hozzá levelet irni, mindaddig, mig véglegesen föl nem mentik. De akkor sem irhat neki magyarul, mert nem érti azt a nyelvet. — **H. I.** *Entrádám.* Külön megemliteni fölöslegesnek, hiszen *A hivatalos lapból* cimü rovatunkban minden névváltoztatást közlünk. **K. Z.** *Kattowitz.* A cserépkályha gyárosok névsorát megtalálhatja a Leuch et Comp. cég cimtárának magyarországi részében, a melyet a Budapesti Napló kiadóhivatalában rendelhet meg 12 frtért. — **F. D.** *Zágráb.* Méltóztassék a magyar tisztviselők kaszinójában, a Pallas Lexiconban utánanézni, abban megtalálja az asztaltáncoltatás részletes magyarázatát. — **R. J.** *Rát.* 1. A báró Hirsch jótékonysági-alap irodája VI., Lázár-utca 18. sz. a. van. Vezetője: Herczel Mária urnő. A kamatnélküli kölcsönökért még nem lehet folyamodni. 2. A báró Hirsch-család örökösei Párisban tartózkodnak. Közelebbi cimüket nem tudjuk. — **G. T.** *Kolozsvár.* Sz. K. ósrégi magyar nemes családból származik. Atyja Vasmegye főispánja volt. Felesége: Vörösmarty Ilona, Vörösmarty Mihály, a költő leánya, a kinek Deák Ferenc volt a gyámja. Ennyi adat, azt hiszszük, teljesen elég arra, hogy azt a mendemondát el ne higyjék. — **Elhagyott.** Nem kell oda semmiféle kvalifikáció. Szerezzen valamelyes befolyásos protekciót, például egy szabadelvüpárti képviselőt s annak az utján folyamodjék az illetékes pénzügyigazgatósághoz. Mellékelni kell: erkölcsi és szegénységi bizonyitványt. A kérvényben pontosan meg kell jelölni a helyet, hol kivánná a tőzsdét megnyitni. Az üzlet évi jövedelme a forgalom szerint változó. — **Könyvkedvelő.** *Szatmár.* Cégeket elvből nem ajánlunk. A kérdezett cimeket különben akármelyik budapesti cim- és lakjegyzékben megtalálhatja. Az ujságok hirdetései közt szintén olvashat könyvtárjegyzékeket. — **K. A.** *Nagyvárad.* 1. Forduljon a pécsi rendőrséghez. Ha mellékeli a válaszbélyeget is, esetleg felvilágositást adnak. 2. Nem lehet, csak tényleges szolgálatban s az utazásra kitüzött időben. 3. Egyáltalán nem veszik tekintetbe a pályaválasztásnál. Legfeljebb kiszolgált katonának tekintik, mint akárkit, a ki három évi tényleges szolgálatának eleget tett. — **Opera.** 1. Magánzó. Most egy ausztriai magángyógyintézetben ápolják. 2. Vannak. Többi kérdéseivel forduljon a bécsi operaház vagy magához a müvésznőhöz. — **Hü olvasó.** Budapesten olasz kör nincsen. — **Egy anya.** Az a gimnázium a budapesti V. kerületi állami főgimnázium (Markó-utca) háromosztályu fiókja, szinvonala tehát ugyanaz, mint a főintézeté. — **T. L.** *Szentes.* Méltóztassék az osztrák, vagy a német birodalmi vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnál kérdezősködni, ha mellékli a válaszbélyeget, szivesen adnak fölvilágositást. — **Sch. I.** *Kotor.* Nagyon erősen reklám izü, azért nem közöltük. — **H. G.** *Budapest.* Nagyon sajnáljuk, hogy kérésének nem tehetünk eleget. De forduljon a báró Hirsch jótékonysági alaphoz (VI. Lázár-utca 18.), onnan esetleg kaphat segélyt. Levelét kivánsága szerint megsemmisitettük. — **Árva Rózsa.** Nem jól tudja, mert mi annak idején igenis válaszoltunk. Különben, ha megismétli kérdését, szivesen válaszolunk kivételesen másodszor is. — **Vasuti 87.864. sz.** Az az intézet még csak elvben van meg. Majd ha megalakul s megkezdi müködését, az összes ujságok jelezni fogják. Akkor aztán beadhatja a kérelmét. — **F. H.** Folyamodjék a tankerületi főigazgatóhoz, az ő utasitására fölveszik akármelyik gimnáziumba, föltéve természetesen, hogy a pótvizsgát leteszi. Vagy pedig adja be egy szigoru magántanintézetbe, ott majd megjavitják a fiut. — **K. E.** *Tardoskedd.* Jogában van az elmulasztott napokat levonni, de nem méltányos.

Sorsjegyek.

R. M. *Sátoralja-Ujhely.* Elfelejtette megirni, hogy az a sorsjegy hány százalékos. E nélkül pedig nem nézethetünk utána. Irja meg a sorsjegy számát is még egyszer.

R. K. Osztrák vöröskereszt sorsjegyei közül a 10153—40. számu 13 forint 20 krajcárral kisorsoltatott, a többi nincs kihuzva.

S. H. *Pápa.* Olyan cimü értékpapirokat nem ismerünk. Irja meg teljes cimüket s a kibocsátás helyét és dátumát.

B. M. *Kézdivásárhely.* — **S. J.** *Halas.* — **S. Á.** *Oroszka.* — **F. J.** *Jászberény.* — **82.016. sz. előfizető,** *Dudar.* — **S. H.** *Várpalota.* — **L. 500.** — **G. A.** *Torda.* — **G. M.** *Velence.* — **Zöldike.** — **S. A.** *Kémes.* — **B. A.** *Vác.* — **89.279. sz. előfizető,** *Buda-Bicske.* — **Singer,** *Budapest.* — **Jó szív.** — **O. M.** *Lőcse.* — **Vasuti kaszinó,** *Orsova.* — **Ifj. S. J.** *Érsekujvár.*

Sorsjegyeik *nem* nyertek.

Napirend.

Naptár. Hétfő, junius 19. — Római katolikus: Gyárf. P. — Protestáns: Gyárf. — Görög-orosz: (junius 7.) Pünk. hétfő. — Zsidó: Tham. 11. — A nap kél reggel 3 óra 47 perckor. — Nyugszik este 7 óra 43 perckor. — A hold kél délután 3 óra 23 perckor. — Nyugszik éjjel 12 óra 20 perckor.

A pénzügyminiszter fogad délután 4 órától.

A főváros magánépitési bizottságának üléso délután 5 órakor az uj városházán.

A fővárosi egyesület üléso délután 6 órakor a régi városházán.

A magyar tudományos akadémia összes ülése délután 5 órakor.

A képzőmüvészeti sorsjáték huzása délután 5 órakor a mücsarnokban.

Nemzeti muzeum. Természetrajzi-tára. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Muzeum többi tárai 1 korona belépő dij mellett megtekinthetők.

Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. (Ferenciek-tere 9. szám) nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Belépő-dij 20 krajcár.

Iparmüvészeti muzeum zárva.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyüjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparmüvészeti muzeumi könyvtár nyitva délután fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár zárva.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

A Hódoló diszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási kör képe, látható Városligeti, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

Szinházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHÁZ.

1899. évi junius hó 18-ától szeptember 1-ig zárva.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Szünet.

VIGSZINHÁZ.

Hétfő, 1899. évi junius hó 19-én.

A férj vadászni jár.

Bohózat 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau. Forditotta: Mihály József.

Személyek:

Justinian	Hegedüs	Babet	Boros F.
Léontine	Lánczy	Gustav	Góth
Latour	Nikó L.	Bridois	Gyöngyi

Kezdete $7^1/_2$ órakor.

Kedden A férj vadászni jár. Szerdán A férj vadászni jár. Csütörtökön Az „Arany Kakas" Pénteken A férj vadászni jár. Szombaton Az „Arany Kakas." Vasárnap A férj vadászni jár.

MAGYAR SZINHÁZ.

Szünet.

FOVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.

a Krisztinavárosban.

Hétfő, 1899. évi junius hó 19-én.

Folt a mely tisztit.

Dráma 4 felvonásban.

Kezdete $7^1/_2$ órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Hétfő, 1899. évi junius hó 19-én.

A vasgyáros.

Kezdete 7 órakor.

Ős-Budavára.

Ma hétfőn junius hó 19-én

Little Tich

még egynéhány napig

Elsi Leslie

utolsóelőtti fellépte.

Belépő dij este 7 óráig 30 krajcár, azontul 30 kr. Mérsékelt áru belépő jegyek a dohánytőzsdékben.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.

A mulató 16 fokra szellőztetve van.

Kezdete 1/29 órakor, vége 12 órakor.

Ma

vendégszereplése

Blasel Károly urnak

a Theater an der Wienből az 1 felvonásos énekes bohózatban

Lord Bebbs als Tante.

Továbbá szenzációs sikere a párisi beautének

„La belle Jane Valdér"

az ő szecesszionisztikus, plasztikus állásaiban.

Hatásos sikere

Miss Charmion-nak

egyetlen és felülmulhatlan előadásában:

„Levetkőzés a levegőben" vagy „Egy boudoirjelenet a léghintán."

Az ujkor legdivatosabb, legpikánsabb és legbájosabb látványossága, ugymint az ujonnan szerződött müerók.

Herczeg Ferenc

uj könyve:

Egy leány története.

Ara 1 frt 80 kr.

Diszkötésben 2 frt 80 kr.

Megrendelhető

a „Budapesti Napló"

kiadóhivatalában,

Budapest, József-körut 18-ik szám.

Nyaralók

tulajdonosainak,

AEOL"-hangszerek.

A szabadban természetes léghuzam által zengnek és önmagukban igen kellemes varázsszerü összhangzást idéznek elő, ami minden fogékony kedélyre meglepő és kedves benyomást gyakorol.

Ily hangszerek kiválóan kertek, lugasok és villák stb. igazi diszéül szolgálnak és e helyekről nem is volna szabad azoknak hiányozni. — Részletes árjegyzék dijtalan.

Sternberg Ármin és Testv.

cs. és kir. udvari szállitók

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 36 sz.

Zongora-termek: Kossuth Lajos-utca 22. (Károly-körut sarok.) Zenepalota.

Köznép-osztály,

Frakk 5 frt.
Nadrág 3 frt.
Mellény 1 frt.
Ferenc József-kabát 4 frt
Jaquet 3 frt.

ROTHBERGER JAKAB

Kristóf-tér 2. I-ső emelet

Olvasóink figyelmébe !

„MIRJAM"

Irta:

Dr. KISS ARNOLD.

veszprémi főrabbi.

Remek nyelvezettel nők számára irott magyar nyelvü zsidó

Imádságos Könyv.

ÁRA: Vászonkötésben 2 frt 50 kr. Bőrkötés 3 frt 50 kr. Bőrkötés, igen diszes csattal 6 frt. Csontutánzatu kötés 3 frt 50 kr. Elefántcsont kötés, igen diszes 6 frt.

Kapható

a „Budapesti Napló"
kiadóhivatalában,
József-körut 18. szám.

Olcsó arany és ezüsteladás,

részletfizetésre is, valamint a legszebb ékszertárgyak, u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfiórák 16 frt, arany női órák 10 forint, gyémántgyürük, fülbevalók, brosstük, 6 frt 50 krtól kezdve.

12 darab valódi ezüst evőeszköz 6 frt 25 kr., étkezőszervizek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 75 frttól kezdve.

Girandolok, gyertyatartók, tálcák és e szakmába vágó cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos fémjelzéssel van ellátva. Veszünk zálogházi cédulákat.

Grünberger A. Béla örökösei

Budapest, Városház-tér 9. (Haris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Makacs

viszketeg — sömör — bőrkiütésekben, izzadásban szenvedők vegyenek Erényi-féle „Ichiol-Salycilt" tégelyenkint 3 korona utasitással.

Köhögésnél,

rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

Erős Sándor épitész Budapest, VI., Dessewffy-utca 10.

ajánlja szabadalm. 5—8 cm. vastag

GYPS-CEMENT VÁLASZFALAIT

és födémeket

bármely fesztávolságban, melyeket nagy fővárosi épületekben kiváló sikerrel alkalmazott. Ezek csekély sulyuak, bárhol alkalmazhatók és tüzmentesek. Elvállaltatnak akár külön, akár egész épitkezések tervezésével és felépitésével együtt. Költségvetések készitésére és eddig készitett munkák bemutatására ajánlkozik.

„The Gresham"

életbiztositó-társaság Londonban.

Magyarországi fiók:	Ausztriai fiók:
Budapest,	**Bécs,**
Ferenc József-tér 5. és 6. a társaság házában.	Gisellastrasse 1. sz. alatt a társaság házában.

A társaság vagyona 1896. december 31-én	korona	157,805.340.—
Évi bevétel biztositások és kamatból 1896. dec. 31-én	„	28,670.916.—
Kifizetések, biztositási és járadéki szerződések, valamint visszavásárlások stb. után a társaság fennállása óta (1848.)	„	339,497.900.—
Az 1896. évben a társaság 8654 kötvényt állitott ki	„	80,577.950.—

összeg értékben. Csekély dijfizetés mellett a társaság előnyös jelzálogkölcsönbiztositásokat is köt, a ház, vagy a földbirtok tehermentesitésére, a birtokos elhalálozása esetére. — Prospektusokkal és életbiztositási dijtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállit és felvilágositással a jelzálogkölcsönbiztositást illetőleg, továbbá ajánlatokkal dijmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynök urak és a *magyar és osztrák fiókok.*

Most jelent meg! Most jelent meg!

Filléres könyvtár.

Egy-egy kötet ára **25 kr.**

Elbeszélések, tört. elbesz., mesék, regék, versek, fiuknak és leányoknak. A kötetek igen szépen, mutatósan vannak bekötve és ugy a tartalom, mint pedig kiállitás és ár tekintetében páratlanok a maguk nemében.

Szerkeszti: **Pósa Lajos.**

54. **Gyarmathy Zsigáné** Mari néni mankója. A remete. Két elbeszélés képekkel ... ... 25 kr.
55. **Sebők Zsigmond** A kis mérnökök. Elbeszélés. 1 képpel ... 25 kr.
56—57. **Margitay Dezső** Tilos a páva. Elbeszélés 1 képpel ... 50 kr,
58. **Kövér Ilma** Kis lányok, nagy lányok. Elbeszélések ... ... 25 kr.
59. **Gauss Viktor** A piros köpönyeg, Elbeszélés a magyar szabadságharcból. Sok képpel 25 kr.
60—61. **Madarassy László** Az amerikai őserdőben. Egy magyar fiu viszontagságai. Gyermekregény képekkel ... 50 kr.
62. **Pósa Lajos.** Harangvirágok. Versek, regék, mesék 3 képpel 25 kr.
63. **Barta Irén.** Enyém, elbeszél. 1 képpel 25 kr.
64. **Bodonyi Nándor.** Szegény ember dolga. Elb. képekkel ... ... 25 kr.
65—66. **Béla Henrik.** A kis herceg. Sok képpel ... ... 25 kr.
67. **Juhász Béla.** Ilona Történeti elbeszélés 1 képpel ... ... 25 kr.
68. **Kornélia néni.** A kis hősök. Hófehérke 25 kr.
69. **Virágregék.** Irták Andrássy Lidike, Bársony Istvánné, Harmath L., Sebestyén Gyuláné, Szarvas Mariska 25 kr.
70. **Lampérth Géza.** Elmult időkből, Történelmi rajzok ... ... 25 kr.
71. **Thury Zoltán.** Mese egy kis házból s egyéb történetek. 1 képpel, 25.
72. **Sebők Zsigmond.** Petőfi Sándor 1 képpel 25.
73. **Lőrinczy György.** A boldogság utján. Öt elbeszélés 1 képpel 25 kr

Minden kötet külön is kapható. — A gyüjteményt folytatjuk.

Megrendelésnél legcélszerübb minden számért 25 krt, és 2 krt portóra postautalványon előre beküldeni, ebben az esetben bérmentve küldjük meg a rendelt példányokat. Husz kötetért 5 frt.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában, József-körut 18.

Legolcsóbb, legszebb vizsgálati jutalomkönyvek.

Filléres könyvtár.

Egy-egy kötet ára **25 kr.**

Elbeszélések, tört. elbesz., mesék, regék, versek, fiuknak és leányoknak. A kötetek igen szépen, mutatósan vannak bekötve és ugy a tartalom, mint pedig kiállitás és ár tekintetében páratlanok a maguk nemében.

Szerkeszti: **Pósa Lajos.**

1. **Mikszáth Kálmán** Huszár a teknőben és egyéb elbeszélések. Képekkel ... ... 25 kr.
2. **Bársony István** Jó az Isten. Elbeszélések. Képekkel ... ... — 25 kr.
3. **Bodonyi Nándor** Matyi meg Kati. Mese. Képekkel ... ... 25 kr.
4—5 **Madarassy László** A kis hadsereg. Történeti elbeszélés. Sok képekkel ... ... 50 kr,
6. **Pósa Lajos** Haza. Szabadság. Hazafias költemény és szavalmányok. Képekkel ... ... 25 kr.
7. **Fáy J. Béla** A kinai órás. Az aranytollu tyuk. Két mese. Képekkel ... ... 25 kr.
8. **Margitay D.** Illés gróf és Olga grófkisasszony. Képpel ... ... 25 kr.
9. **Murai K.** Komédiás Palkó. Róka Pál furfangjai. Két tréfás történet. Képpel ... 25 kr.
10—12. **Jókai M.** A medvék országában. Elbeszélés. Képpel ... 75 kr.
13. **Hetyei Gábor.** Mondák. Regék ... ... 25 kr.
14. **Szalai Emil** A zöld madár. Mese sok képpel ... ... 25 kr.
15. **Bodonyi N.** A kistornyai lelkész. Elbeszélés. Képpel ... ... 25 kr.
16—17. **Madarassy L.** Harc az állatokkal. Elbeszélés. Képekkel ... 50 kr.
18. **Magyar költők** Irták többen. Arcképekkel ... ... 25 kr.
19. **Gyermekszinház** Három egyfelvonásos szindarab ... ... 25 kr.
20. **Gárdonyi Géza** Tarkabarka történetek. Képekkel ... ... 25 kr.
21—23. **Gaál Mózes.** Mindent a hazáért. Történeti elbeszélés ... 75 kr.
24. **Tábori Róbert** Vidám történelem. Vig elbeszélés képpel ... ... 25 kr.
25. **Árpád népe.** Képek hazánk ezredéves multjából. Irták: Sebők Zs. Pósa L., Tábori R., Gaál M., Kemechey J., Egri Gy., Tutsek A. Sok képpel ... ... 25 kr.
26—28. **Malonyai D.** A Nilus országából. Sok képpel ... ... 75 kr.
29. **Herman Ottóné.** Sok vers, sok kép Gyerekekről-gyerekeknek 25 kr.
30. **Kaczián** **Ödön.** Három ajándék. Sok képpel ... ... 25 kr.
31. **Tábori Róbertné** Hét mese ... ... 25 kr.
32. **Sebők Gyula.** Egér a kaszárnyában. Sok képpel ... ... 25 kr.
33. **Tábori Róbert** Gábor Áron. Történelmi elbeszélés. Sok képpel 25 kr.
34—35. **Herman Ottóné** A Csóri és a Móri. Történetek az állatvilágból. Sok képpel ... ... 50 kr.
36. **Herman Ottóné** Seregély kisasszony emlékiratai. Képekkel 25 kr.
37. **Herczeg Ferenc** Az uj nevelő. Elbeszélés. Képekkel ... ... 25 kr.
38—39. **Madarassy László** Mari és Tamás. Elbeszélés. Képekkel 50 kr.
40. **Sas Ede** Cirmos Cica királysága. 3 képpel ... ... 25 kr.
41. **Gegus Ida** Mesék 1 képpel ... ... 25 kr.
42, **Benedek Elek** Kis Miklós. 1 képpel 25 kr.
43. **A szabadság hősei** Képek az 1848—49. szabadságharcból. Képekkel. Szerkesztette Pósa bácsi ... ... 25 kr.
44—45. **Andrássy Lidike** Tarka könyv. Mesék, elbeszélések, versek 1. képpel ... ... 50 kr.
46. **Gárdonyi Géza** Mindenttudó Gergely bácsi első könyve 1 képpel ... ... 25 kr.
47. **Egri György** Karika király haragja 1 képpel ... ... 25 kr.
48—50. **Gaál Mózes** Balassa vitéz. Történeti elb. Képekkel ... 75 kr.
51. **Gauss Viktor** Hegyenvölgyön. Képek az állatvilágból ... ... 25 kr.
52. **Lőrinczy György** Kis falum. Elbeszélés. 1 képpel ... ... 25 kr.
53. **Sebők Zsigmond** Erzsébet királyné 25 kr.

Minden kötet külön is kapható. — A gyüjteményt folytatjuk.

Megrendelésnél legcélszerübb minden számért 25 krt, és 2 krt portóra postautalványon előre beküldeni, ebben az esetben bérmentve küldjük meg a rendelt példányokat. Husz kötetért 5 frt.

Megrendelhető:

a „Budapesti Napló" kiadóhivatalában, József-körut 18.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSITÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyeremények a biztositottak tulajdonát képezik.

Kivonat az 1898. évi üzleti jelentésből:

Aktivák összege	1.099	millió	korona
Évi bevétel	227	„	„
1898-ban a biztositottaknak kifizettetett	107	„	„
1898-ban kötött uj üzletek összege	760	„	„
Tiszta fölösleg 1898. végén	132	„	„

Az 1898-ban a biztositottaknak kifizetett nyereményosztalékok összege **14 millió koronára rugott.**

A New-York a müvelt világ összes országaiban bir fiókokkal.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.

Magyarországi vezérigazgatóság:

Budapest, Erzsébet-körut 9—11., New-York palota.

Kiss József összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógépről cimü hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő arcképével diszes vászonkötésben 1 frt 50 krajcár.

Ez a legszebb, legolcsóbb s legkedveltebb ALKALMI ajándék.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre külettik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépén, Budapest, IX., Üllői-ut 25

Budapest, 1899. Negyedik évfolyam. 168. szám. Kedd, junius 20.

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal: József-körut 18.

Főszerkesztő: VÉSZI JÓZSEF. Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR. Kiadja: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Kapuzárás után.

Budapest, junius 19.

(s.) Méltóságos gróf *Festetich* Andor ur! Nagyságos *Káldy* Gyula ur! Szállunk az urakhoz. Azt mondják, munka után édes a pihenés. Vajjon édes-e a semmittevés után is? Erre önök tudnának felelni, akik Budapest két állami szinházának ugynevezett igazgatása után, tizhónapi buzgó semmittevés után most kéthónapi — sajnos, csak kéthónapi — pihenőre térnek.

Nem malicia kergeti a pennánkra ezt a kérdést. Isten látja lelkünket, hogy mohó kiváncsisággal, naiv jóindulattal olvastuk át az önök beszámolóját és kerestük benne az önök munkájának az eredményeit. És nyomát sem találtuk sem munkának, sem eredménynek. Azt látjuk belőle, hogy a színészek játszottak ennyi, meg ennyi estén; a színészek előadtak ennyi, meg ennyi darabot. De az Isten szent szerelmére, mit csináltak önök? Hol van a nyoma annak, hogy ezt a két szinházat *igazgatták?* Hol van a nyoma a vezetésnek? Nem annak a vezetésnek, amely hétről-hétre megcsinálja a játékrendet, gondoskodik a szereposztásról, a kellékekről, fütésről, világitásról. Hanem hol volt, miben jelentkezett az a vezetés, amely az évad elején megcsinál egy öntudatos tervet, amelynek minden előadás, minden próba, minden hét játékrendje és minden ujdonság előkészitése egy-egy szerves részlete? Hol volt az az igazgatás, amely lelket önt a szinház minden tagjának munkájába; amely vezet, irányit, az eröket együtt tartja, serkenti és öntudatosan foglalkoztatja? Hol van a nyoma az önök évzáró jelentésében annak a müvészi munkának, amelyet egy müintézet vezetőjének végeznie kell? Mit csináltak önök azon kivül, hogy pontosan eljártak a hivatalukba és elvégezték a napszámjukat egyik napról a másikra, éppen olyan pontosan, mint az ügyelő és a főruhatáros?

Hiszen kérem, játékrendet csinálni, szerepeket kiosztani, a kellékessel, gépmesterrel, világositóval bibelödni, ez is munka. De ugy, ahogyan önök elvégezték, elvégzi minden félig-meddig gyakorlott szinházi hivatalnok. Müvészi lélek, lendület, lelkesedés, magasabb célokra való törekvés: ez az, ami teljesen hiányzik az önök tizhónapi ugynevezett munkájából. Pedig talán ez volna az a fontosabb része a szinházigazgatásnak, amelyet az igazgatóktól követelne az ember. A többit elvégezhetnék az alantasabb hivatalnokok is. Hiszen annyi ott a hivatalnok, hogy mindegyik szinházból kitelnék egy kisebb minisztérium. De egy egész minisztérium tisztikara sem végezheti el a szinház igazgatását. Ehhez müvészlélek inspirációja kell. Ennek nem látjuk a nyomát az önök hosszu beszámolójában. Holott csak ezt kerestük benne.

Találtunk e helyett egy csomó számot. Szám, szám és ismét csak szám. Egy részvénytársaság igazgatóságának az évi jelentése sem lehet szárazabb, szürkébb. Ezek a számok beszélnek, az igaz. De a mit beszélnek, az a deficit. Müvészi deficitje a drága pénzen fenntartott két müintézetnek.

A Nemzeti Szinház, egykor méltó büszkeségünk, az ország első szinpadja, amelyet kérkedve mutogattunk valamikor a hozzánk vetődő idegennek, micsoda siralmas állapotba jutott. Volt egy programmja, szegényes, tartalmatlan, összefoltozgatott munkapenzum. Szomoruan láttuk már akkor, mikor csak igéret volt. Az uj intendáns, mikor hivatalba lépett, sietett elháritani magától minden felelősséget, minden közösséget ennek az esztendőnek a programmjával szemben. És még ezt a nyomoruságos penzumot sem végezték el. Ha mind megkapjuk, amit az a programm igért, még akkor sem lett volna örömünk benne. Az sem lett volna több a semminél. De még ezzel is adósak maradtak. És ez volt gróf Festetich egyetlen müvészi alkotása: bebizonyitotta, hogy még semminél is lehet kevesebbet adni.

Kaptunk összesen öt eredeti ujdonságot. Ebből négy megbukott. Hogy az ötödik is nem jutott erre a sorsra, arról igazán nem tehet az igazgatóság. A hét idegen származásu ujdonság közül szintén csak egynek volt maradandó sikere. A reprizek közül egynek sem. Persze ön azzal fog védekezni, igazgató ur, hogy nem tehet róla, silány volt a szezon drámai termése. A darabokról az irók gondoskodjanak. Csakhogy ezzel szemben a budapesti magánszinházak egész sorát mutatják fel a sikereknek, még pedig magyar irók sikereinek is. A mentség tehát olyan sanyaru, mint az a szellem, a mely a Nemzeti Szinház igazgatói irodájában tanyát ütött. Nem az a baj, hogy nincs darab, hanem az, hogy nincs, aki meglássa. A magyar irókat nem hogy odáedesgetnék, hanem elriasztják; az idegenből pedig nagyobbára az alját hozzák ide nekünk. Külvárosi szinházba szorulnak a modern nagy irók. És aztán a darabok szomoru sorsát nem egy esetben az a hebehurgyaság segitette elő, amelylyel előkészitették és szinre hozták őket. Egy kis jóakarattal, egy kis szeretettel, egy kis hozzáértéssel biztosra lehet forditani még a bizonytalan sikert is; és tunyaság, lomposság, értelmetlenség jobb sorsra érdemes müveket is agyonüthet.

Nem részletezünk tovább; nem szólunk arról, milyen arányban osztozkodtak a ma-

TÁRCA.

Velazquez.

— A *Budapesti Napló* eredeti tárcája. —

Irta: *Pekár Gyula.*

Egy forró nyári napon, midőn a spanyol julius heve mint valami káprázatos tüzeső szakadt alá a fakó kéken izzó madridi égből, midőn oly vakitóan fehér volt a világ körülöttem, hogy északi szemem előtt utóbb álmos szürkére vált minden, — a déli hőség elől a pradói muzeum hüvös oszlopcsarnoka alá menekültem. Ritka kedvező pillanatban léptem be ezuttal a világ e leggazdagabb képcsarnokába: a muzeum üres volt egészen. Az örök hidalgói lomhasággal aludtak az előteremben s én az egyszer a turisták fecsegése s a Cook-féle angolok illuzió-rontó izetlen megjegyzései nélkül gyönyörködhettem a Pradó kincseiben. Sohse vették önök észre, hogy a tökéletes magány csendjében mily csudálatos életre kelnek a régi képek? Mintha akkor szólalna meg igazán a *lelkük*, mely a rendes sürgés-forgás ellentétes fluidumai közepette hallgatni kénytelen... Nem tudom, balga müvészies babona-e nálam csupán, de én, ki költői hittel hiszek abban, hogy a régi képek festéke alá beleszorult valami az elmult századok lelkéből, — én azt vettem észre, hogy ihletett szemlélőnek a magány csendjében sok olyat megsugnak az ilyen festmények, amit a közönyös néző sohse tud meg. E bübájos percekben mint egy misztikus virág nyilik ki előttünk az elmult korok rejtve élő lelke, az az imponderábilis valami, ami nincs benne a Baedekerekben, sem a történetek tudákos adathalmazában, ami pedig tán egyedül fontos, mert nem más, mint maga az *élet*, a titkos mozgatója a mult megállott gépezetének. Megvannak a hirtelen revelációknak a maguk csodás pillanatai s aki egy ily pillanatot átél, esetleg többet tud meg az elmult századokról, mint az a tudós, aki egész életén át holt adatokat gyüjtött s évszámokat böngészett. Azon a forró juliusi napon a kegyes véletlen megengedte nekem, hogy egy ily percet éljek át s belepillanthassak nem a halott, de az *élő* spanyol XVII. századba.

Ahogy végigmentem azon a végtelen hosszu középső galerián, mely az egész palotát kettészeli s melynek falain a halhatatlanság fejedelmi gálájában sorakoznak egymás mellett az olasz és spanyol iskolák legnagyobb müremekei, lassankint különös erővel kezdett elnyomni a csöndben éledő életek misztériuma. Az a különös, szinte kényelmetlen érzés fogott el, mint mikor a magányosan álmodozó ember hirtelen annak a tudatára ébred, hogy nincs többé egyedül .... Egyszerre önkéntelenül megálltam. A képek állitottak meg ... Valami különös mozgalom vibrált az egész terem hosszában. Füstös kereteik fogságában tudatos valami villant meg a vásznak alakjain: éltek és élni akartak ez alakok s mintha a létérti küzdelem még *itt* is megvolna, küzdő emberekként vetélkedtek egymással az életért ... A gigászok, a zsenik csatája volt ez s itt nem annak kellett győznie, ki a legszebben festett, vagy a legügyesebben komponált, hanem egyszerüen annak, ki a legtöbb *lelket* tudta alakjaiba beletenni, kinek emberei a legtöbb *élő valóságot* tudták a multból magukkal hozni. Mert az iskolás tökély, a klasszikus harmónia, nemkülönben mindazok a dolgok, melyekre az esztétikusok hangzatos szavakat találnak ki, mind elmulnak s csak a lélek marad meg a századokon át örökké, az a megfoghatatlan valami, amire nincs esztétikai formula, de amit az itészek engedelme nélkül is érez mindenki ... Álmélkodva néztem ezt az öröklétérti küzdelmet, mely a terem két végéből felém tört. Az erősek elnyomták, ugyszólván kioltották a gyöngébbek életét s ez utóbbiak ismét halott *képekké* váltak az elsők hatalmas valósága mellett ... Odaát az olaszoknál velencei biborukban Tintoretto és Tizián tomboltak s vérből való emberiségükkel fenyegették a Rafael és Sarto klasszikus harmoniától fáradt szentjeit, — mögöttem félelmes dominikánusaikban s ijesztő martirjaikban a Riberak és Zurbaranok mérköztek a Murillók szerelmes andaluziai Madonnáival ... De mindez alakok élete egyszerre árnyékká halaványult, mindez alakok egyszerre *képekké* haltak vissza, amint küzdelmük szemlélete közben véletlenül közvetlen magam elé pillantottam. Megdöbbenve léptem hátra: egy egész világ mozdult meg ott a közvetlen közelemben. Ma már ösmeretlen, ceremóniás méltósággal egy babaszerüen merev szőke infánsnő lépett elémbe. Hallám széles szoknyája selymes suhogását ... Szinte önkéntelen tértem ki neki ... A terem közepén a Velazquez vásznai előtt álltam.

Föltétlen fejedelem itt a spanyol festők királya géniusz-testvérei között s mikor az ő alakjai megszólalnak, olyan parancsoló az ő életerejük, hogy nem lehet akkor ott szava másnak senkinek. Még az olasz renaissance nagy müvészeinek alakjai is csak *színészek* a Velazquez élő emberei mellett: azok csak a müvészet szinpadán *utánozzák* azt az életet, melyet az első naturalista személyiségei valósággal élnek.

Sohse felejtem el azt a csudás pillanatot. Olyan volt az, mint egy vihar ... A multnak a jelenbe csapó forgószele, mely alatt, mint a hirtelen hallásra ébredő siket ember, hallám meg annak a kornak a hangját s szivtam magamba egy elmult századnak a *más* levegőjét ... A rámák közötti hézagok elenyésztek, — mintha *egy* vászonra lett volna festve mind az a termérdek kép, — egyszerre aztán a vászon is eltünt az alakok megől s az alakok ott álltak körülöttem a maguk lábán. Egy ünnepélyes menetben vonult el előttem az egész XVII. századbeli spanyol udvar...

gyar szerzők a szinházi estéken; elfelejtünk csodálkozni azon, hogy például Somló ur neve többször fordult meg a Nemzeti Szinház szinlapján, mint Csiky Gergelyé és többször, mint öt más magyar szerzőé együttvéve; nem beszélünk arról, hogy a dicsekedve emlegetett klasszikus előadások nivója milyen szánalmas volt; hogy a szinháznak művészi erőit részint agyonfárasztották, részint mellőzéssel kedvetlenitették el. A sok részletből egy általános jellemvonása domborodik ki a szinház művészi vezetésének: a művészietlenség, amely abszolut fejetlenséggel párosult. A gyönyörüen fejlödő, fiatalos erötől duzzadó, ambiciótól sarkalt magánszinházak egészséges konkurrenciája sem használt neki. Ellenkezőleg; még ártott is. A szinház vezetőségét álmos kényelméből nem riasztotta fel, a közönséget ellenben már-már elriasztotta.

A másik állami intézetről, az Operaházról sem mondhatunk több jót. Az operát szidni valóságos divat már évek óta. A Nemzeti Szinházat is szidja a közönség, de oda még legalább eljár olykor. Hanem az Operába már nem is járnak, legfeljebb, ha Svédországból, vagy Muszkaországból jönnek segédcsapatok, megmenteni a magyar királyi Operaház becsületét. Ha van fokozata a teljes anarkiának, a teljes erkölcsi kudarcnak, akkor ezt a fokozatot szerencsésen elérte az Operaház, amely tultett a Nemzetin is.

El kellett mondanunk ezeket teljes őszinteséggel, kimélet nélkül most, hogy bezáródtak a két müintézet kapui. Nem arekriminációvolt a célunk, hanem hogy a közelmult e szomoru tanulságaival figyelmeztessük azokat, akiket illet, a közeljövő kötelességeire.

Gróf *Keglevich* István, mikor átvette a két szinház legfőbb felügyeletét, éppen ennek a mi ujságunknak a hasábjain háritotta el magáról a most befejeződött szezonért való minden felelősséget, mert akkor ennek az évadnak a programmja készen volt és igazán alig lehetett rajta valamit javitani. Teljes joga volt az uj intendánsnak abszolutiót kérni a felelősség alól. De a jövő megépitése már az ő feladata. *Egészen* az övé, mert ugy áll a dolog, hogy alig számithat szövetségesre ebben a munkájában. Töle várjuk az utóbbi évek keserves kudarcainak megreparálását. És az uj szezon megnyiltával már komoly jeleit szeretnők látni az ujjáépités nagy művének, amely gróf Keglevichre vár. Addig is erősen meg kell markolnia a vakoló kanalat, a kalapácsot és — a seprőt.

BELFÖLD.

Kósa hir. A bécsi estilapok közölték ma és megtelefonálták előre a budapesti estilapoknak is, hogy *Széll* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter ma váratlanul Bécsbe érkeztek. És ha már Bécsben vannak a magyar miniszterek, mindjárt megtudta „a jól értesült“ könyomatos utazásuk célját is, amely szerinte egyrészt az osztrák-magyar bankkal való tárgyalásokkal, másrészt a söradó rendezésével függ össze. A könyomatos a söradó mindenféle számbeli adataival igyekszik jól értesültségét igazolni és igy történhetett, hogy bécsi politikai körökben komolyan hittek a magyar miniszterek ottidőzésében. Az egészből pedig egy betü sem igaz, amint hogy azt a gazdátlan hirt egy félhivatalos jelentés a következőkben siet megcáfolni:

Bécsből táviratozzák a *Budapesti Tudósitónak*: Ma itt az a hir volt elterjedve, hogy *Széll* Kálmán magyar miniszterelnök és *Lukács* László magyar pénzügyminiszter ma reggel ideérkeztek a végből, hogy az osztrák pénzügyminiszterrel együtt a bankszabadalom ügyében az osztrák-magyar bankkal tárgyaljanak. E hiresztelés következtében a bankgassei magyar miniszteriumban számos politikus és más előkelőség kérdezősködött, azonban itt legnagyobb csodálkozásukra megtudták, hogy a magyar miniszterek *egyáltalában nem érkeztek ide* és hogy küszöbön álló megérkezésükről egyáltalában semmit sem tudnak. Hogy miképpen keletkezett a magyar miniszterek ide érkezéséről hir, az nincs felderitve.

Udvarhelymegye uj főispánja. *Udvarhelymegyében* nagy megelégedéssel fogadta mindenki *Hollaky* Artur hunyadmegyei alispánnak főispánná való kinevezését. Az uj főispán a legkitünőbb közigazgatási tehetségek egyike, ki maradandó érdemeket szerzett *Hunyadvármegye* szolgálatában.

Pártértekezletek. Holnap valamennyi párt értekezletet tart a kiegyezési törvényjavaslat tárgyalása végett. *A szabadelvüpárt* este 7 órakor; a *néppárt* esti 6 órakor tart értekezletet. *A függetlenségi és 48-as párt*nak szintén lesz holnap értekezlete és pedig este 6 órakor *Kossuth* Ferenc elnöklete alatt.

KÜLFÖLD.

A francia válság.

Budapest, junius 19.

A Poincaré-féle kombináció meghiusulta után Waldeck-Rousseau a gondviselés-szerü ember, kinek a kormányzatát az adott viszonyok közt az egyetlen lehetőnek tekintik. Hogy ő a helyzetnek egyedül megfelelő férfiu, arra nézve a republikánus sajtó valamennyi árnyalata egyetért. A legmérsékeltebb lapok is elismerik ezt, habár — mint a *Journal des Debats* meg a *Temps* — fáznak is attól a gondolattól, hogy a szocialista *Millerand*, akit Waldeck-Rousseau szintén meghivott, tagja lenne a kabinetnek.

Egy szocialista miniszterjelölt, hozzá még a *Lanterne* szerkesztője, mindenesetre szenzáció Párisban; de még nagyobb szenzáció volt *Casimir-Périer*nek, a köztársaság volt elnökének a jelölése. Ugy látszik, Loubet elnökön kivül, Casimir-Périer barátjai is kivánták azt, hogy a volt elnök vegye át a hadügyi tárcát, ugy vélekedvén, hogy ezzel a helyzet nehézségei meglehetősen elsimulnának. Périer el is ment Loubethez, aki a meghivást azzal okolta meg, hogy neki — Casimir-Périernek — legnagyobb tekintélye lenne a tábornokok előtt ahhoz, hogy az esetleges izgalmat köztük csirájában elcsititsa. Casimir-Périer azonban azt felelte, hogy ő azért lépett ki a politikai életből, hogy soha vissza ne térjen bele; de — tevé hozzá — meggondolja még a dolgot. Meg is gondolta, de szándékát nem másitotta meg és tegnap este megüzente Waldeck-Rousseaunak, hogy nem vállal tárcát. Nyilván azt gondolta el, hogy ő talán bárkinél másnál is kevésbé alkalmas épp most a hadügyi tárca vezetésére, ha az arravalóságot a tábornokok hangulata szerint kell megitélni. Ő pattantotta ki a semmitőszék előtt a bombát, midőn azt mondta, hogy Mercier titkos iratokat terjesztett az 1894-iki haditörvényszék elé, és ezt az igazmondást a generális urak nem igen bocsátják meg neki.

Waldeck-Rousseau ezzel visszanyerte cselekvése szabadságát és nyilván a republikánusok összes árnyalataiból iparkodik kabinetet alakitani, habár a szocialista árnyalatot aligha kénytelen nem lesz kizárni. Pedig a szocialista ördög nem is olyan fekete, amilyennek a *szenátusbeli* urak festik, akik elnökük utján

---

Óriási királyképeikről immár rég elfeledett pompával indultak meg hatalmas spanyol méneiken III. Fülöp és királynéja, Margarita de Austria, — őket követték IV. Fülöp és a brokátruhás Isabel de Borbón s ágaskodó paripáikon mögöttük vágtattak Balthasar Carlos infáns s a fekete vértes, elvetemült Olivarez herceg, ki marsallbottal mutat az égő csatatér felé. Don Fernando, Don Carlos infánsok s azok a törékeny, lübájos kis infánsnők ceremóniásan lépkednek nyomukban a „brédai kapituláció“ lándzsásaival. A henyén élelő vagy hülyén vigyorgó udvari törpék és bolondok: Antonio el Inglés, Sebastian de Morra, Barbarroja és Pablillos zárják be a sort . . . Mindez a sok alak él, mozog és beszél s én csudálkozva kérdem magamtól: hát *igy* éltek, *ilyenek* voltak ezek az emberek?! . . . Milyen másoknak képzeltem én őket a történetirók tudákos, de halott betüje után! . . . Elvonul a menet s tiszteletteljes távolban egy fekete öltönyös, romantikusan szép, de csudálatosan szelid és szerény férfi követi az udvart. A királyi festő és palotamarsall maga Velazquez az, ki kézen fogva vezeti a „Meninas“ csöpp kis infánsnőjét, Margaríta Mariát és udvarhölgyeit, az épp oly ennivaló pici Agustina Sarmientot és Isabel de Velascot. Széles szoknyácskáikban babaszerü merev méltósággal lengenek tova oldalán . . .

Annak a forró napnak az álmatag csöndjében a Velazquez vásznai előtt nyilt ki előttem a spanyol XVII. század lelke. Ő adta kezembe a büvös kulcsot, — ő, ki az egyedüli igazi történetirója korának, mert festményeiben a minden chronologiánál becsesebb *életet* hagyta hátra nekünk. Akkor láttam meg nemcsak azt a csodálatos századot, hanem benne magát a festőknek ama királyát is, kinek festett szavát annyi ideig nem értette az utókor, de akinek most oly egyetemes hódolattal ünnepli a világ a háromszáz éves születésnapját.

*

Az emberi lélek palánta, mely földje és korának napfénye szerint nő nagyra, vagy csenevészik el. Amig e földön testben van a lélek, a közeg hatását ki nem kerülheti: mondjam-e, hogy épp ezért marad örök rejtély előttünk a Velazquez géniusza? Nem látjuk nála az embernek a korával való benső összefüggését, nem értjük, hogy a világ e legemberibb naturalista művésze hogy élhetett a legmesterkéltebb etikett legmerevebb korában s hozzá még annak a kellő közepében magánél a spanyol udvarnál? De annyira legmélyebb gyökerében ragadta meg ő az embert, annyira általánosan emberi ő géniuszában, hogy voltaképp semmiféle századba be nem sorozható és ugyszólván minden korokon kivül esik. Önöknek igazuk van: a nagy géniuszok közös ismertetőjele ez, mert hisz épp azért zsenik ők, mert nem a koruk életét élik le, mint közönséges kortársaik, hanem a felett szárnyalva egyszerre élnek minden időkben, vagyis az ő speciális közös korukban: az örökkévalóságban. Ők az idő kozmopolitái, kiknek közös emberi nyelvük van, melyet megértenek mindenkor . . . Velazquez, csakugy mint Shakespeare, rejtelemnek marad fel előttünk, vagyis áhitatosabban szólva: csudának, mert hisz az isteni ölelkezik bennük a mulandó emberivel.

Kométákhoz hasonlithatnám a zsenik feltünését, és földre való eljövetelüket a hulló csillagok titokzatos szállásával vonhatnám párhuzamba. A mai csillagászat kiszámitja már a kométák pályáját s a Taine filozofiája szintén ki tudja mutatni, hogy bizonyos korok miért voltak alkalmasabbak a géniuszok eljövetelére, mint mások s hogy a középkor meddősége után a XVI-ik században mért következett el az olasz renaissance zseni-csillaghullása. Ha érdekes az olasz ujjászületés ragyogó kora, azt hiszem, nem kevésbé figyelemreméltó a spanyol renaissance csillaghullása, mely egy századdal később következett el a világra. Ha a zseni maga örök misztérium marad is előttünk, eljövetelének föltételeit itt szinte mathematikai biztonsággal állapithatjuk meg.

Spanyolország történetét egy évszám vágja ketté: az 1492-ik év. Granada bevételének eszmeje. Ekkor ért véget a nyolcszázéves nemzeti küzdelem. Nincs többé mór ellenség a hazában: a nemzet V. Károly alatt mámorosan élvezi egy darabig dicsőségét, de nyolcszáz év alatt megfeszitettségben tartott erélye nem veszhet ki egyszerre s ha a hadakozásban többé nem törhet ki, az erőáttétel törvényei szerint más irányban kell szelepet találnia. Itt a különös transzpozició: a tétlen tengő nemzeti erő három uj szelepen fog kitörni, — a vallás, a szerelem s a müvészet felé fordul, ott adja ki magát. Oly mathematikai pontossággal következik ez be, hogy az inkvizició máglyáinak a meggyujtása, a Don Juan fellépte s a spanyol költészet és müvészet aranykora egészen összeesnek.

Hát valóságos csillaghullás volt ez a spanyol renaissance. Nem látott a világ még oly rövid harminc-negyven év alatt annyi elsőrangu zsenit egyszerre. Mert rövid a spanyol aranykor s előtte, mint utána sötétség borítja a nemzetet. Nem különös az, hogy Spanyolország legnagyobb emberei mind kortársak voltak, — hogy Cervantes, Lope de Vega, Alarcon, Tirso de Molina mind ösmerhették egymást, hogy Don Juan a Murillo barátja volt s hogy Calderon, Velazquez, Zurbaran és Alonso Cano ugyszólván egy esztendőben születtek? A mindenben végletekbe menő spanyol géniusz egyszerre adta ki bennük nemzeti erejét.

*

Soha a természet féltékenyebben meg nem őrizte a lángész titkát a kivánesi emberek elől, mint éppen a Velazquez személyében. Mintha szánt-szándékosan csak azért vette volna körül földi létét a legbanálisabb, legmüvészietlenebb körülményekkel, hogy valahogy be ne pillanthassunk a camera obscura titkaiba! Ha azt a keveset, amit lehet, megtudjuk életéről, okvetlen azt kell mondanunk, hogy ilyen viszonyok közt merőben lehetetlen valakinek azzá a szabad zsenivé lenni, aki ő volt! Más lángelmék kalandos, érthetetlen életében némi igazolást találhatunk arra nézve, hogy az ily kivételes psychék csak kivételes viszonyok között nőhetnek nagyra.

máris óvást tettek Millerandnak a belépése ellen. A *Lanterne*ben ugyanis Millerand épp legutóbb azt a *jelszót* adta ki, hogy az uj kabinetnek csak egy feladata lehet: a demokratikus és liberális mentés munkája, s hogy az összes republikánusoknak egyesülniök kell, félretéve a maguk külön nézeteit, hogy egy szóval s egy lélekkel állhassanak szembe a közös ellenséggel.

Amily egyhanguan szól a republikánus sajtó Waldeck-Rousseau vállalkozása mellett, oly dühvel támad ellene a klerikális és reakcionárius sajtó. Igy a *Patrie* már előre is a *polgárháboru kabinetjé*nek nevezi a Waldeck-Rousseau-kormányt. Akármilyen lesz is egyébiránt az uj kabinet, az bizonyos, hogy megalakulása sok nehézséggel jár. Ma estig is csupán annyi történt, hogy *Waldeck-Rousseau reményli* a sikert.

Táviratainkat a következőket jelentik:

Páris, junius 19.

Waldeck-Rousseau délelőtt az Élysée-palotába ment, hogy Loubet elnöknek jelentést tegyen tárgyalásairól és annak a reménynek adott kifejezést, hogy a tárgyalások estig eredményre vezetnek.

Páris, junius 19.

A képviselőház és a szenátus ma formális ülést tartott, azután a képviselőház szerdáig és a szenátus csütörtökig elnapolta üléseit, hogy időt engedjenek az uj kabinetnek nemcsak a megalakulásra, hanem programmjának elkészitésére is.

Páris, junius 19.

Waldeck-Rousseau ma délután *Leyquessel*, *Poincaréval*, *Delombreval*, *Guillaintnel* és *Delcasséval* tanácskozott. Azt hiszik, hogy a miniszterjelöltek este összegyülnek Delcassénál, aki minden valószinüség szerint meg fogja tartani a külügyi tárcát.

Páris, junius 19.

Waldeck-Rousseaunak Delcasséval és *Poincaréval* való tanácskozásának eredményeképp *Poincaré elvállalta* a *beliigyi tárcát*, *Waldeck-Rousseau* az elnökség mellett *megtartja a hadügyi tárcát, minthogy Brugères nem akarta elfogadni. Gallifet-t kinevezteti a vezérkar főnökévé. Poincaré* feltételül kikötötte, hogy *Krantz* is belépjen a kabinetbe, mire *Waldeck-Rousseau* megkinálta *Krantzot* a közmunkaügyi tárcával, mert *Lanessan* már elvállalta a tengerészeti tárcát. *Krantz* azonban vonakodott elfogadni az ajánlatot, mert a közmunkaügyek reáruházásában *mellőzést* lát. Mindazáltal megigérte, hogy jókor fog nyilatkozni, hogy *Waldeck-Rousseau* este 9 órakor értesithesse az elnököt eljárása eredményéről. E szerint most Krantz válaszán fordul meg minden. *Ha a válasz tagadó lesz, Waldeck-Rousseau lemond a megbizásról*, ellenkező esetben pedig a kabinet következőképen alakul meg: *Waldeck-Rousseau*-elnökség és hadügy, *Monis* — igazságügy, *Poincaré* — belügy, *Delcassé* — külügy, *Lanessan* — haditengerészet, *Leygues* — közoktatásügy, *Delombre* — pénzügy, *Krantz* — közmunkaügy, *Guillain* — gyarmatügy, Jean *Dupuis* — földmivelésügy és *Baudin* — kereskedelemügy. (*Havas.*)

Páris, junius 19.

Waldeck-Rousseau a hadügyi tárcát *Brugères* tábornoknak, a tengerészeti tárcát *Fournier* tengernagynak és a közmunkaügyi tárcát *Millerand*nak ajánlotta fel.

Páris, junius 19.

Waldeck-Rousseau megkinálta *Brugères* tábornokot a hadügyminiszteri tárcával, de *Brugères* nem fogadta el. Waldeck-Rousseau tehát, ha sikerül megalakitani a kabinetjét, magának tartja meg az annyira fontos hadügyi tárcát és ez esetben *Gallifet-t nevezteti ki a vezérkar főnökévé*. A revizió barátai nagy megelégedéssel fogadják az uj vezérkari főnököt, aki egyszer már viselte ezt a hivatalt, s néhány év előtt agokorára való tekintettel nyugalomba vonult. *Gallifet* nézetei a Dreyfus ügy nyilatkozatai révén ismeretesek. Többször igen elismerően nyilatkozott Dreyfus képességeiről és nyiltan hangoztatta, hogy a revizió nem irányul a hadsereg ellen.

Dreyfus hazatérése.

Az *Aurore*nak jelentik, hogy a *Sfax* hadihajó tegnap St.-Vincentba érkezett és igy *még ma, legkésőbb holnap várják Brestbe*. Egy torpedóhajó a *Sfax* elé megy, hogy *átvegye Dreyfust* s a partnak valamelyik elhagyatott pontján kikössön vele.

Rennesből az a hir szivárog ki, hogy a nagyszámu tanukihallgatás miatt a *Dreyfus-pör tárgyalása egy hétig is eltart*. A tárgyalási termet ugy alakitják át, hogy a hallgatóságnak nagyobb hely jusson. *Dreyfus* az első emeleten kap egy szobát. A fogház fekvése kedvező, utca zaja oda be nem hatolhat.

Az *Echo de Paris* szerint *Dreyfus* csütörtökön érkezik Brestbe, ahonnan *különvonaton első osztályu kupéban utazik Rennesbe*. Ha a hajót nappal meglátnák a partról, utasitják a menet lassitására, hogy éjjel köthessen ki. *Dreyfusné* és *Demange* ügyvéd az uj hadügyminisztertől engedélyt kérnek, hogy *Dreyfust* üdvözölhessék.

A pörben tanuk lesznek: Mercier, Billot, Zurlinden, Cavaignac, Du Paty, Lauth, Gribelin, Esterházy, Bertillon, Périer, Cochefort, Guénée, Lebrun-Renault és Maurel, az alapperben szerepelt elnök. *Demange* ezenkivül 30 tanut jelent be.

HIREK.

Budapest, junius 19.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Junius 15-én uj előfizetés nyilt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megujitásról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hirek.** *József főherceg* Nagy-Károlyba utazott, az ottani honvédcsapatok megszemlélésére. — Báró *Atzél Béla* ma délután elutazott Budapestről hosszabb külföldi tartózkodásra, ahonnan csak szeptember elején fog a fővárosba visszatérni.

— **A király.** *Bécsből* táviratozza tudósitónk, hogy a király ma már sokkal jobban érzi magát és aggodalomra egyáltalán nincs ok. Egy szó sem igaz azokból a hirekből, hogy a király ma tüdőgyulladást kapott. Estefelé annyira javult ő felsége állapota, hogy az orvosok csak éppen elővigyázatból ellenezték, hogy felkeljen. A király jó étvágygyal eszik és éjszaka nyugodtan alszik. A bajt nem a *Wien* folyó szabályozási munkáinak megszemlélésekor szerezte a király; már régebben panaszkodott udvari orvosának, hogy reumatikus fájdalmakat érez, de azért minden nap elintézte az állami ügyeket, hiába kérte dr. *Kerzl*, hogy tartózkodjék minden munkától. Tegnapelőtt óta ő felsége *nem hagyta el az ágyat*; csak a főudvarmester és gr. *Bolfrass* főhadsegéd jelentéseit hallgatja meg, más kihallgatást nem ad. Ma elmaradt az általános audiencia, holnap nem lesz csapatszemle a tüzérség felett, de csütörtökön valószinüleg megtartja a brucki táborban a szemlét a király. Báró *Wiederhofer* tanár és dr. *Kerzl* napjában többször vizsgálják meg ő felségét. A főudvarmesteri hivatal értesitette mindazokat az intézeteket és csapatokat, amelyeknél e hétre a király érkezése be volt jelentve, hogy a felség későbbre halasztotta látogatását. Az állami ügyeket minden nap elintézi a király. Valahányszor aláirja az aktákat, egy kis asztalkát visznek az ágyához. Az e heti programm egészen megváltozott, de az *ischli* utazást nem halasztották el, mert a kezelőorvosok remélik, hogy a jövő hét elején ő felsége már elutazhatik. — Más részről azt jelentik, hogy a király szombaton lett rosszul, amikor a boszniai 4-ik gyalogezred felett szemlét tartott.

---

de mit szóljunk, ha a Velazquez életét halljuk? Nincs ebben a nyárspolgári egyszerüségü, tisztességes, csöndes életben nyoma se kalandnak, szerelemnek vagy romantikának. Avagy feltételezhetünk ilyesmit egy olyan emberben, aki már tizenkilenc éves korában szófogadóan elvette mesterének Pacheconak a leányát, feleségével mindig tisztességes egyetértésben élt s élete végén szelid örömmel gyönyörködött unokáiban? Velazquez életében egyáltalában csak három dátum van: született 1599-ben Sevillában, megházasodott 1619-ben s az udvarhoz bejutott 1622-ben. Mint a IV. Fülöp udvari festője ott maradt egész 1660-ban bekövetkezett haláláig. Ha esetleg azt hinnők, hogy az udvari élet tán valamennyire kihozta őt a sodrából, nagyon csalódnánk. Épp olyan szerény, csöndes ember maradt ott, mint a milyen azelőtt volt.

Ezután sincs esemény az életében. Harmincnyolc év alatt csak kétszer mozdult ki Madridból: 1629-ben és 1648-ban, mind a kétszer azért, hogy Olaszországba menjen.

De ezekre az utazásokra se a maga jószántából indult. Első utjára nem más mint Rubens birta rá, az az elegáns, pompakedvelő világfi és diplomata, ki 1628-ban mint az angol király követe jött el a spanyol udvarhoz s ott csakhamar szoros barátságot kötött Velazquezzel. Érdekes lehetett e két zseni találkozása s az ember képzelme önkéntelenül is ezer novella lehetőségeiben látja egymáshoz való viszonyukat . . . Ezuttal megfordultak a szerepek: az éjszaki flamand Rubens volt a mythologikus nagy érzékiség képviselője s Velazquez a diskrét, szinte szemérmes komolyságé. Vajjon hogy fértek össze, mit tartottak egymásról? . . . Ugy látszik, Rubensnek volt nagyobb befolyása barátjára, mert végre is sikerült elvinnie Velazquezt Velencébe Tintorettot és Tiziánt tanulmányozni, akik utoljára is a flamand mester testvérei voltak a nagy pogány érzékiségben. Két éves utja nagy hatással volt Velazquezre: merész világitási ellentétekben és erőszakos realizmusban gyönyörködő „első" modora itt alakul át. Lemond a Riberaszerü „feketeségekről", egyenletesebb világitást vesz fel s valami szinesebb velencei derüt visz be a képeibe. E „második", pompázatos modorában festette óriási királyképeit, Balthazár infáns és Olivarez lovagképeit, a „Vulkán kovácsmühelyét", a „brédai kapitulációt" s mindenekfelett halhatatlan „*hombres de placer*"-jeit, udvari bolondjait és törpéit. 1648-ban a király küldte másodszor is Olaszországba és pedig azért, hogy antik utánzatokat szerezzen be a palota számára. Ezuttal Velazquez főleg Rómában tartózkodott s ott festette meg X. Incének amaz arcképét, mely most a Doria-palotában van. E második olasz uttól datálódik a müvész „harmadik", „*sfumato*" modora, melyben lemond a velenceiek derüsebb szineiről s ugyszólván visszatérve első modorára, komorabb koloritot vesz fel és spanyollá válik ismét. Itt éri el legnagyobb teknikai tökélyét s mint a „Hilanderas"-ban, (a madridi gobelin-szövőmühely ecsetelésében) ma is érthetetlen egyszerü eszközökkel győzi le a legkomplikáltabb világitási nehézségeket. — Az udvarnál töltött különbeni életéről ugyszólván semmit se hallunk. Kötelességszerüen festette az érdektelen királyok és üres infánsok arcképeit s lelkiismeretesen tett eleget udvari hivatalainak. Mert érdekes, hogy Velazquez harmincnyolc év alatt végigszolgálta az összes alacsony udvari tisztségeket és végre palotamarsallá, „*aposentador*"-rá lett. Ebben az állásában érte a halál 1660-ban, épp akkor, midőn a XIV. Lajos menyasszonyát, Mária Terézia infánsnőt a spanyol határra kisérte. IV. Fülöp király igen kedvelte őt s annyira méltányolta müvészi érdemeit, hogy a Santiago-rendjellel tüntette ki. Kedves adoma kering erről a kitüntetésről: a király egy alkalommal épp akkor lépett be az atelierbe, midőn Velazquez a saját arcképét befejezte. A müvész megkérdezte: hasonló-e a kép? „Nem egészen" felelt a király, „de azt a kis hibát kijavitom én rajta". S egy ott heverő ecsettel ráfestette a portrait mellére a rendjelet.

Érthetetlen előttünk ez az eseménytelen, csöndes élet, melyben hiába keressük a kivételes emberek különösségeit, de hát ez még hagyján! Az igazi érthetetlen a Velazquez életében az, hogy: hogy tudott ez a géniusz a világ legmesterkéltebb udvarában, lélekbénitó hivataloskodás közepette annak a naturalizmusnak az első mesterévé lenni, melyre a többi müvészek csak egy francia forradalom s annyi eszmerevolució után kétszázötven év mulva jöttek rá? Nem akarom én azt állitani, hogy a XIX. század müvészi realizmusa a demokrata elvek diadalának az eredménye, hanem annyi tény, hogy az a Rousseau, aki az egyenlőségi eszméket megindította, az hivta fel egyszersmind legelőször a világ figyelmét a szabad természetre s ennek révén a *természetességre*. Az arisztokrácia ragyogó századai, a XVII-ik és XVIII-ik, *nem ösmerik* a természetet, sőt egyenesen megvetik s mesterkélt müvészetükben és költészetükben olyan messzire távolodnak tőle, amennyire csak lehet. Az a XIV. Lajos, aki megnyiratta a versaillesi park fáit, bizonyára azért tette ezt, mert azt találta, hogy igy nemcsak szebbek, hanem mindenekfelett nem *olyanok*, mint a földhöz ragadt parasztok fái. Nem, az egész rokokó-müvészet egy épp oly mesterkélt álomvilágban él, mint amilyen mesterkélt volt azoknak a ragyogó udvaroknak az élete. Szép álom a d'Urfé és a Watteau álma, de ebből az álomból csak egy forradalomra lehetett felébredni. A mesterkéltség után csak egy nagyon is *természetesen* véres forradalom tudta helyreütni a világ megbillent egyensulyát . . . Nos, mindez csak azt akarja igazolni, hogy a XVII. század mesterkélt arisztokráciájának a „természetessége" szükségképpen más lesz, mint p. o. a mienk s hogy inkább a természet stilszerü elváltoztatásában fog az állani, mint az egyszerü követésében. És Velazquez mégis tudta követni a természetet, tudta követni ugy, ahogy sem azelőtt, sem azóta senki se volt képes — s tudta ezt tenni a világ legmesterkéltebb udvarának a kellő közepében.

Ő felsége lovon jött Schönbrunnból a Práterig, ott levetette köpenyét és ugy nézte végig a csapatok elvonulását. Korán reggel volt és hüvös szél fujt. A király mindjárt érezte, hogy meghült és este erős fájdalmak léptek föl. Az orvosok nagy nyugalmat és egyforma meleg hőmérsékletü szobában való tartózkodást ajánlottak a királynak, akit a csipőjében és derekában szakgatás kinoz. Éjszaka jelenti egy távirat Bécsből, hogy a király betegsége egészen jelentéktelen meghülés, amelyből zsába, *hexenschuss* keletkezett. Az orvosok remélik, hogy ő felsége egy-két nap alatt elhagyhatja a szobát.

— **Frigyes főherceg Komáromban.** *Frigyes* főherceg, pozsonyi hadtestparancsnok, ma este a rendes gyorsvonattal *Komáromba* érkezett, hogy a helyőrség felett szemlét tartson. Az állomásnál a törzstisztikar élén *Kauzer* vezérőrnagy várparancsnok üdvözölte a főherceget, aki a Magyar Királyhoz cimzett vendégfogadóba szállott. Holnap reggel nagy csapatszemle lesz az ujszőnyi határban.

— **A király unokájának balesete.** A riemi lóversenyen szerencsétlenül járt *Szigfrid* bajor herceg állapotáról ma a következő orvosi jelentést adták ki:

Az éjszakát nyugtalanul töltötte a beteg. Reggel felé egy óra hosszat nyugodtan aludt. Öntudata homályos. Általános állapota kielégitő. A betegnek föltétlen nyugalomra van szüksége.

— **A cári pár utja.** A *Peterburskija Vjedomosti* jelenti, hogy a cári pár a jövő évben meglátogatja a párisi világkiállitást. Több mint bizonyos, hogy ez alkalommal ellátogat Bécsbe, Rómába és Nápolyba is. A párisi látogatás hivatalos, a többi szigoruan magánjellegü.

— **Furcsaságok.** A belügyminiszter jóváhagyta a fővárosnak azt a fölterjesztését, amelyben az ujonnan betöltendő polgári iskolai tanitói állásokról van szó, csak azt találja furcsának a rendezkedésben, hogy a polgári leányiskolákban egy tanitónőre akarják bizni a női kézimunka és a háztartástan tanitását. Értekezett ebben a dologban a belügyminiszter a kultuszminiszterrel is, aki szintén furcsának találja ezt az intézkedést. A két kegyelmes urnak az a véleménye, hogy a háztartástan tudomány, a mit tanárokra kell bizni, a kézi munkák pedig csak afféle kis horgolás, stopfolás, amihez nem is kell valami nagyon érteni. Magától is rájön az ember arra, hogy hogy megy. Szóval: külön választani a katedrákat. Különválasztani jó, mert igazán nem okvetlenül ért a háztartás tudományához az, aki kézimunkát tud tanitani, hanem hogy a háztartáshoz mirevaló a professzor, azt viszont mi nem tudjuk. Annyi itt a furcsaság, hogy mindenkinek akad belőle bámulni valója.

— **Buosutisztelgés Darányi Ignácnál.** *Darányi* Ignác földmivelésügyi miniszter a magyar vörös-kereszt-egyletben kilenc éven át viselt főgondnoki állásáról a mult hónapban lemondott. Az egyesület központi tisztviselői s az Erzsébet-kórház orvosi és tisztikara dr. babarci *Schwartzer* Ottó főgondnok vezetése alatt csütörtökön délután öt órakor fog elbucsuzni a volt főgondnoktól.

— **A kereskedelemügyi miniszter Kolozsvárott.** *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter tegnap este nejével beteg anyja látogatására Kolozsvárra érkezett. A miniszter ma több magánlátogatást fogadott és Szvacsina polgármester előterjesztésére két küldöttséget is. Az egyetemi kör küldöttségét *Gergely* György vezette, megköszönvén, hogy a kör jubileumának és az országos diákértekezletnek védnökségét elfogadta. A miniszter biztositotta az ifjuságot, hogy őket törekvéseikben mindig támogatni fogja. „Én, ugymond, most kedvező világitásban vagyok önök előtt, de jöhet idő, mikor ez megváltozik és kérem az ifjuságot, hogy tartsa meg azt a rokonszenvet, melyről engem ma biztositott arra az időre is, mert meg lehet győződve, hogy engem akkor is csak a közjó önzetlen szolgálata fog vezérelni.“ A miniszter még a kereskedők küldöttségét fogadta, kik arra kérték, hogy tiltsa el a mintákkal való házalást. A miniszter kijelentette, hogy ő maga is osztja azt a nézetet, hogy sok visszás és káros dolog történik ily módon. Megigérte, hogyha — mint teljesen reméli, — az ügyek folyása zavartalan lesz, e tárgyban őszszel intézkedés fog történni. A miniszter nejével az éjjeli gyorsvonaton elutazott. A pályaudvarra előkelő közönség kisérte ki őket és elutazásukkor lelkesen megéljenezték.

— **Ellentállanak a végsőig.** Egy párisi ujság, a *Rappel* azt jelenti, hogy a mult héten *Dulac* jezsuita páter lakásán nagy tanácskozás volt, amelyen *de Mun* gróf és *Boisdeffre* tábornok is részt vett. Ezen a tanácskozáson állitólag elhatározták, hogy *a végsőig ellentállanak.*

Minek állanak ellent a végsőig ezek a jó urak? — kérdi mindenki, aki e rövid telegrammot olvassa. Annak, hogy a gróf ur fiát becsukják a lóversenytéren véghezvitt zavargásai miatt? Annak, hogy *Boisdeffre* urat szépen elküldik a francia Grácba üdülni, mert igen lágyelméjünek, sőt mondhatni roszakaratunak és igazat nem mondónak bizonyult? Annak, hogy a jezsuiták talpa alá kezdik kötözgetni az utilaput?

Nos, ha a Dulac-cella társasága ezeknek az okszerüen bekövetkező dolgoknak akar ellentállani, akkor ezzel szemben majd a rendőrség megteszi a maga előkészületeit. Lehet azonban, hogy az ellentállás *Dreyfus* esetleges fölmentő itéletének szól. Ha ezek az urak még most is Dreyfusban keresik a bünöst, akkor igazán nem érdemlik meg a rendőrség készenlétét. Akkor szépen el kell őket vinni a bolondok házába, ahol kedélyes dominópártikkal csillapithatják izgalmaikat. Mert az adott körülmények közt vagy a semmitőszék egész birói kara bolond, vagy *Dulac* páter, *Boisdeffre* tábornok és *de Mun* gróf. Százat lehet tenni egy ellen, hogy az alternativa második része rejti magában az igazságot.

— **Egy kalap miatt.** Furcsa kalandon estek át a déli vasuton Bécs közelében az utasok ma délután. A vonat teljes sebességgel robogott, amikor a szél elkapta egy utasnak a kalapját. A kárvallott, egy alsóbbrendü hivatalnok, kiszaladt a kupéból és a kalapja után akart ugrani. Fivére is utána ment és talán ki is ugrottak volna mind a ketten, ha idejekorán észre nem veszi őket a kalauz, akivel dulakodni kezdtek. Időközben egy katona, aki ugyanabban a szakaszban utazott, megrántotta a vészféket és a vonat megállott a nyilt pályán. Arról nem szól a távirat, amelyben lapunknak ezt az esetet az utasok egyike hirül adta, hogy vajjon megkerült-e a kalap.

— **Pipadohány féláron,** *vagyis: sok a szunyog.* Egy tiszamenti község a minap kérvénynyel fordult *Darányi* miniszterhez. A kérvény némileg népies nyelven adja elő, hogy annyi a faluban a szunyog, hogy a fele is elég volna. Képzelhető, e vérszopó apró fenevadak mily kellemetlenséget szereznek csipős célzásaikkal a falu népének. Ugyan ki segitsen a bajon, ha nem a miniszter? — gondolta a község és Darányi miniszterhez fordult, segitsen a bajon. Hogy azonban a kegyelmes urnak ne kelljen sokáig törnie a fejét a segitség módján, a község tanácscsal is szolgált mindjárt. A szunyog nem szereti a dohányt: adjon a miniszter a község lakosainak *féláron pipadohányt*, ők majd igy kiüzik a szunyogokat. — Tekintve azonban, hogy a miniszter bizonyára nem hajlandó féláron dohányt adni olyan szunyogok kiüzésére, amelyek nem is őt csipik, a derék község aligha fog olcsóbban pipázni, mint eddig. Mindenesetre azonban érdekes ez a kis ravaszság. A magyar még a szunyoggal is szövetkezik, ha arról van szó, hogy a négyes dohányt két krajcárért kapja ...

— **A sikkasztó gyakornok.** A rendőrség eddig még nem akadt nyomára Nyiregyházi Arnoldnak, aki 7500 forinttal megszökött. Szombaton a rendőrség gyanuokok alapján letartóztatta *Maul* Nándor gyakornokot, akiről ugyanis azt hitte, hogy a megszökött sikkasztóval összejátszott. Miután a gyanu alaptalannak bizonyult, a fiatal embert ma délelőtt szabadlábra helyezték. A Stikarovszky-cég különben *500 forint jutalmat* tüzött ki annak, aki Nyiregyházit elfogja, vagy a rendőrséget nyomra vezeti.

— **Házasság.** *Handel* Mór tegnap délután esküdött örök hüséget *Ligeti* Jeanette kisasszonynak, a dohány-utcai zsidó-templomban. — *Beck* Nándor *Nagy-Becskerekről* eljegyezte *Guttman* Margit kisasszonyt. — *Bischitz* Károly eljegyezte *Spitzer* Olga kisasszonyt.

A spanyol etikett neve fennmaradt, de nem tudjuk mi ma már, hogy mi volt egy IV. Fülöp udvara a XVII. század derekán. Érdekes fejlődés groteszken nagyszerü eredménye az. Ugyanabban a pillanatban, midőn egy oldalon a nemzeti erély egy egyetemes müvészi renaissanceban a legmagasabbra lendül, ugyanakkor kezd más oldalon a faj hanyatlani. Akkor kezdenek a granadai győzők tétlen unokái megdermedni: beledermedni a semmittevésbe, a régi dicsőségbe és abba a komoran jellegzetes spanyol gőgbe. II. Fülöptől kezdve ennek a lassu paralizisnek a folyamata Spanyolország története. Legelőször a nemzeti gőg legszentebb képviselője maga a király dermed meg, aztán az udvar, a nemesség s legvégül a népet fogja megbénitani a speciális hispán paralizis... Mi ezek nyomán a spanyol udvar? A nemzeti gőgnek a legképtelenebb ceremóniákkal körülzárolt szentélye, melyben mint valami templomban lábujjhegyen járnak a grandok s az utolsó lépésig kiszámitott automata mozdulatokkal tömjénezik az etikett paragrafusaiba merevedett fetist, a királyt. A mai „bourgeois“ uralkodóknak, kik az alkotmányosság révén most már csaknem olyanok, mint a többi halandók, fogalmuk se lehet a spanyol Fülöpök isteni majesztásáról. Hanem ugy látszik, akkora volt ez az isteni majesztás, hogy élő ember csakugyan nem birta ki. Az az etikett, amely földi istenné volt hivatva tenni a királyt, tényleg megszüntette emberi voltát. Mikor egy embernek minden perce, minden mozdulata, minden ténykedése, sőt minden gondolata etikettszerüen elő van irva, ki van számitva egész életén át, szükségképpen hülye automatává kell válnia vagy meg kellett őrülnie. Don Carlos, III. Fülöp, IV. Fülöp, II. Károly mindmegannyi komor idióták, méltóságosan hülye különcök vagy maniakus betegek, kikben se gondolat, se akarat nincs többé, s kik csak arra valók, hogy az épp annyira beteg grandok gondolkozzanak helyettük. A felségestől csak egy lépésre van a karrikatura s a Cid hidalgó gőgje itt már torzképpé vált... Ha mi a mai szemünkkel belepillantanánk a IV. Fülöp ő felsége udvarába, nem tudom, mit gondolnánk. Félek, azt hinnők: egy mesés fényü elmegyógyintézetben vagyunk, ahol gőgösségi hóbortban szenvedő komor betegek ceremóniásan zajtalan és szótalan járnak-kelnek s rángatják az etikett szabályai szerint a trónon ülő lélektelen gépbábu szálait...

Nos: mint szerény udvari hivatalnok ezeket az embereket szolgálta, itt élt, itt gondolkozott s harmincnyolc éven át itt teremtette halhatatlan remekmüveit Diego Velazquez. Ott, a hol mindenki automata bábbá vált, lelki halálba dermedt, ott az ő géniusza a legszabadabban szárnyalt fel az örök-emberi felé: ahol mindenki a megtestesült mesterkéltség volt, ott tudott ő a világ első naturalistájává lenni! Csudás rejtélye a teremtésnek, mely csak azt bizonyitja, hogy ninesen igazán mindentől szabad a földön, csak a zseni, mert azt még a spanyol etikett se képes megbénitani... Milyen lehetett ennek az embernek a belső élete? Ha el is fér egy testben két lélek, hogy tudott a IV. Fülöp palota-marsallja megférni egy emberben a müvész Velazquezzel? *Öntudatlan* lángelme volt-e, ki gondtalan derüvel ugy ontotta remekmüveit, mint a hogy a gyümölcsfa termi gyümölcseit, — vagy tán *öntudatos* géniusz volt-e inkább, aki nagyon is tudta, mit és hogyan teremt, aki érezte mindazt, amit mi most érzünk s csöndes filozófként sokat töprengett és tán sokat szenvedett... Arcképeire gondolok, ahogy fekete zekében, ecsettel kezében a „Las Meninas“ pici infánsnője mellett áll, vagy ahogy a „brédai kapituláció“ lándzsásai között mint spanyol muskétás tartja a zászlót: dus fürtökkel rámázott arca nemesen szép metszésü, s csudálatos gondolkodó mélység van szeliden komoly, szinte álmodozó szemeiben. Aki ugy tudta látni *képein* az igaz valóságot, mint ahogy a müvészet ma sem tudja még látni ő utána — az tán *filozóf* szemével is épp oly jól tudta látni s *a mi* három századdal tapasztaltabb szemünkkel szemlélte már akkor az akkori világ folyását... De udvari festői sorsa nemcsak testét kötötte bénitó ceremóniákba, hanem bizonyos fokig még ecsetjét is kellett hogy lenyügözze. Az az örök emberi, amelyben ő a Shakespeare testvére: hogy nyilatkozhatott volna meg az királyaiban, infánsaiban és grandjaiban? Nem lett volna igaz naturalista festő, ha egyetemes emberi érzést tett volna azokba az alakokba, kikben nem volt más, csak etikettbe dermedt felséges üresség... De hisz nem ezek az ő legjobb képei. Emlitettem volt már udvari bolondjainak és törpéinek a csodaszerüen élő galeriáját. Szinte nagyobb gonddal vannak e nyomorult lények festve, mint egyéb felséges modelljei, — szinte látjuk, mily melankolikus öröm tölti el a müvészt, hogy annyi mannekin után végre ... *embert* festhet, ha siralmasan cifra bolondot is, de embert, akiben végre kifejezhet valamit a maga minden szenvedéssel együtt érző, elnyomott emberi érzéséből! Itt éri el Velazquez a legnagyobbat: törpéinek kacagó, groteszk lárvái alatt ott él, ott sir az egész szenvedő emberiség s véle az a titkolódzó géniusz, aki királyokat festett, de csak udvari bolondjaikba tudta és merte beletenni azt a felséges örök emberit, ami fejedelmi modelljeiből hiányzott.

ELSŐ MAGYAR VARRÓGÉP- és KERÉKPÁRGYÁR RÉSZV.-TÁRS.
ADRIA KERÉKPÁROK városi raktára, a legelőkelőbb és legnagyobb zárt kerékpáriskolája, ANDRÁSSY-UT 69. a Plasztikonban

— **Benn a bárány, künn a farkas.** A budapesti rendőrség egy csomó urral és kevésbé urral társasjátékba kezdett. Artatlan játékba, hiszen tetszik ismerni, aminek a neve fonnebb vastag betükkel van fölirva e pár sor fölé. A rendőrség persze a bárány volt a játékban, aranyos kedves kis bárányka, amiből birka lesz idők multán, a másik párt pedig a farkas, véres száju, irgalmatlan, kegyetlen fenevad. Persze, hogy a szocialistákról van szó. Eleintén künn volt a farkas. Aztán azonban bejött, mindenfelől, ki ködmönben, ki szalonkabátban. Összetalálkoztak a nap-utcai kocsmában, kezeltek, aztán szónokoltak s csináltak néhány sztrájkot és mázsaszámra törték a borsot a rendőrség orra alá. Kellemetlenek kezdtek lenni. Hatalomra vergődtek. Erre aztán azt gondolta a rendőrség, hogy fordulatot ad a gyermekjátékba. Legyen künn a farkas s benn nyugodalmasan pipálhasson a bárány. S ugy esett, hogy egy szép napon nagy báránykordon fogta körül a Continental kávéházat az Erzsébet-körúton — azóta már firmát változtatott az üzlet — s a farkast lefülelték s elvitték a fotografushoz. Aztán meg az ágyából is kiverték, a mühelyéből kilökdösték a farkast s mindenikről sikerült fölvételt eszközöltek s aztán meg kocsira pakolták s kiakolbólitották a főváros területéről. A határról pedig vitték őket egyenesen az illetőségi helyükre. Idebenn most már csak a bárány maradt. De odakünn, kivül a mi kisebb világunkban egyszerre fölgyultak a csóvák, amiket a farkas a társadalmi békesség rőzséjébe hajit s mindenfelé, ahol még sejtelmük se volt eddig a népeknek arról, hogy mi minden ujságot találtak ki az emberek a munkafelosztás dolgában, megszületett a szocializmus. A lokális bajból egy csapásra országos nyavalya lett a miatt a bölcs idea miatt, hogy künn legyen a farkas és benn a bárány. Mindez azért jut eszünkbe ujra, mert azt olvassuk egy komáromi ujságban, hogy ott is megalakult a szocialista párt. Népgyülésen, háromezer ember jelenlétében. Komáromban, amely város a környékével egyetemben teljesen szüz terület volt mindezideig a szocializmussal szemben. S az uj politikai felekezetet a farkas alapitotta meg. Egy kitoloncolt jogász, *Szabados* Sándor nevezetü, akit a bolond nagy rend megfosztott az egyetemtől, kidobott a fővárosból, ahol valami tulságos nagy kárt nem igen tehetett bennünk s miután amugy magyarmiskásan megfotografált és megdögönyözött — visszaadott a hazájának. S a fiatal ember, aki itt elveszett a tömegben s aki itt a valamicskét több okos ember között teljességgel nem volt jelentékeny figura — otthon hamarosan fontosságra vergődött az iskolája révén s megcsinálta a pártot. Ez a fiatal ember különben annyira az elvek lovagja, hogy legutóbb az édes apja gazdaságában dolgozó kapásmunkásokat biztatta föl sztrájkra. Az anyja csedédeit arra biztatja, hogy ne dolgozzanak rongyos hat forintért olyan sokat. S végül pártot csinált. Szép kis játék ez a bárány-farkas. Süssék meg.

— **A kaposvári sikkasztó.** A napokban egy Genuából érkezett táviratot azt jelentette a főkapitányságnak, hogy az Ausztráliába menő *Darmstadt* személyszállitó gőzösön egy utasra nagyon ráillik *Ungváry* Károlynak, a somogymegyei takarékpénztár sikkasztó könyvelőjének a személyleirása. A táviratmár a hajónak Genuából történt elindulása után érkezett Budapestre, amiért is a főkapitányság a port-said-i osztrák-magyar konzulátust értesitette a genui táviratról. A konzulátus a révhatóságot kérte fel, hogy a *Darmstadt* fedélzetén tartson vizsgálatot, mert a hajó Genuából jövet ott kötött ki először. A hajó tegnap érkezett meg a port-said-i kikötőbe. Az angol detektivek nagy előkészületeket tettek a sikkasztó letartóztatására, de hiába. Szemügyre vették a hajó összes utasait, *Ungváryt* azonban nem találták meg. Az ottani konzulátus tegnap délután táviratilag értesitette a főkapitányságot, hogy a *Darmstadt* utasai között nem volt senki, akire *Ungváry* személyleirása ráillett volna.

— **A fővárosi pénzügyőri altiszti kör** fényesen sikerült juniálist rendezett a kőbányai régi sörház helyiségeiben. A mulatságon rendkivül sokan vettek részt, többek közt: *Graenzenstein* Béla és *Toepke* államtitkárok, *Stuckheil* pénzügyi főfelügyelő, *Gasznер* Pál királyi tanácsos és pénzügyi igazgató, *Hilberth* Gusztáv, *Markovich* pénzügyi tanácsosok, *Horváth* titkár stb. A figyelmes rendezőség minden hölgynek kis rózsabokrétát adott. A kedélyes, fesztelen mulatságnak csak a reggel vetett véget.

— **Kémkedéssel gyanusitott tábornok.** *Rómából* jelenti tudósitónk: *Giletta* olasz tábornokot ismert ügyében a római *Tribuna* cimü ujság most felszólitja az olasz kormányt, hogy erélyesen követelje a tábornoknak azonnal való kibocsátását, mert ártatlansága kétségtelen. A Giletta-család nizzai patricius család, a tábornok unokafivére, aki a francia vezérkarban kapitány volt, kilépésre kényszeritették, mert irredentistának tartották. A tábornokot azért fogták el, mert Pogettoig bevándorolta a Baro-völgyet. Ezen az utvonalon nincs francia eröditvény; aztán épp ez oldalon több olasz tisztnek van birtoka. Az olasz vezérkarnak különben már régen vannak alpesi térképei.

— **Leroux jelentése Rigó Jánosról.** Végre valahára akadt ember, aki hitelesitette előttünk *Rigó* János eleven mivoltát. Mert abból, hogy *Rigó* János telegrammban dementálta halála hirét, még nem következett az, hogy csakugyan él; elvégre nem igen lehet hinni ennek a reklámhajhász cigánynak. De most bizonyságot tesz mellette egy igen komoly ur, monsieur *Leroux*, az Alexandriában megjelenő *Phare d'Alessandrie* cimü napilap felelős szerkesztője, aki egyuttal tudósitója a *Morning Leadernek*, ennek az elterjedt londoni lapnak. *Leroux* jelentése ekként hangzik:

E hónap 8-án a londoni *Morning Leader*, London egyik legkeresettebb lapja, a következő telegrammot küldötte nekem:

Gipsy Rigo reported dead, cable fifty words details.

Morning Leader
London.

(Rigó cigányt halottnak jelentik. Ötven szónyi részletet táviratilag.)

Magam nem tudván semmit *Rigó* haláláról, az első pillanatban meg voltam lepve, hogy nagy angol kollégám jobban értesül a *kairói* hirekről, mint mi *Alexandriában*. Eszembe jutott azonban, hogy az efféle hirek megbizhatóságát a legtöbb esetben ott is alávetik a legnagyobb óvatosságnak. A *Morning Leader* is bizonyára azért telegrafált nekem, mert meg akart bizonyosodni az europai lapok hirének valóságáról. Táviratoztam azonnal *kairói* munkatársunknak, aki tegnap késedelem nélkül igy válaszolt:

„Szegény *Rigó*, ime most halála hirét költik Európában. Vajjon kinek használna a *Rigó* halála? Ime egy kérdés, melyet az europai lapokhoz intéznék, ha én volnék a *Chimay* hercegné. Nem lévén a hercegné, nincs okom fölvetni hasonló kérdéseket. Hazatérvén, délután egy órakor itt találtam az ön telegrammját, mely tőlem fölvilágositásokat kér a halottnak vélt *Rigót* illetőleg. Láttam ugyan őt tegnap kocsikázni, de azóta valóban meghalhatott. Megdöbbentem tehát s magamra öltvén egy szürke ruhát, hogy meg ne sértsem a hercegné gyászát, leültem a telefon elé s összeköttettem magamat a *Hotel Abbas*szal, kérve az igazgatót, hogy hivja oda Rigót.

— Mr. *Rigó* asztalnál ül és reggelizik, felel a kitünő vendéglős, de ha óhajtja uraságod, azonnal ide fogom hivni.

— Fölösleges, köszönöm! — meggondolván, hogy mindazt tudom, amire szükségem van.

Aki halott, az nem reggelizik, *Rigó* cigány tehát él.“

A *kairói* telegramm alapján az előre megfizetett ötven szó helyett csak a következő lakonikus jelentést küldtem a *Morning Leader*nek:

Alexandrie 8. VI.

Rigó él, eszeágában sincs meghalni. E pillanatban reggelizik a Hotel Abbasban. Étvágya kolosszális.

Másnap a *Morning Leader* megnyugtatta telegrammom alapján *Rigó* János életét illetőleg az angol közvéleményt.

Leroux.

Ime tehát nyugodtak lehetünk, *Rigó* János csakugyan él, étvágya pedig kolosszális. Szinte elképzelem, hogy minő csillogó szemmel nézi a *Hotel Abbas* table d'hoteján a szőke Klára az ő Janesiját, amint mohón falatozik. Mert vannak asszonyok, akiknek nagy gyönyörüséget okoz, ha szeretőjük sokat eszik, meg sokat iszik. *Ward* Klára is, fogadok, ilyen.

— **Gyilkosság véletlenségből.** *Prágából* táviratozzák: *Podhorban*, Prága külvárosában tegnap egy véletlenül elsült csendőrfegyver egy népes táncmulatságon megdöbbentő szerencsétlenséget okozott. A táncterem szomszédságában levő ivóban két csendőr borozgatott s Kropacsek-fegyverét térde közé fogta, amikor az egyik fegyver elsült s a golyó óriási erővel röpült a zenészek közé. Az egyik zenész halva rogyott össze, ötöt a golyó megsebesitett.

— **A megye megbocsátott.** Nemrégiben egyszerre beleütött a menykő a közigazgatásba. Egymásután fakadtak föl a sebei s meghaltak emberek, meg megszöktek emberek, csupa közigaztásbeliek, egy részük pedig tömlöcbe került. A halottak közt volt *Kuska* Kálmán máramarosmegyei alispán is, egy tisztakezü, becsületes, tisztességes ember, a ki nem lopott, nem csalt, csak éppen hogy nem vigyázott eléggé a pénzre, ami felett őrködnie kellett volna. Megbukott egy kis, nem is valami jó hitelü takarékpénztár, s a bukásban elveszett egy csomó megyei árvapénz is. Már nem tudjuk, hogy mennyi, de az mindegy is. Az alispán levonta magára nézve a konzekvenciát s nem a nyugdijazását kérte teljes fizetéssel, hanem beleölte magát a vizbe. Az ő kezén egy krajcár se ragadt és rosszallotta mindenki a halálbüntetést, amit kiszabott magára — azért a kis gondatlanságért, amibe a tulságos hiszékenysége vitte bele. A megye kifizette az árvák pénzét s a publikum a halott sirjára szép emléket emelt. Hogy tudja meg valahol, ahol most van, hogy nem haragusznak reá. Értékes gránit-oszlop az emlék, a tetején aranyozott kereszt. A sir felé forditott lapján pedig a szegény öngyilkosságba tántorodott ember arcképe van beillesztve. Még azt is rá kellett volna irni a kőre, hogy a megye megbocsátott. Éjszakánkint talán följárna a sirból elolvasgatni.

— **A karlisták puskája.** *Ardachonban* a vámhivatal lefoglalta a *Firefly* nevü angol yachtot, mely horgonyt vetett az ottani kikötőben. A Firefly Barmouthból 3000 darab chassepot-puskát szállitott és minthogy a spanyolok azt hitték, hogy a puskákat a karlisták részére szállitja, egy spanyol hadihajó üldözőbe vette. A yacht ennek következtében az ardachoni kikötőbe menekült.

— **Uj társasjáték Bécsben.** A bécsi asszonyok tegnap uj társasjátékot találtak föl, amely mindenképpen bevált. Ez a nagy esemény ekként folyt le:

A *Keresztény Asszonyok Egyesülete* tegnap kirándult a *Semmeringre*.

De ugyancsak oda és ugyancsak ezen a vonaton utazott a *Népnevelő Egyesület* is.

A *Semmeringen* tehát mind a két egyesület kiszállt a vonatból. Ez alkalommal ismét kitünt, hogy a politikai szenvedély hangos tüntetésekre ragadja az embereket és amazonokká dühösiti föl a szelid hölgyeket.

A perronon a *Keresztény Asszonyok Egyesülete* hangosan szidta a zsidókat. Erre a *Népnevelő Egyesület Luegert* kezdte gyalázni. Csakhamar mozgalmas csataképet mutatott a perron: az emberek agyba-főbe verték egymást, rugdalóztak, kapáltak, a levegőben hajfonatok, csecsemők és esernyők repültek, majd egy-egy boros palack robbant szét valami kemény bécsi koponyán. A földön zürzavaros gombolyagban feküdtek a nyári kirándulók . . .

Ekkor két csendőr jelent meg, aki tekintélye és fegyvere segedelmével nagynehezen rendet tudott csinálni.

— Ki kezdte a verekedést? — kezdték a faggatást.

— Mi nem verekedtünk, — mondták a kirándulók, — mi játszottunk . . .

— Ugyan mit?

— *Bécsi községtanácsot*! — szólt a válasz.

A csendőrök nem tehettek semmit. Elvégre a nyári kirándulóknak istenadta joga, hogy társasjátékokkal szórakozzék.

— **Bányaszerencsétlenség.** *Kaiserlautern* mellett a *Nordfeld*-bányában tegnapelőtt este egy töltény későn robbant fel. Két bányamunkás életét vesztette, egy halálos, kettő könnyü sérülést szenvedett.

— **Halálozás.** A *Neues Pester Journal* kiadóhivatalának egyik legrégibb és legkiérdemültebb tisztviselője, *Benkei* Albert főkönyvelő tegnap déli egy órakor szivszélhüdésben 66 éves korában meghalt. Benkei még erőteljes és életvidám ember volt, mint rendesen, aznap reggel irodába ment és megszokott munkáját végzé; 11 óra tájt hirtelen rosszul lett, ugy hogy kocsival kellett lakására szállitani, ahol 1 órakor kiszenvedett. Benkei mint szakavatott, kötelességtudó tisztviselő 26 év óta állott a nevezett lap szolgálatában. Özvegyet és 3 gyermeket hagy hátra. Temetése folyó hó 20-án kedden délután 3 órakor lesz.

Lesskó Józsefné, született *Ferenczy* Eszter hosszas szenvedés után 55 éves korában meghalt a fővárosban.

LODEN Iskola-öltöny ... 3.50
LODEN Fiu-mencsikoff ... 7.—
LODEN Férfi-köpeny ... 12.—
LODEN Kocsis-köpeny ... 10.—
LODEN Havelok ... 8.—
LODEN Rövid kabát ... 8.—
LODEN Vadász-öltöny ... 16.—
LODEN Turista-öltöny ... 14.—
LODEN Sacco vattával bélelve ... 6.—
LODEN Szörme-sacco ... 10.—
LODEN Vadász-sacco ... 9.—
LODEN Vadász-bunda ... 18.—
LODEN Kocsis-bunda ... 20.—
LODEN Utazó-bunda ... 35.—
LODEN Szörme-mencsikoff ... 40.—
LODEN Gazdászati bunda ... 16.—

RENDELJENEK CSAK
a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
speciálista loden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48.
Mintákat és képes árjegyzékeket ingyen és bérmentve.

— **A médium hirtelen halála.** *Krause* Albert „tanár“ egy állandó médiuma pénteken hirtelen meghalt. Hogy az ugynevezett szuggesztiós-mutatványoknak-e az áldozata, azt most már nehéz meghatározni. Annyi tény, hogy Krausenak a szerencsétlen fiatal emberen, *Jacóbi* Áron vasuti hivatalnokon nem lett volna szabad kétes értékü képességeit produkálnia, mivel az illető *epileptikus beteg* volt. És erről tudott Krause. Amikor a tavaszszal Budapesten rendezte egyremásra szuggesztiós estéit, a *Budapesti Napló* egyik munkatársa hosszabb cikkben számolt be arról a tudományos szinezetbe burkolt szemfényvesztésről, amelyet Krause fizetett médiumaival müvel. A leleplezésnek megvolt az eredménye: a főkapitányság betiltotta Krause szereplését. Egy ideig a fővárosban járkált még a „newyorki“ tanár ur, aztán vidékre ment, legutóbb *Aradon* rendezett szuggesztiós-estét. Jacóbi pénteken lent járt Aradon, amikor visszajött, Kőbánya közelségében heves görcsök vettek rajta erőt és pár perenyi kinlódás után meghalt. Jccóbi rendes médiuma volt Krausenak. Többek között dr. *Kétly* Károly egyetemi tanár előtt is bemutatta Jacóbit Krause, Kétly rögtön észrevette Jacóbi ideggyöngeségét és figyelmeztette, hogy ne vesse alá magát szuggesztiós kisérleteknek. A figyelmeztetés nem használt, Jacóbi tovább is megmaradt médiumi állásában és epiteptikus rohamai mind sürüebben jelentkeztek. A veszedelmes betegség előrehaladtával panaszkodott is hivatalnok-társainak, hogy érzi a sok idegkinzás eredményét.

— **Megszökött őrült.** *Nagyváradi* tudósitónk táviratozza: *Czirjék* Emil államvasuti ellenőrt nehány hónap előtt nagyfoku idegessége miatt szabadságol. ták *Kolozsvárott*. Ugy látszik, hogy egészségi állapota javult, mert a napokban ujra behivták szolgálattételre és pedig a nagyváradi állomáshoz. Tegnap azonban *Czirjéken* ujra kitört idegbaja. Már nehány nap óta feltünően viselkedett. Az utcán hiányosan öltözködve mezitláb járt végig. Felesége panaszkodott a rendőrségen, hogy férje őt és gyermekeit meg akarja ölni. A napokban aztán *Czirjék* végleg eltávozott hazulról, és csak ma került elő. Délelőtt fölkereste a nagyváradi takarékpénztár igazgatóját és egy váltó leszámitolását kérte tőle. Midőn az igazgató a kezesek után kérdezősködött, *Czirjék* dühösen megrohanta és fojtogatni kezdte. Csak a jelen volt hivatalnokok közbelépésének köszönhető, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt. *Czirjéket* felügyelet alatt lakására vitték, de innen még a nap folyamán megszökött. A rendőrség eddig eredménytelenül nyomozta.

— **Az idő.** Az orsz. meteorologiai intézet jelentése szerint tegnap az országban részint kisebb, részint igen nagy és zivataros esők voltak. Több helyütt jégeső pusztitott, mint *Módoson*, *Hajduböszörményben*, *Nagyszőllősön*, ahol a jég elverte a vetéseket és szőllőket, vagy ötven százalékkal csökkentve a termést. *Zay-Ugrócon* és *Ungváron* nagy felhőszakadás volt, de csak az előbbi helyen okozott érzékenyebb kárt.

Lőcséről táviratozza tudósitónk: *Toriszkon* és *Alsórépáson* tegnap óriási felhőszakadás volt: a hegyi patakok annyira megáradtak, hogy rengeteg viztömeg öntötte el a falvakat és a határban a vetéseket. A viz nyolc házat és több melléképületet elsodort.

— **Pisztolypárbaj.** Ma délután *D. Ö.* földbirtokos kávéházi összakoccanásból kifolyólag *D. F.* volt huszár-főhadnagygyal a Pék-erdőben pisztolypárbajt vivott. Sérülés nem történt.

— **Megőrült színész.** *Drach* Emil, a hirneves müvész, a *müncheni* udvari szinház tagja, ma este Bécsben *megőrült*. Drach egy hölgyismerősével éppen a Burgszinházból jött ki, ahol végignézte Sardou *Georgette*jét. A müvész egyszerre csak hadonázni kezdett és összefüggéstelenül beszélt. Az asszonynak, aki vele ment, nagy bajjal sikerült a müvészt rábirnia, hogy kocsiba üljön. Igy értek a rendőrségre, ahol megvizsgálták Drachot és az orvosok elrendelték, hogy a tébolydába szállitsák a beteget. Az elmegyógyitó intézetben ma éjszaka tombolni kezdett a müvész, akinek a baja az orvosok szerint gyógyithatatlan.

— **Alaptalan támadás.** A minap több napilapban megjelent egy hir, hogy dr. *Verédy* Károly királyi tanfelügyelő beszüntette *Auspitz* Márton tanárjelölt gimnáziumi és kereskedelmi érettségire előkészitő iskoláját. E hirrel kapcsolatban aztán üzérkedéssel vádolták Auspitzot. A hir és a vád ebben az alakjában tévedésen alapszik. Auspitz Márton egyszerüen magán oktatásban részesitett olyan embereket, akik középiskolai tanulmányaikat nem fejezték be és utólag kivánnak érettségit tenni. Tanitványai közül eddig tizen jelentkeztek érettségi vizsgálatra a Barcsay-utcai állami főgimnáziumban s közülök egy jó eredménynyel, nyolc elégséges bizonyitványnyal le is tette a vizsgát, csupán egy bukott meg. Az sem való, hogy Auspitz Márton üzérkedett volna tanitványaival, ellenkezőleg, volt közöttük olyan, akit teljesen dijtalanul készitett elő az érettségi vizsgára. Zugiskoláról tehát szó sem lehet az ő esetében, egyszerüen magánleckéket adott, ami tudvalevőleg mindenkinek szabadságában áll.

— **Öngyilkos sikkasztó.** *Boldogh* Gyula, a magyar királyi központi bélyegraktár főtisztviselője, akinek a holttestét tegnap a pozsonyi hegyi uton találták meg, öt év óta sikkasztott és ezért lett öngyilkossá. A huszonnyolcéves fiatalember kezdetben rendezett viszonyok között élt öreg szüleivel Budán, később azonban nagy mértékben költekezett. A mult szombaton a rendőrség értesitette a pénzügyigazgatóságot, hogy Boldogh számadásában némi hiba van. Tegnap a sikkasztó állami hivatalnok két levelet irt, mielőtt elment hazulról. Egyiket *Damkó* Mária, Főutca 44-ik szám alatt lakó varrónénak küldte, ez a levél igy szólott:

Kedves jó Mariskám!

Utolsó bucsucsókomat küldöm neked, mielőtt önként mennék a halálba. Sikkasztottam és kivégzem magamat, kérlek, bocsáss meg. Mellékelve küldök 10 forintot. Ha levelemet megkaptad, menj el hazulról, nehogy te is belekeveredjél ügyembe. Nem ákarom, hogy te, aki ártatlan vagy, szintén belekevertessél. Isten veled!

A másik levelet Boldogh a szüleinek küldte egy hordárral, ez volt a levélben:

Kedves, drága szüleim!

Nagyobb hiány van a pénztáramban, melyet már öt év óta leplezgetek. De miután félek, hogy legközelebb a rovancsolásnál felfedezik: agyonlövöm magamat. Jelentsék be a rendőrségnek, hogy hullámat a Szép Juhászné hoz vezető uton megtalálják és bocsássanak meg nekem.

A megrémült szülők rögtön jelentést tettek a rendőrségnél, de már késő volt. A bélyegraktárban, ahol Boldoghban föltétlenül megbiztak, *Horváth* Imre főtisztviselő vizsgálja át az öngyilkos kezelése alatt állott értékeket. Azt hiszik, hogy az elsikkasztott összeg ötezer forinton alul van.

— **Elsülyedt hajó.** A *Mauritius* angol gőzös tegnap beleütközött az *Ortushof* danzigi gőzösbe, amely elsülyedt. A legénység közül tiz ember vizbe fult, a többi nyolcat, a kapitánynyal egyetemben a *Mauritius* vette föl.

— **Egy nyilatkozat.** *Kadocsa Lippich* Elek urtól, a művészeti ügyek kultuszminiszteri referensétől kaptuk az alábbi sorokat, amelyeknek a legnagyobb készséggel adtunk helyet:

Mélyen tisztelt szerkesztő ur!

Becses lapjának az országos zeneakadémia tegnapi hangversenyéről szóló tudósitása is azzal kezdődik, hogy szemrehányást tesz a minisztériumnak azért, mert nem vett részt a Zeneakadémiának ezen az örömünnepén, holott a képzőmüvészeti tárlatokról soha sem marad el.

Hogy a miniszter nem jelenik meg személyesen mindenütt, hol az ő hatáskörébe tartozó intézmények ünnepelnek, vagy nyilvánosságra bocsátják müködésöknek eredményét, megértheti mindenki, aki tudja, hogy egy miniszternek milyen sokféle elf glaltsága van. Ahol ő meg nem jelenhetik s közvetetlen tanuja nem lehet a történőknek, oda elküldi maga helyett azt, aki abban az ügyben illetékes vagy hivatott arra, hogy neki a történtekről referáljon.

A szóban lévő hangversenyen én voltam szerencsés ő excellenciáját képviselni, ott ültem az első sorban, hol mindenki láthatott, ki az ilyen dolgokra kiváncsi. Az intézet igazgatójának átadtam miniszterünk üdvözletét és a hangversenyt azzal a figyelemmel kisértem, amelynek alapján, mint a művészeti ügyek referense, teljesen hiven tájékozhatom ő excellenciáját az eredményről.

Sőt hogy a képzőmüvészet nem ellensége és nem rossz kollégája a zenemüvészetnek, bizonyitja a képzőmüvészeknek az a sorozata, melyet a hallgatóság soraiban láttam, őszinte örömmel tapsolva zenemüvész-társaik sikerének.

Tisztelettel kérem, hogy a sorok alapján becses lapjában valamiképpen rektifikálni méltóztassék a minisztérium állitólagos indolenciájára vonatkozó rőpke vádat.

Kiváló tisztelettel

Lippich Elek
a minsztériumben a művészeti ügyek referense.

— **Gyilkos testvér.** Mult vasárnap, junius 11-én este a Kéményseprő-utca 4. számu ház előtt az arra cirkáló rendőr egy teljesen ittas embert talált, aki eszméletlenül feküdt az utca kövezetén. A rendőr kézikocsit keritett és arra feltette az ittas embert, hogy a IV. kerületi kapitányságra vigye. Mire azonban a kapitányság épülete elé ért, a részeg ember utközben meghalt. Zsebeiben néhány irást találtak, amelyek alapján megállapitották, hogy a halott *Skrován* Nándor szampezi születésü, 35 éves napszámos. A rendőrorvos külerőszak nyomait nem észlelte rajta, azt tartották tehát valószinünek, hogy *Skrovánt* a sok ital következtében szivszélhüdés érte és az ölte meg. Holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol a napokban felboncolták, hogy megállapitsák a halál közvetlen okát. A boncolás kideritette, hogy *Skrovánt* nem érte szivszélhüdés, hanem agyrázkódás miatt halt meg. A rendőrség ennek alapján megindította a nyomozást, melynek folyamán kideritették, hogy *Skrován* gyilkosságnak esett áldozatul. *Skrován* uzvanis a mult vasárnap este öccsével *Skrován* István boltiszolgával és *Auspacher* József napszámossal betért az Irányi-utca 7-ik szám alatt levő pálinkamérésbe. Iddogálás közben *Skrován* Nándor valami fölött összeveszett öccsével és pajtásával. A vitatkozás hevében *Skrován* István a földre csapta bátyját és *Auspacher*ral együtt jól elverte. A teljesen ittas embert ezután kidobták az utcára. *Skrován* Nándor egy darabig botorkált az utcán, de végre a Kéményseprő-utcában összeesett, ahol aztán a rendőr ráakadt. A gyilkos testvért és pajtását a rendőrség tegnap kinyomozta és letartóztatta.

— **Tüzek.** *Lőcséről* táviratozza tudósitónk: *Kubachon* ma óriási tüzvész pusztitott. Negyven lakóház és százharmine melléképület hamvadt el rövid idő alatt. A tüzkár mintegy negyvenezer forint. — *Bódva-Vendégi* községben folyó hó 17-én tüz ütött ki. Leégett ötven lakóház, gazdasági melléképület, a katholikus templom, melyben a harangok leestek, szarvasmarhák, ló, sertés, baromfiak. A kár meghaladja a 60.000 forintot. A tüzet egy gyermek vigyázatlansága okozta.

— **Öngyilkosság a temetőben.** A *rákos-keresztúri* temetőben ma délután egy sir mellett egy fiatal embert találtak átlőtt homlokkal. A halottnál ezt a levelet találták:

Gazdámtól 15 forintot kaptam, amelyet elvesztettem. Mindenki azt hiszi, hogy elloptam. Ezért kellett meghalnom. *Wiese Imre géplakatos Vesztprémből.*

A szerencsétlen fiatalember tragikus sorsáról táviratilag értesitették a veszprémi rendőrséget.

— **Utazás Párisba.** A jövő évi párisi világkiállitás meglátogatása iránt az érdeklődés a müvelt társadalomban élénken nyilvánul, s a párisi kirándulások igazgatóságánál (Budapest, Erzsébet-körut 48.) képviselők, a honvédtisztikar, földbirtokosok, jogászok és kisebb magántársaságok oly sürün jelentkeznek, hogy ezen — társadalmunk előkelő férfiai felügyelete alatt, Somogyi Nándor igazgató vezetése mellett rendezett társas kirándulások fényes sikere teljesen biztositva van. Párisban a legszebb pontokon kényelmes szálló; az étkezés a város és kiállitás különféle pontjain a legelőkelőbb éttermekben van biztositva. Az összes szórakozások és szinházak jegyei a programmban bennfoglaltatnak. Helyek 25 frt előfizetéssel foglalhatók le.

— **A beszélő ujság — nyáron.** A *Telefon Hirmondó* igazgatósága a holt szezon alatt is változatlan buzgalommal munkálkodik azon, hogy publikumának a kitünő hirszolgálat mellett szórakozást is nyujtson. E céljának elérése végett naponta délután 1/44 órakor egy érdekes *tárcát* olvasztat fel, 1/25 órától 7-ig pedig az *Erzsébettéren* játszó *katonazenekar* hangversenyét közvetiti. Este — az operaház zárva lévén — s mivel a müvésznők és müvészek távolléte miatt házi hangversenyeket sem lehet rendezni, 8 órától 11 óráig felváltva közvetiti *két cigánybanda* és egy *katonai zenekar* játékát. Ezekkel az intézkedésekkel — ugy hiszszük — nagyban hozzájárul a *Hirmondó* ahhoz, hogy azok, akik a nyarat a fővárosban kénytelenek tölteni, kevésbé érezzék a holt idény unalmát.

(x) **Az emberek sokat foglalkoznak** a gyógyszerek minőségével; a tisztasságukkal éppen annyit kellene törődniök. Éppen ezért minden jól értesült fiatalember csak olyan palackot fogad el, melyre a *Midy* szó van felirva. Török József gyógyszertára, Budapest, Király-utca 12.

Nyilttér.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáér nem felelős a szerkesztőség.)

Gyber Forrás — Leghatásosabb vasas-arzénes viz

Kapható az összes ásványvizes üzletekben, gyógyszertárakban és drogeriákban. Mattoni és Wille, Budapest.

vérszegénység, női betegségek, ideg- és bőrbetegségek stb. ellen.

Császár fürdő BUDAPESTEN.

Elsőrangu kénes hévvizü gyógyfürdő, páratlan gőzfürdővel, legmodernebb iszapfürdőkkel, pompás ásványviz-uszodákkal, kő- és kádfürdőkkel, 200 kényelmes lakószobával. A legszolidabb kezelés. Prospektus kivánatra ingyen és bérmentve.

A fővárosi hirlapkiadóhivatali tisztviselők segitő-egyesülete megilletődéssel tudatja, hogy rendes tagja

Benkei Albert ur

a „Neues Pester Journal“ tisztviselője f. hó 18-án délután 1 órakor, életének 66-ik évében elhunyt.

Temetése kedden, folyó hó 20-án délután 3 órakor a gyászházból (Dávid-utca 15. sz.) megy végbe.

Béke hamvaira!

Kérjük az egyesületi tagokat, hogy minél számosabban szíveskedjenek megjelenni.

FŐVÁROS.

(*) **A képzőmüvészeti bizottság** ma délután ülést tartott *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester elnöklete alatt. Az ülés elején az elnök megemlékezett báró *Lipthay* Béláról, aki a képzőmüvészeti bizottságnak is buzgó, szakavatott tagja volt. A napirendre térve, a párisi kiállitásra küldendő négy fővárosi tárlatkép megrendelése végett kiküldötték *Gerlóczy* Károlyt, *Wagner* Gézát és fölkérik a részvételre

Benczur Gyula festőművészt is. Kamermayer Károly volt polgármester arcképét a főváros megfesteti *Stettka* Gyulával. A kép, amely 1200 forintba fog keret nélkül kerülni, Kamermayert magyar díszruhában, álló helyzetben fogja ábrázolni s ugyanolyan méretekben, mint amilyen a Rottenbiller Lipót egykori polgármester arcképe. *Konek* Ida festőművésznőnél megrendelik az ezredéves kiállitás történelmi csoportját ábrázoló olajfestményt.

(*) **Konfliktus a miniszter és a főváros között.** A közoktatásügyi miniszter és a főváros az épitendő vakok-intézete fölött összekülönbözött. Az intézet fölépitését több mint tiz éve tervezik. Gróf *Csáky* Albin annak idején meg is vette a Hermina- és István-ut sarkán levő Fischof-féle telket, de akkor nem volt elegendő pénz az épitésre. Végre *Wlassics* megkészitette a vakok uj országos intézetének tervét. A terv szerint a vakok uj országos intézete hatezer négyszögöl telken épülne monumentális arányban. Az épület 220—250 vakot fogadna be, ahol a keresetük is biztositva volna, mert az épületben az állam a vakokat foglalkoztató mühelyt rendezne be. A főváros is *megtagadta a miniszternek az épitési engedélyt* azzal a megokolással, hogy az intézetnek szánt telek a villarayonban fekszik, ott tehát csak villaszerüleg lehet épiteni. A miniszter *megfelebbezte a főváros határozatát a közmunkatanácshoz.* A fölebbezés hangoztatja, hogy ilyen nagyfontosságu, humánus ügyben el lehet térni a szabályoktól annál is inkább, mert az épület terve a villarendszert nem zavarja. De azonkivül is azon a vidéken több épületet épitettek, amelyek éppenséggel nem villarendszerüek. Igy ott van a Sacré Coeur kolostora, a földtani intézet, az izraelita sinlók háza, sőt a főváros egyre-másra engedélyezi azon a környéken 4—5000 lóra való esetlen istálló-épületek épitését. A fölebbezéssel most foglalkozik a közmunkatanács.

(*) **Az Erzsébet-városi templom.** Az Erzsébetvárosi r. kath. plébániatemplom oltárain most dolgozik néhány szobrászunk s tegnap a szobormüveket megtekintette egy bizottság *Gerlóczy* Károly nyugalmazott alpolgármester vezetése mellett. A munkákat *Köllő* Miklós, *Mayer* Ede és *Lanty* Lajos szobrászok végzik. A főoltárt *Steindl* Imre müegyetemi tanár karrarai márványból tervezte, amelynek fülkéit magyar vonatkozásu szent relief-képek fogják disziteni.

(*) **Adókivetés.** A fővárosi adókivető-bizottságok holnap, e hó 20-ikán a következő uj helyrajzi számu házakban összeirt III. osztálysu kereseti adó-javaslatokat tárgyalják: Az I. kerületben 2184—2270. számig; a II. kerületben: 3670—3717. számig; a IV. kerületben: 465—469. számig; az V. kerületben (a) bizottság): 701—702. számig; (b) bizottság): 1055—1060. számig; VI. kerületben (a) bizottság: 3808—3810—12/5. számig; (b) bizottság): 3240—3256. számig; VII. kerületben (a) bizottság): 4936—4955. számig; (b) bizottság): 4306/9—10—4308—09/13—14. számig; VIII. kerületben (a) bizottság): 6841—6870-ig, 6871—6905. számig; X. kerületben: 8467—8476-ig: 9161—9185. számig.

SZINHÁZ, ZENE.

** **Fővárosi Nyári Szinház.** Szépszámu lelkes közönség előtt adták ma este a *Fott amely tisztit* cimü drámát, még pedig kiváló sikerrel. Mindenkit meglepett *Szilágyi* Berta, mint *Matilde*; voltaképp csak ma mutatta meg e törekvő szinésznő, mily hatalmas szenvedély lakozik benne s mennyi erővel és igazsággal tudja a szenvedélyt tolmácsolni. A harmadik s negyedik felvonás hatásos jeleneteiben szinte magával ragadta a közönséget, mely nyilt szinen is sürün tapsolta. A felvonások végén pedig a kihivások a tucatot is elérték. Szép és igaz volt *Jeskó* Ariadne az *Enriqueta* nehéz szerepében, melyet mindvégig jellemzetesen és müvésziesen játszott. *Szakács* Andor min Fernando hévvel mutatta be a két szív között ingadozó spanyol szerelmest. Az előadásnak igazán fővárosias szinvonala volt.

** **Vzsga hangverseny.** *Lukács Schuk* Anna jó hirnevü zongora iskolája ma tartotta évzáró zongora vizsgáját előkelő közönség előtt. A kezdők között *Klein* Jolán II. éves növendék aratott za os sikert, azonkivül *Böhm* Jolán, *Grünfeld* Ilona, *Grünfeld* Ernő, *Grünfeld* Béla, *Fischer* Annuska, és *Forrai* Dezső tüntek kijeles játékukkal. A haladók közül *Fischer* Frigyes Liszt magyar ábrándjával és *Kelemen* Lajos hegedüjátékával ragadta el közönséget, amely a hangverseny után ovációban részesitette a jeles tanárnőt.

** **A Kisfaludy-szinházban** a *Sulamith* keleti opera előkészületei miatt öt napig nem lesz előadás. Az operának szombaton lesz a bemutatója, amelyhez az igazatóság uj jelmezeket és korhü diszleteket készittett, továbbá külön énekkart és zenekart szerzőtetett. A darab iránt különösen a pesti oldalról olynagy az érdeklődés, hogy az igazgatóság egymután hét napra tüzte ki a darabot. Az első előadásra igen sok előjegyzés történt.

* **Szecesszió-induló.** Ez a cime *Baka-Baitz* Irma legujabb szerzeményének. Ime a szecesszió, amely igazi tempo di marciában halad előre. már megélte a maga indulóját. A kompozició különben kedves tehetségre vall.

** **Ujházi Ede vendégszereplése.** *Ujházi* Ede, a nemzeti szinház kitünő müvésze, holnap, kedden este kezdi meg hat estére terjedő vendégjátékát a budai szinkörben. Holnap a müvész a *Falu rosszában* Gonosz Pista szerepét játszsza, mely egyike legkitünőbb alakitásainak. Annak idején Ujházi kreálta ezt a fényes szerepet és holnapi föllépése iránt a szinházlátogató közönség körében rendkivül nagy az érdeklődés. A héten Ujházi eljátszsza régi jó népszinmü szerepeit. Szerdán a *Cigányban* mint Peti, csütörtökön a *Vén bakancsosban*, mint Mihály, szombaton a *Lengyel zsidóban* mint Mathis, vasárnap *Strike*ban mint Anzelm lép föl.

** **Évzáró zenevizsgák.** A fővárosi zeneintézetek évzáró vizsgáit ma folytatták. Délelőtt a nemzeti zenede helyiségében *Zimay* László a kiváló zeneköltő tanár mutatta be a IV., V. s VI. zongoraosztályainak leánynövendékeit, akik hosszu sorban vonultak fel, igazolván tanáruk magas pedagogiai rendszerét, párosulván azzal a költői felfogás és finom izléssel, amelyet a zeneköltő tanártól mindannyian el tudtak sajátitani. A sok közül különösen kiemelendőknek tartjuk az 5-ik osztályból: *Maar* Izabellát, *Babos* Birit, *Preyer* Terézt és *Suhajda* Mariskát, a VI. osztályból pedig: *Garam* Gabriellát és *Szentiványi* Ilonát. Ezek mind oly szinvonalon állanak, hogy a legmagasabb kimüvelés osztályaiba a legszebb sikerrel átléphetnek. Óhajtandó volna, hogy maga a kitünő tanár vezethetné további legmagasabb kiképzésüket is, ami őt méltán meg is illetné. Ugyancsak a zenede legmagasabb zongoraosztályának növendékei, *Rennebaum* Ágosta vezetése alatt a Vigadó termében vizsgáztak a délelőtt folyamán. E kitünő klasszikus irányu tanárnő számos növendékén kivül főleg kitüntek szolid teknikájukkal s értelmezési képességükkel: *Szenedics* Blanka, *Nézó* Jolán, *Gerber* Aranka, *Grünwald* Janka, *Poszvék* Olga, *Landauer* Fanni s *Dornay* Erzsi. *Lukács-Schuk* Anna rendszeres kéz- és ujjgymnasztikán alapuló s uj tanmódszert követő zongora-iskolájának a növendékei is ma délelőtt mutatták be valóban feltünő eredményü előhaladottságukat a bécsi zongorakészitők iparszövetkezete termében, mely egészen megtelt előkelő közönséggel, élén a hazai sajtó számos kritikusával, kik egyhanguan konstatálták az intézet kétéves fennállásának kiváló eredményét. A növendékek közül többen oly szinvonalon állanak, hogy bármely hangversenyi dobogón bizvást megállhatják a helyüket. Ilyenek főleg; *Forrai* Dezső, *Schafir* Szerafin, *Ais* Dezső, *Grünfeld* Ilona, *Fischer* Frigyes, *Ungar* Olga. Feltünést keltett *Kálmán* Imre, aki Mozart d-moll zongoraversenyét maga a jeles zongoramüvésznő s vezető tanárnő *Schuk* Anna másodzongora kisérete mellett, élénk tapsok kiséretében játszta élet felfogás s biztos szolid teknikával. A zenede helyiségében délután még *Ruster* Gizella és *Szigethy* Jolán I., II., III. előkészitő osztályaik vizsgáztak elismerést érdemlő eredménynyel; a Vigadó termében pedig *Aggházy* Károly kimüvelési zongora s az intézet kötelékeiből immár távozó *Hubay* Jenő kimüvelési hegedüosztályai, melyek eredményéről holnap számolunk be, a többi osztályokéival együtt. (i. l.)

*

Major J. Gyula zeneakadémiája felső tanfolyamának a vizsgálati hangversenye tegnap folyt le fényes sikerrel a Terézvárosi Társaskör disztermeiben. Az eredmény Major s vele együtt a fiatal tanári gárdája: Altschul, Danziger, Lőwy müködésének az eredménye. A müsoron a régi mesterek Haydn, Mendelssohn, Chopin, Lortzing, Weber stb. müvei váltakoztak hazai szerzőinkéivel (Ábrányi, Popper, Bloch, Lányi stb.) Zongora-, hegedü-, ének-, gordonka-darabok mellett, hallottunk kamarazenét, operarészletet; a tanitványok valamennyien kitünően megállták helyüket. A zongorázók közül leginkább Scheibel Riza, mellette Picker Margit és Schöber Paula váltak ki, gordonkán ifj. Antal Gyula, hegedün Fenyvesi, Kondor, Donát, az énekesek közül Pilon, Toperczer, Scheibel kisasszonyok és Novák Imre részesültek jól megérdemelt elismerésben. A Major-fele zeneakadémia most fejezi be harmadik tanfolyamát, s szeptemberben lép a negyedikbe. Beiratkozni már most, vagy szeptember 1-től kezdve lehet az intézetben (Akácfa-utca 63.)

** **A nagyváradi szinház.** *Nagyváradról* táviratozza tudósitónk: A nagyváradi téli szinház felépitése befejezett tény. A Fellner és Hellmer által tervezett szinházépület és a Rimanóczy Kálmán nagyváradi épitész által tervezett bazárépületre nézve a tanács ma bontotta fel a zárt ajánlatokat. A 280.000 frtos munkára négyen ajánlkoztak és pedig Sztaril Ferenc, Guttmann és Rendes és Incze Lajos és társa nagyváradi és Fodor és Reisinger aradi épitő cégek; mindnyájan körülbelül 2%-ot engedve. Az ajánlatok legelőnyösebbjének megállapitására a tanács a főszámvevő hivatalt utasitotta, melynek határozatát rendkivüli közgyülés elé terjesztik.

** **A lekritizált Ibsen.** A bécsi *Raimund-Theater* tegnapi előadásán különös kis epizód történt. *Ibsen A népgyülöló* cimü darabjat adták s az első felvonásban egyszerre csak felállt a földszinten egy pocakos ur és egeszen hangosan odakiáltott a szinpadra:

— Valami jobb darabot adjanak!

A jegyszedők csillapitgatni kezdték a váratlanul feibukkant kritikust, de ez csak nem engedett. Végre is a rendőrség távolitotta el a nézőtérről. Kiunt kisült róla, hogy valamivel többet ivott, mint a mennyi ahhoz szükséges, hogy valaki elfogulatlan kritikusa legyen *Ibsennek*.

Szinházak beszámolója.

Budapest, junius 19.

Budapestnek államilag szubvencionált két szinháza: a *Nemzeti Szinház* és az *Operaház* ma számol be bőséges statisztikával a letelt szezonról. Ennek a beszámolónak a főbb adatai a következők:

Nemzeti Szinház.

Az elmult évadban a Nemzeti Szinház 317 előadást tartott. Ebből az eredeti darabok 123 estét töltöttek be (tavaly 86-ot); klasszikus előadás volt 73 (tavaly 66); az idén tehát minden 4-ik előadás klasszikus volt.

Uj eredeti darab 8 került szinre (tavaly 6), idegen 7 (tavaly 9.)

Felszerelésre, kiállitásra költött az intézet 12 uj darabra 12.973 frt 20 krt; ebből 5 eredeti darabra 9364 frt 22 kr, 7 idegen darabra 3609 frt 01 kr.

Az eredeti darabok közül Himfy dalai érte meg a legtöbb, 27 előadást. Uj betanulással és szereposztással szinrekerült 10 darab, ebből 5 eredeti.

Müfajok szerint a 317 előadás következőleg oszlott meg: tragédia 54, dráma és középfaju szinmü 120, vigjáték 142.

A lefolyt szezonban összesen 12 ujdonság került szinre, és pedig 5 eredeti és 7 idegen (ezek között egy 1 felvonásos.)

Az eredetiek a következők: 1898. oktober 14-én Himfy dalai, Berczik Árpádtól, 1898. november 25-én Fekete vér, Jókai Mórtól, 1899. január 20-ikán Királyi házasélet, Somló Sándortól, 1899. február 17-ikén Az első vihar, Herczeg Ferenctől, 1899. március 24-ikén Bünös szerelem, Császár Imrétől,

Az *idegenek*: 1898 október 28-án Don Pietro Caruso Braccotól, október 28-án Bünhödés Dumastól, december 9-én John Gabriel Borkmann Ibsentől. 1899 január 27-én Bünös Voss Richardtól, március 10-én Házi béke Bissontól, április 21-én Fehér nász Jules Lemaitretől, május 19-én Válság előtt Berr de Turiquetől.

A felsorolt uj darabok *felszerelési költségei* (diszlet jelmez, butor és kellékek), *eredeti darabok után*: Himfy dalai 1904.59 frt, Fekete vér 2107.10 frt, Királyi házasélet 3509.25 frt, Első vihar 1078.74 frt, Bünös szerelem 764.54 frt, összesen 9364.22 frt.

b) idegen müvekre: 1. Bünhődés 126.74 frt. 2. John Gabriel Borkmann 1579.41 frt. 3. Bünös 951.83 frt. 4. Házi béke 250.94 frt, 5. Fehér nász 561.13 frt. 6. Válság előtt 138.96 frt, összesen 3.609 frt 01 kr, az összes ujdonságok felszerelési költségei tehát 12.973 frt 23 krt mutat ki.

Uj betanulással és szereposztással a következő eredeti és idegen szinműveket adták elő: 1. Fourchambault család (Augier), 2. Nőuralom (Szigligeti), 3. Bagdadi hercegnő (Dumas), 4. Sok hühó semmiért (Shakspere), 5. Kornélia (Toldy István), 6. Közönyt közönynyel (Moreto), 7. Thurán Anna (Bartók Lajos), 8. Párisi regény (Feuillet O.), 9. Zách család (Abonyi Árpád), 10. Alfonz ur (Dumas S.).

A *legtöbb előadást* Berczik Himfy dalai cimü vigjátéka érte meg, amely 1898. évi október hó 14-ikéről 8 hó alatt 27 előadást ért meg. Utánna következnek: Házi béke 12 hét alatt 12 előadással, Első vihar 16 hét alatt 8 előadással, Fekete vér 20 hét alatt 8 előadással, Királyi házasélet 17 hét alatt 8 előadással, John Gabriel Borkmann 24 hét alatt 8 előadással, Bünös 18 hét alatt 8 előadással, Bünös szerelem 12 hét alatt 7 előadással, Fehér nász 7 hét alatt 7 előadással.

A régiek közül: Az ember tragédiája 9 előadással, Folt, a mely tisztit 9 előadással, Bánk bán 6 előadással, Dolovai nábob lánya 6 előadással.

A klasszikusok közül: Az ember tragédiája 9 előadással, Bánk-bán 6 előadással, Lear király 5 előadással, Hamlet 4 előadással, Sok hühó semmiért 4 előadással, Elektra 4 előadással, Közönyt közönynyel 4 előadással, Medea 3 előadással, Faust 3 előadással, Romeo és Julia 3 előadással, Velencei kalmár 3 előadással, A makrancos hölgy 2 előadással, Fösvény 2 előadással, Férjek iskolája 2 előadással, Kénytelen házasság 2 előadással, Stuart Maria 2 előadással, Antonius és Cleopatra 1 előadással, Vizkereszt 1 előadással, Otello 1 előadással, Szentiványéji álom 1 előadással, Tudós nők 1 előadással, Sganarelle 1 előadással, Misantrop 1 előadással, Nők iskolája 1 előadással, Képzelt beteg 1 előadással, Ármány és szerelem 1 előadással, Sevillai borbély 1 előadással, Figaro házassága 1 előadással, Áldozat 1 előadással, Partütők 1 előadással, vagyis 31 klasszikus mü 73 előadásban. Ezek szerint csaknem minden 4-ik előadásra egy klasszikus mü esik.

A magyar irók közül: Abonyi Árpád 1 darabbal 1 estén, Almasi Tihamér 1 darabbal 1 estén, Berczik Árpád 1 darabbal 27 estén, Bartók Lajos 1 darabbal 2 estén. Császár Imre 1 darabbal 7 estén, Csiky Ger-

gely 2 darabbal 5 estén, Dóczy Lajos 1 darabbal 3 estén, Gabányi Árpád 2 darabbal 2 estén, Hevesi-Hetényi 1 darabbal 1 estén, Herczeg Ferenc 3 darabbal 18 estén, Jókai Mór 2 darabbal 13 estén, Katona József 1 darabbal 6 estén, Kisfaludy Károly 1 darabbal 1 estén, Madách Imre 1 darabbal 9 estén, Murai Károly 2 darabbal 3 estén, Somló Sándor 2 darabbal 9 estén, Szigeti József 1 darabbal 3 estén, Szigligeti Ede 4 darabbal 8 estén, Tóth Kálmán 1 darabbal 1 estén, Toldy István 1 darabbal 2 estén, Váradi Antal 3 darabbal 3 estén, Vörösmarty 1 darabbal 1 estén, *vagyis 23 magyar iró 34 darabbal 126 estén volt képviselve.*

Operaház:

Az Operaház elmult évadja 266 napos volt, mely alatt 229 előadást tartottak. Az előadásokat a magyar szerzők művei dominálták, amennyiben 13 magyar szerző müve 85 estét töltött be. Közvetetlenül utánuk következnek a francia szerzők 55 előadással. Ujdonság volt 6 (tavaly 4), ezek közül 4 eredeti. Reprise volt 2. Az ujdonságok közül a *Roland mester* kiállítása 5345·20 forintba, a *Hópehely* kiállítása 747·47 forintba, a *Hadi fogoly* kiállítása 3056·10 forintba, a *Kukuska* kiállítása 5372·86 forintba, a 4 magyar darab kiállítása tehát összesen 15,421·53 forintba került; a két külföldié u. m. *A király mondta* és a *Lázár feltámaszlása* cimüeké pedig összesen 4981·76 forintba.

A mult évadban szinrekerült ujdonságok közül *Maritta* kiállítása 582·26 forintba, a *Ninon* kiállítása 1912·56 forintba, a *She* kiállítása 17,973·16 forintba, e 3 magyar darab kiállítása tehát összesen 20467·98 forintba került; a külföldi *Bohémeké* pedig 6380·46 forintba.

Irói tiszteletdijak fejében fizetett a szinház 11,351 forint 43 krajcárt, ebből hazai szerzőknek 8459 forint 21 krajcár jutott (tavaly 12114 forint 03 krajcárból hazaiaknak 8157 forint 82 krajcár.)

A 266 napos évad alatt a személyzet összesen 229 előadásban müködött, melyből 205 az Operaházra, 24 a Várszinházra esett.

A lefolyt idő alatt az Operaház müsorán 23 szerző 143-szor szerepelt 38 egész estét betöltő művel, 27 szerző 106-szor szerepelt 31 egész estét be nem töltő művel, összesen 41 szerző 249-szer szerepelt 69 művel; névszerint: Adam 1 operával 1-szer, Doppler 1 ballettel 1-szer, Beethoven 1 operával 2-szeer, Donizetti 2 operával 3-szor, Bizet 1 operával 7-szer, Erkel 2 operával 9-szer, Berté 1 operával 6-szor, Giordano 1 operával 1-szer, Bayer 3 ballettel 14-szer, Gounod 1 operával 7-szer, Delibes 1 operával 6-szor, Goldmarck 3 operával 8-szor, Delibes 2 ballettel 6-szor, Goldmark 1 operarészlettel 1-szer, Grisar 1 operával 2-szer, Perosi 1 oratóriummal 2-szer, Hubay 1 operával 2-szer, Raimann 1 operával 1-szer, Herold 1 nyitánynyal 1-szer, Rossini 1 operával 3-szor, Humperdinck 1 operával 6-szor, Halevy 1 operával 5-szer, Kienzl 1 operával 4-szer, Liszt 1 oratoriummal 1-ször, Leoncavallo 2 operával 14-szer, Lehár 1 operával 5-ször, Mozart 2 operával 4-szer, Meyerbeer 4 operával 9-szer, Mader 2 ballettel 28-szor, Metz-Tóth 1 ballettel 5-ször, Mascagni 1 operával 8-szor, Massenet 1 operával 1-szer, Nicolai 1 operával 1-ször, Sztojanovits 1 operával 4-szer, Sztojanovits 1 ballettel 2-szer, Sztojanovits 1 balletrészlettel 1-ször, Strausz 1 zenemüvel 1-ször, Smetana 1 operával 1-ször, Szabados 1 ballettel 1-ször, Thomas 2 operával 10-szer, Csaikovszky 1 zenemüvel 2-szer. Verdi 6 operával 21-szer, Wagner 4 operával 16-szor, Weber 1 operával 5-ször, Weber 1 nyitánynyal 1-ször, Zichy 2 operával 10-szer. Összesen 41 szerző 69 müvel 249-szer.

Nemzetiségek szerint szerepelt: 13 *magyar szerző* 21 müvel 85-ször: 8 nagy operával 27-szer, 5 kis operával 19-szer, 1 nagy ballettel 12-szer, 5 kis ballettel 25-ször, 1 operarészlettel 1-szer, 1 balletrészlettel 1-szer. 10 francia szerző 16 müvel 55-ször: 10 nagy operával 44-szer, 3 kis operával 4-szer, 2 kis ballettel 6-szor, 1 nyitányzenével 1-szer. 7 olasz szerző 14 müvel 52-szer: 8 nagy operával 27-szer 5 kis operával 23-szor, 1 zenemüvel 2-szer. 9 német szerző 16 müvel 54-szer: 10 nagy operával 32-szer, 1 kis operával 6-szor, 3 kis ballettel 14-szer, 1 zenemüvel 2-szer. 1 cseh szerző 1 nagy operával 1-szer. 1 lengyel szerző 1 zenemüvel 2-szer.

Vendégszerepeltek: Arnoldson Sigrid 10-szer, Better Eleonora 2-szer, Bartóky Matild 3-szor, Bellincioni Gemma 4-szer, Bianchi Bianca 10-szer, Danczkay Sarolta 4-szer, Lejo Lili 6-szor, Pagin Lujza 1-szer, Sedlmair Zsófia 1-szer, Szilágyi Bella 1-szer, Sz. Bárdossy Ilona 2-szer, Zilahyné Singhoffer Vilma 3-szor, Váradi Margit 1-szer. A Várszinházban: Kátai Laura 1-szer, Koralek Paula 1-szer, Szántó Lina 1-szer, Váradi Margit 1-szer, Zilahiné S. Vilma 1-szer; továbbá férfiak az Operaházban: Fumagalli Leo 6-szor. Szirovatka Károly 2-szer. A Lázár feltámasztása cimü oratórium mindkét előadásában Fusco Amália, Vaccari Guido és Carobbi Silla.

MÜVÉSZET.

□ **A szabadságharc szobra.** A budapesti ember szégyenkezve csititgatja jobbik meggyőződését, amikor eszébe jut, hogy milyen módon sáfárkodik ez a főváros a művészet ügyeivel, amelyeket hiszékeny emberek rája biztak. A budapesti embernek eszébe jut a tragikus végü Kossuth-szobor és eszébe jut a kinos szabadságszoborügy és eszébe jut még pár más hasonló ügy, amelyek alkalmatosak arra, hogy az ember visszagondolja ama derüs Abderára, amely hasonló municipiális éleslátás és lelkesség révén lőn halhatatlanná. A Kossuth-szoborról jobb meg sem emlékezni, a dolog oly szomoru és annyira nem magyar, hogy a magyarság ellenségei sem tudták volna ravaszabban elaltatni. Csitt! ha a Kossuth-szoborról van szó: Bécs rossz néven vehetné s akkor összeroskad a világ. De hallgassunk el szépen Pató Pál módjára egy másik nem kevésbé veszedelmes szoborhistóriát is. Ez a szabadságszobor szomoru története. Mennyi ideje mult már, hogy derék és áldozatkész magyar emberek negyedmillió forintot adtak össze erre a nemzeti szoborra! Sok sürgetés és fenyegetés után végre a főváros urai ki is irtak egy pályázatot. Sőt oda is itélték az első díjat, még pedig *Róna* Józsefnek. Mint a Kossuth-szobor ügye, ugy alszik Abderában ez az ügy is. A kalábrista urak nem érnek rá. Nyaralni is kell egy kicsit s aztán minek kövesse a magyar főváros a jó vidéket a hazafias lelkesedésben?

Jó lesz tehát ujra emlékezetébe idézni a kalábrista uraknak ama szobrot. Illetve a mintáját, amely az első dijat nyerte. A közönség is megfeledkezett már róla, mert hisz derék sok viz folyt le azóta a Dunán. A szobormü *Róna* terve szerint harmincöt méter magas oszlop lesz, amelynek tetejében a diadalmas Hungária alakja áll. Az oszlop talapzatának aljában elől egy csoporttal azt ábrázolja a művész, a mint a haza oltárát védőleg körülveszi nehány honvéd. Az egyik a szimbolikus oltár előtt sebesülten fekszik. A talapzat aljában hátul van a hare oroszlánja különféle jelvényekkel. Fönt a talapzaton az oszlop aljában jobbról a jobbágyság fölszabadítását ábrázolja a művész, amint a nemes ur fölemeli magához a jobbágyot. Balfelől a szólás- és sajtószabagságot ábrázoló csoport van. A csoport alakjai a bilincset törik szét és a szabadsajtó termékét lobogtatják. A szobor alakjai bronzból készülnek, a talapzat és az oszlop kőből. Ha ugyan elkészül valaha, amiben alapos okunk van kételkedni.

□ **Az Országos Magyar Képzőmüvészeti Társulat** tavaszi kiállítása alkalmával rendezett *koronás sorsjáték* huzását a választmány által kiküldött bizottság és politikai biztos jelenlétében ma délután tartották meg. Az eladott 1100 sorsjegy eladási árából befolyt 550 forint tisztán müvásárlásra forditatott és pedig: a 125-ös számu sorsjegyre esett nyereményképpen *Mannheimer* Gusztáv „Pulykapásztorlány" cimü festménye a 2-ik számu sorsjegyre pedig *Györök* Leó „Hajógyár Zárában" cimü olajfestménye.

A nyeremények az eredeti sorsjegyek előmutatása mellett a Társulat titkári hivatatánál vehetők át, illetve vidéki nyerőnek dijmentesen elszállittatnak.

□ **Zichy Mihály levele.** A békési közmüvelődési egyesület vezető férfiait már régibb idő óta az a meggyőződés vezeti, hogy első sorban a népiskolákban kell a magyarság ideáljait terjeszteni, aminek a legalkalmasabb módja az, ha a gyermek fogékony lelke előtt *történelmünk korszakalkotó eseményeinek nagy alakjait képekben tünteti föl.* Ezért határozta el az egyesület, hogy *fali történelmi képeket* készittet és azokkal diszitteti az iskolák falait. Mult évben megkezdte e terv végrehajtását. Az egyesület elnöke a közoktatásügyi miniszter jóindulatát is megnyerni, valamint a sikert a legnagyobb művészi erők közreműködésével igyekezett biztositani. Ezért fordult *Zichy* Mihályhoz, az idegenben élő e nagy művészünkhöz is, aki a távolban is hiven ápolja hazafiui érzelmeit. *Zichy* Mihály nem késett a válaszszal és igen érdekes levelet intézett *Lukács* György főispánhoz. A levél a következő:

Pétervár, május 22. 1899.

Méltóságos Uram!

Az Ön becses levelében tartalmazott ajánlat már a negyedik, amelyre ha nem éppen kitérőleg, de mégis csak feltételesen felelhetek.

Rendkivüli hivatalos elfoglaltságom nem engedi meg, hogy más komolyabb, több időt igénybe vevő munkára vállalkozhassak.

A terv és ennek célja, melyet velem közölni szíveskedett, igen csábító, nem is kételkedem abban, hogy a mi müvészeink körében, ha ez tudomásunkra adatik, többen lelkesedéssel fognak a szép feladat kellő megoldásához hozzájárulni.

Nem emlitve a jelenleg Budapesten időző *Wagner* Sándort, *Lotzot*, *Székely* Bertalant, az oly makacsul a „vas bástyák" mögé visszahuzódott *Madarászt*, ott van a fiatalabb müvészek egész légiója, akik tehetségüket több izben fényesen bemutatták. Ezek közt a komolyan törekvő *Kacziány* Ödön.

Ami engemet illet, én a már fent emlitett okoknál fogva, két év lefolyta előtt, ebbe a munkába bele se kezdhetnék. Szavamat adtam Vörösmarty költeményeinek illusztrációjára.

Amit én nem tehetek, arra talán rábeszélhetek valakit fiatal művész kollegáim közül.

Ezen célra fölkérem Méltóságodat, hogy némely kérdéseimre kimeritőbb fölvilágositásokat adni szíveskedjen.

A legprózaikusabb, de legfonfosabb kérdésem:

1. Mennyi pénzt áldozhatnak e célra?

2. Milyen modoru képeket kivánnak? Olajfestményü képeket, vagy kartonalaku nem szinezett rajzokat?

3. A határidő?

Én már oly régen távol vagyok hazámtól, hogy a fiatal és legfiatalabb művészi generáció előhaladásáról csak töredékekben, amint az ujságok hozzák, vagyok beavatva. Nem mernék határozottan a választásban valakire rámutatni.

Az egymást követő körképek ilyen kollégiális közreműködések eredményei, amelyek kétségkivül Méltóságodnak komoly és nagy hasznot hozó eszményét létrehozzák.

Fogadja őszinte sajnálatom és mély tiszteletem kifejezését.

Alázatos szolgája:

Zichy Mihály.

□ **Panteon a Gellérthegyen.** Kivülünk egyetlen egy nemzet sem szorul inkább rá, hogy nagy multját szünet nélkül odafösse a jelen embereinek szeme elé. Nemzeti egyéniségünk sehonnan sem szivhat magába tápláló nedveket, ha nem a nagy multból. És mégis elhanyagoljuk ezt a szemléltető nemzeti tanitást. A francia telerakja Páris minden zugát szoborral, az angol Indiáig viszi ki müvészeit, hogy azok ott hirdessék a nemzeti nagyságot, a németnek van néhány száz emlékműve, mind a legutóbbi évtizedből való, hogy a régiebbeket ne is emlitsük. De van mindezeken kivül Westminsterük és van Walhallájuk, az olaszoknak Kapitóliumuk és Panteónjuk. A nemzeti isteneknek müvészi otthont emelt minden nép, hogy meglássa abban a tükörben a saját géniuszának nagyságát. Gondoltak ilyesmire nálunk is, de éppen csak hogy gondoltak. A gondolattól a tettig sehol a világon nem vezet oly hosszu és oly rögös ut, mint nálunk. Azt tervezték lelkes emberek, hogy a Gellérthegy ormára, a most már rommá változott citadella helyére nagy magyar nemzeti Panteónt kell épiteni, amely a magyarok legnagyobbjait szobrokban állitaná a jelen és a jövő emberei elé. Mit irjunk e terv szépségeiről, nagyszerüségéről. Folyt róla annyi szó, hogy csak ismétlés volna minden mondatunk. Azután, budapesti szokás szerint, csöndesen elaludt az ügy. Megint csak a magyar vidéki embereknek köszönhető, hogy altában nem halozott el ez a terv. A vidéki törvényhatóságok ugyanis föliratot küldtek a kormányhoz, hogy a Gellérthegyen Panteónt állitson: ők szivesen járulnak a költséghez. A kultusminister a föliratokat ma átküldte a fővárosnak, hogy Budapest törvényhatósága is mondjon rólul véleményt. Ugy kell ebből a testületből kipréselni a lelkesedést. Semmi kétség, hogy a főváros mond is majd egyszer véleményt, de hogy mikor, az titok. A Gellérthegy a fővárosnak tulajdona s igy akarva nem akarva a fővárosnak is bele kell magát ártania ebbe a kegyeletes nemzeti ügybe. Szegény ügy!

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Kapuzárás az Akadémiában.** A Magyar Tudományos Akadémia ma tartotta a szünet előtt utolsó ülését *Eötvös* Loránd elnöklete alatt. Az összes ülésen *Zsilinszky* Mihály rendes tag tartott emlékbeszédet *Szathmáry* György levelező tagról és ezután a harmadik osztály tartott ülést, amelyen több felolvasás volt. Zsilinszky Mihály lendületes bezédében Szathmáry Györgyöt, az Akadémia elhunyt levelező tagját, mint ujságirót, országgyülési képviselőt és miniszteri tanácsost méltatta. A lelkes éljenzéssel fogadott emlékbeszéd után *Szily* Kálmán főtkár a a folyó ügyekről tett jelentést. Annak során ható-

rozták, hogy üdvözlő iratot küldenek a nagyszebeni Teutsch-szobor ünnepére, és hogy Asbóth Emil képviselje az Akadémiát Zágrábban *Joanovics* Emil szerb költő jubileumán.

Az összes ülést követte a *Thán* Károly elnöklete alatt tartott III. osztály üléso, amelyben először *Hankó* Vilmos levelező tag terjesztette elő *Gáspár* János „A buza sikér chémiai vizsgálata“ cimü dolgozatát. Majd *Schulek* Vilmos folytatta közleményeit fénytani tanulmányaiból, amelyeket a mult ülésben félbeszakitott és egyuttal ismertette *Grosz* Emilnek „A hátgerincsorvadás következtében keletkező vakság“ cimü dolgozatát. Azután *König* Gyula terjesztette elő Schlesinger Lajosnak „A Gauss-féle pentagramma“ cimü értekezését és végül *Kétly* Károly levelező tag mutatta be *György* Tibor „Morbus Hungaricus“ cimü értekezését.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **Sima Ferenc csődügye.** *Sima* Ferenc képviselője, *Káldor* Gyula budapesti ügyvéd, a szegedi kir. itélőtáblának csődöt rendelő határozatát megfelebbezte a kir. kuriához. A folyamodvány hivatkozik a precedens esetekre, amelyekben a kuria két egybehangzó határozat ellenére hivatalból észlelendő semmiségi okok miatt az eljárást megsemmisitette. E precedens esetekre való utalással kéri Sima Ferenc is, hogy a kuria a fennforgó semmiségi okok alapján semmisitse meg a szegedi törvényszék határozatát.

§§ **Asszony az esküdtek előtt.** *Barthalos* Erzsébet könyvkötő munkásnő a mult évtől kezdve piszkolódó leveleket küldözgetett *Nagy* Vilmos komáromi közjegyzőnek. Azzal vádolta, hogy meghamisitotta azt a végrendeletet, melyet sógora *Pénzes* János és testvére Pénzesné Barthalos Juliánna tettek nála és amelyben 300 forintra rugó vagyonukat nem ő reá hagyták. A közjegyző felvilágositotta az asszonyt, hogy ez nem igaz. De az asszony csak nem nyugodott. Tizenhárom éven át járt-kelt körül abban a meggyőződésben, hogy rokonai kifosztották az örökségéből. És instanciázott az igmándi szolgabirótól kezdve a főispánon át egész a trón zsámolyáig, mindenütt követelve vissza képzelt jussát. Természetesen, mindig eredménytelenül. Utóbb a *Népszavában* is nekitámadt a közjegyzőnek és mikor a harmadik piszkolódó közleményt jelenttette meg január 21-én, dr. *Nagy* Vilmos közjegyző sajtópört inditott az asszony ellen. Igy került ma a budapesti esküdtszék elé az 56 éves, kopott munkásnő. A sajtópört *Eördögh* András törvényszéki biró vezette; szavazóbirák *Langer* és *Madarassy* voltak, a jegyzőkönyvet dr. *Révy* László vezette. A főügyészséget dr. *Polgár* Viktor alügyész képviselte, a vádlottat dr, *Gál* Jenő ügyvéd védte. *Barthalos* Erzsébet ma is fenntartotta a cikkében foglalt vádakat a nélkül, hogy bizonyitani tudott volna. A panaszos közjegyző a maga részéről *Tergovcsics* István kuriai birót, *Tuba* János országgyülési képviselőt és *Jánossy* Zoltán ref. lelkészt hozta magával erkölcsi tanukul. Dr. *Gál* Jenő védő azzal érvelt, hogy a vádlott asszony nyilvánvalólag nem beszámitható és azok közé a szerencsétlenek közé tartozik, akiket az elmegyógyászok „querulans“ néven ismernek. Az esküdtek ezután verdikthozatalra vonultak vissza és félórai tanácskozás után 7 szóval 5 ellen kimondták a *marasztaló* verdiktet. Ennek alapján a törvényszék Barthalos Erzsébetet a rágalmazás sajtóvétsége miatt két heti fogházra és 20 forint pénzbüntetésre itélte.

§§ **Megverte az anyját.** *Antl* Ferdinánd törökbálinti földmives megházasodott és a fiatal menyecske, amint a házhoz került, nem hagyta békét, hogy mért nem rendezi be már a másik „lakást“ is butorral. Antl hazament az anyjához butort kérni, aki azonban nem volt hajlandó butorait átengedni, mire a fia megfogta, földre teperte és addig ütötte a földhöz, *mig az oldalbordái el nem törtek.* Sulyos testi sértés miatt állott ma *Antl* a pestvidéki törvényszék előtt, amely a fiatal házast *9 havi börtönre itélte el.*

§§ **Válópör.** Érdekes válópör fejeződött be a napokban. A hazai és külföldi lapokat is bejárta annak idején a hir, hogy *Rigó* Józsefné, *Jamandy* Mária, orosz báróleány a feletti bánatában, hogy férje *Rigó* József elhagyta, a bécsi Metropole-szállóban öngyilkossági kisérletet követett el. Jamandy Mária válópert is inditott férje ellen hütlen elhagyás cimén s a házasságot a törvényszék, majd a házasságvédő felebbezése dacára a királyi Tábla is *felbontotta.* A válópörben, melyben Jamandy Máriát *Csillag* Hugó, Rigót pedig *Hegedüs* Béla képviselte, a Kuria a napokban hozta meg itéletét, amelylyel a házasságot *véglegesen felbontotnak* mondotta ki.

EGYESÜLETEK.

(**A Stefánia**) Pesti Szegény Gyermekkórház-Egylet vasárnap tartotta évi rendes közgyülését gróf *Zichy* Ágost elnöklete alatt. A kormányt *Forrai* Ferenc és *Tóth* Lajos osztálytanácsosok, a fővárost *Schermann* Adolf tiszti főorvos képviselték. — *Morlin* Imre alelnök megnyitó beszédében kegyelettel emlékezett meg az egyesület megalapitói, *Schoenf-Mérei* Ágost és id. dr. *Bókai* János érdemeiről, az évi jelentés s dr. *Bókai* János igazgató orvosi jelentése pedig gazdag adatokat tartalmaz az egyesület áldásos működéséről. A közgyülés jegyzőkönyvileg köszönetet szavazott az orvosi karnak, az ápoló személyzetnek és mindazoknak, kik az egyesületet szellemi vagy anyagi támogatásban részesitették, ezek között a törvényhozásnak, amely 6500 frtos évi államszubvenciót szavazott meg az egyesületnek, a székesfővárosnak 6000 frtos gyámolitásáért, a pesti hazai első takarékpénztárnak 400 frtos évi segélyeért. — A számadások jóváhagyása után a tisztujitás következett. Elnökké gróf *Zichy* Ágostot, alelnökökké *Morlin* Imrét és *Török* Józsefet, ügyészszé *Praznovszky* Gézát választották. Végül megalakitották a választmányt.

Legujabb.

Waldeck-Rousseau kudarca.

Páris, junius 19.

A *Waldeck - Rousseau*-féle kombináció *dugába dölt.* A helyzetet nagyon komolynak mondják.

Páris, junius 19.

A Havas-ügynökség jelenti: Waldeck-Rousseau este elment Loubet elnökhöz és tudtára adta, hogy nem sikerült teljes megegyezésre jutnia azokkal a kollégáival, akiknek támogatását kérte s ennélfogva nagy sajnálatára *le kell mondania a megbizásról.*

Páris, junius 19.

Waldeck-Rousseau Krantzot közmunkaügyi miniszternek akarta megnyerni kabinetje részére, hogy ezen a réven megnyerje a Mélinecsoport támogatását, *amely ellene intrikált. Krantz* azonban, akivel *Waldeck-Rousseau* este sokáig konferált, nem akarta elfogadni *Waldeck-Rousseau* erélyes *programmját* és megtagadta közreműködését. *Krantz* tagadó válasza következtében *Poinecarré* és *Delombre* is visszavonultak, ami arra inditotta Waldeck-Rousseaut, hogy a *kabinetalakitásról lemondjon.* Hire jár, hogy *Loubet* elnök most *Delcassét* vagy *Sarrient* fogja megbizni a kabinetalakitással.

TÁVIRATOK.

Bécs, junius 19. A közös hadügyminisztérium azzal a tervvel foglalkozik, hogy a katonai reáliskolákkal kapcsolatosan előkészitő osztályokat fog felállitani, amelyekben a növendékek annyira elsajátitsák a német nyelvet, hogy aztán a tanitásban fenn ne akadjanak a német nyelv fogyatékos ismerése miatt. A hadügyminisztérium ugyanis azt tapasztalta, hogy a katonai képzőintézetekbe fölvett növendékek alig tudnak németül s azért nem kielégitő az eredmény. Az előkészitő tanfolyam egy évig fog tartani. (*nwt.*)

München, junius 19. *Lommel*, a müncheni egyetem ez ide rektora, meghalt.

Uj biborosok.

Róma, junius 19. A mai konzisztoriumban a pápa tizenegy biborost nevezett ki, közöttük: a madridi nunciust, *Missi* görzi hercegérseket. A pápa a már emlitetteken kivül még két biborost neveztek ki, akiknek kinevezését már régebben fenntartotta magának s akiknek nevét majd utóbb hozzák nyilvánosságra.

A török-szerb határsértés.

Bécs, junius 19. A szerb kormány a hatalmakhoz *kékkönyvet* fog küldeni, amelyben bejelenti a szerb határon történt összeütközéseket és egyuttal közli a szerb kormány és a porta között váltott jegyzékeket. (*nwt.*)

Belgrád, junius 19. *Sándor* király atyjával Nisbe utazik az ottani uj kaszárnya alapkőletételére. A király ma a csapatok parancsnokait tanácskozásra hivta, hogy a határon fegyveres erővel állitsák helyre a rendet. (*nwt.*)

Belgrád, junius 19. *Neguli* és *Hajduska* közelében a *szerb csapatok összeütköztek a török katonákkal.* A törökök több házat felgyujtottak.

Belgrád, junius 19. A határon nyugalom van; ujabb betörések nem fordultak elő. *Nesics* ezredes, szerb biztos, a helyszinére ment és találkozott a török felügyelővel, hogy előzetes értekezletet tartson vele. A határra kirendelt szerb csapatok a határtól bizonyos távolságra vannak felállitva.

London, junius 19. Az alsóházban *Brodrick* parlamenti államtitkár az arnótáknak szerb területre való betörése tárgyában hozzáintézett kérdésére azt válaszolta, hogy Szerbia katonai intézkedései remélhetőleg elegendők lesznek a rend fenntartására.

Számoa.

Berlin, junius 19. A birodalomgyülés mai ülésén az Angliával való kereskedelmi provizórium harmadik olvasásánál *Liebermann von Sonnenberg* megtámadta az angolok Számoában követett eljárását.

Bülow külügyminiszter kijelentette, hogy Németország ragaszkodik a számoai egyezményhez, valamint ahhoz a kikötéshez, hogy a határozatokat egyhangulag kell hozni. A főbizottság május 30-án Számoába érkezett és ideiglenesen átvette a legfőbb kormányhatalmat. *Malietoa-Tanu* és *Matafa* meglátogatták a bizottságot és megigérték, hogy engedelmeskednek a bizottságnak és leteszik a fegyvert. Matafa 1800 fegyvert szolgáltatott be. A bizottság mind a kettőt egyenjogunak ismerte el. Nem lehetetlen, hogy a viszályt a *királyság megszüntetésével* fogják befejezni. *Kautz* tengernagy elutazott. *Rose* német főkonzul legközelebb megkapja kért szabadságát. A letartóztatott németeket ártatlanoknak találták és szabadon bocsátották. A bizottság föladata a béke és a jogrend helyreállitása számoai egyezmény értelmében, a benszülöttek kivánságainak figyelembevételével. Németország nem hajlik egyik pártra sem, a helyi viszálykodásokban és a trónért való versengésben. A német alattvalók kártérítése dolgában csak a rend helyreállitása után fognak határozni. Reméljük, — mondja Bülow — hogy a bizottság a méltányosságnak megfelelő eredményre fog jutni. Jogunkból nem engedünk és nyugodt megfontolással cselekszünk.

Khina, Japán, Oroszország.

Pétervár, julius 19. A pekingi orosz követ kijelentette a cung-li-jámennek, hogy Oroszország a khinai-japáni szövetség esetleges megkötését olyba fogja venni, *mintha egyenesen Oroszország ellen irányulna.*

Községi választások Olaszországban.

Róma, junius 19. A tegnapi községi választásokon *Firenzében* és *Faenzában* a monarkisták, *Reggio nel Emiliában* és *Mantuában* a radikálisok és szocialisták győztek.

A khinai mészárlások.

London, junius 19. A *Reuter-ügynökségnek* jelentik Hongkongból: Ideérkezett jelentések megcáfolják azt a hirt, hogy Philips hittéritőt és kisérőit meggyilkolták. Az összes hittéritők állitólag biztonságban vannak.

Sztrájkok.

Brünn, junius 19. A munkás-otthonban ma munkásgyülés volt, amelyben *tizezernél több sztrájkoló szövőmunkás* vett részt. A szónokok mind a sztrájk folytatására buzditották a munkásokat, amit ezek kivétel nélkül helyeseltek. A gyülés után a sztrájkolók hetven-hetven krajcárt kaptak.

Prága, junius 19. Tachauból jelentik, hogy az odavaló munkásvezetők tegnap bejelentették a hatóságnak, hogy a sztrájk véget ért *s a munkások újra munkába állhatnak.* Ezt a határozatot a munkások abban a reményben hozták, hogy az épitőmesterek igéretükhöz képest önként teljesitik a munkások némely követeléseit. Eipelből jelentik, hogy ott valamennyi szövőgyárban az összes munkások dolgoznak.

Közgazdasági táviratok.

London, junius 19. *(Gabonapiac.)* Az irányzat általában állandó. Buza 6 p.-vel olcsóbb, zab 1 shillinggel drágább. Városi liszt 23 sh. 6 p. — 28 sh., repceolaj 21 sh. 7 p., tengeri 18 sh. 6 p. (eladók). Behoztak a mult hétfő óta: buzát 120.000, árpát 30.000. zabot 200.000 quartert. Az idő borus és esős.

Berlin, junius 19. *(Gabonapiac.)* Az irányzat eleinte szilárd volt, azután észrevehetőleg gyöngült. Később Ausztria-Magyarországból jelentette erős haussera ismét tetemesen javult. Buza és rozs határidőre körülbelül 1—½ márkával drágább. Zab könnyen kel el. Az idő szép.

Berlin, junius 19. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Négyszázalékos magyar aranyjáradék —.—. Magyar koronajáradék —.—. Osztrák hitelrészvény 221.25. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Déli vasut 30.40. Északnyugati vasut —.—. Elbavölgyi vasut —.—. Orosz bankjegy készpénz 216.20. Buschtiehradi —.— Orosz bankjegy —.—. (Ultimo.) Lombard —.—.

Frankfurt, junius 19. Árfolyamok májusra. (A *Budapesti Napló* tudósitójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 221.70. Osztrák-magyar államvasut 149.70. Déli vasut 30.30. Osztrák arany —.—. Olasz járadék 94.85. Laura-kohó 260.80. Harpeni 202.—. Discont 195.30. Alpesi —.—. Bécsi bankegyesület —.—.

New York, junius 19. *Liszt* helyben 2.85. *Buza* juliusra 22.⅝, szeptemberre 83.—, decemberre 84.⅝. *Tengeri* juniusra 40.⅝.

Chicago, junius 19. *Buza* juliusra 75.⅝. *Tengeri* juniusra ⅝5.—.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ **Egy képviselő.** A belga képviselőház pénteki ülésén megtörtént az a hallatlan eset, hogy amikor az igazságügyminiszter felelni akart egy előtte való napon megtett interpellációra, a Házban egy, mondd egy képviselő volt jelen. Az az egy is szocialista képviselő volt. Az igazságügyminiszter a humor magaslatára emelkedett és igy szólt:

— Nagyon sajnálom, hogy beszédemet nem kezdhetem ezekkel a szavakkal: „Tisztelt uraim!“...

Tovább nem is folytathatta. Az egy szocialista honatya és a karzat harsogó kacagásban tört ki. Aztán vége lett az ülésnek.

*

+ **A spanyol posta.** Bolond állapot lehet Spanyolországban a postaügy terén, ha mind igaz az, amit egy német üzletember egyik előkelő németországi lapban elpanaszol. Január, február és március havában öt levelet küldött el Spanyolországba egy üzletfelének s közülök csak kettőt kapott meg a cimzett. Ugyanannyi levelet küldött neki a spanyol üzletfél, de csak egy jutott el hozzá. Képeslevelezőlapot egyáltalában nem kap meg senki, ugy látszik, hogy a spanyol postatisztek szenvedélyes anzix-gyüjtők. Legalább tiz darabot küldött el a panaszos, de egyik se jutott el a céljához. A leveleknek a felbontása annyira mindennapos a spanyol postán, hogy aki csak egy kicsit ismerős a viszonyokkal, a világért se küldene valami értéket levélben, hanem sekk, váltó, vagy más kipróbált módon juttatja el a pénzeket. Érdekes állapotok uralkodnak Spanyolországban a levélkihordás dolgában. A levélhordónak (factore) nincs fizetése, hanem kap minden levélért öt centesimot. Akitől nem kapja meg ezt az összeget, amelyre tagadhatatlanul nagyon rá van szorulva, az nem kap levelet. Az olyan embereket, akik nagyon is nem fizetnek, jól megjegyzi magának a levélhordó, az aztán lesheti, amig egy neki cimzett levél a kezébe jut. Táskája nincs a spanyol levélhordónak. Egyszerüen a zsebébe gyömöszöli a leveleket, s ami nem fér oda, azt szépen a kezében tartja. Hogy hány levél potyog ilyenformán a sárba, annak a jó Isten a megmondhatója. A becsületes megtaláló pedig vajmi kevés. Aki mit talál, az az övé, azt ugyan ne várja senki, hogy ha valaki egy levelet talál az utcán, azt a postára vigye, vagy a gazdájához juttassa. Ha pedig valaki panaszszal megy a postai hatóságokhoz, ott ugyancsak megkapja ez elégtételt. A tiszt urak a vállukat vonogatják, mi közük volna nekik az ilyen semmiségekhez, más az ő dolguk. Hát ha ez csakugyan igy van, akkor nem jó Spanyolországba titkokkal teli leveleket irogatni.

*

+ **A fekete csók.** Puskin, aki egész életében rajongott a szabadságért s az előitéletek, a konvenciók elkeseredett gyülölője volt, tudvalevőleg párbajban esett el. Erről a párbajról eddig mindenféle történetek keringtek, de a teljes valóságot eddig még nem sikerült megtudni. Charles Laurent beszéli most el a „Fekete csók“ cim alatt ennek a párbajnak előzményeit. Elbeszélését — irja — olyan forrásból meritette, amely feltétlenül megbizható.

Puskin 1831-ben feleségül vette Gontchrov Natália Nikolaevnát. Pár évig boldogan éltek egymással. A rövid boldogságnak a fiatal asszony uj szerelme vetett véget: Puskin felesége szerelmes lett saját sógorába, Anthès György báróba. Anthès báró, aki Natália nővérét csak azért vette feleségül, hogy sógornőjéhez közelebb lehessen, nem gondolt se saját feleségére, se Puskin szerelmére és viszonyt kezdett a költő feleségével. Puskin — mint Charles Laurent beszéli — következőképen fedezte ezt fel: Egy este sokáig beszélgettek Puskinéknál, a költő felesége és Anthès báró. Purkinnek, aki már régen gyanakodó féltékenységgel tekintett Anthès báróra, hirtelen egy egy ötlete támadt. Fölkelt székéről és az alatt az ürügy alatt, hogy a füstölgő lámpát megigazitja, bekormozva kezét, eloltotta a lampát. Aztán befeketitett kezével végigsimitotta kedveskedőn felesége arcát és magukra hagyva a szerelmeseket, távozott, majd égő gyertyával visszatért. A gyertya fénye megvilágitotta Anthès báró arcát, az övé is kormos volt.

1837. január 27-ikén verekedett meg Puskin Anthès báróval. Anthès lőtt először, lövésére Puskin felszisszent és a földre esett.

— A párbaj még nincs befejezve, maradjon ott, uram — szólt Puskin ellenfelének. Segédeitől támogatva lőtt és Anthès bárót karján megsebesitette.

— Meghalt? — kérdezte Puskin.

— Nem — felelt Anthès egyik segédje.

— Kár — szólt elkeseredetten Puskin.

Azután rögtön elvesztette eszméletét. Két nappal később meghalt.

Maga a párbaj leirása alig különbözik az eddig ismeretes följegyzésektől, de az a csók, az a fekete csók!... valahogy olyan nagyon bohózatos.

*

+ **Hölgyözönlés.** Két nappal ezelőtt John Norden valamennyi new-yorki ujságban egy apróhirdetést tett közzé, amelyben feleséget keres. A jelentkező hölgyektől szépséget és némi gyakorlati érzéket kiván. Ezzel szemben pedig két millitó dollár hozományt helyez kilátásba jövendőbeli feleségének. Az apróhirdetés megjelenését követő napon megkezdődött a new-yorki Nagy-Hotelhez — ahol John Norden lakott — az amerikai szépek vándorlása. A jelentkezők annyian voltak, hogy a szálló előtt rendőröknek kellett a rendet fenntartani. Mivel a hölgyek oly sok anvoltak, hogy minden közlekedés fennakadt, a fogadó tulajdonosa felmondott John Norden urnak, aki azután a város közepén egy óriás termet bérelt ki. Itt vonulnak el most a jelöltek reggel 10-től délután 4-ig.

*

+ **Zsebkendődivat.** Nem uj zsebkendőket találtak ki, csak a zsebkendők számára találtak ki uj helyet. Az angol elegáns hölgyek a derékujjban viselik a zsebkendőt. Ez természetesen az uj, szük ruhák következménye, amelyek lehetetlenné teszik a zsebeket. Igazi megteremtői e divatnak nem is a hölgyek, hanem az angol urak. A civilek a katonáktól tanulták ezt a legujabb divatot, mert azok, nem lévén zsebük, kabátujjaikban viselték a zsebkendőt. És valószinü, hogy sokáig fog tartani e divat, amely számüzte a zsebeket. A kis órazsebecske azonban, amely az alj és derék között van, remélhetőleg megmarad. Különben lehet, hogy az órát is a karkötőn fogják viselni. Mert az órácskát a deréken vagy feljebb feltüzve hordani veszedelmes, a szegény tolvajok nagyon is ki vannak téve a kisértésnek. Szóval a hölgyek zsebkendőcskéjüket ezután a derék balujjában hordja, mert másutt nincs hely s azt a kis pénzt, amit magával visz, abban a kis zsu-zsu-tárcában is hordhatja, amely óraláncán van megerősitve. De ez a divat veszélyes és kényelmetlen. Egy angol szabónő azonban ugy segitett ezen a bajon, hogy a ruha szegélyén helyezett el egy kicsi zsebet. Lehet, hogy ez fogja kiirtani az uj divatot, mert nyilvános helyen a ruha szegélyéhez lehajolni, hogy onnan pénzt vegyenek ki, ahhoz különös elegáncia kell. Azzal pedig kevesen születnek.

*

+ **Ősnyugalom.** A XIII. arrondissement polgármestere előtt Párisban a minap fényes násznép gyült egybe.

A polgármester kérdez:

— Kisasszony, beleegyezik-e...

A menyasszony hideg nyugalommal mondja:

— Nem.

Nagy meglepetés, zürzavar, végre a polgármester igy szól:

— De hát akkor mért nem mondta ezt meg hamarább, kisasszony?

— Mert senki sem kérdezte tőlem — felelte a leány nyugodtan.

*

+ **Kutyák a puskaporraktárakban.** A francia hadseregben ezentul a puskaporos raktárak őrizésére kutyákat fognak használni. Már régebb idő óta tettek kisérleteket az erre a célra betanitott kutyákkal s azok pompásan beváltak. A hadügyminiszter rendeletileg intézkedett és beosztotta a négylábu állatokat a különböző puskaporraktárakba.

*

REGÉNY.

Tavaszi beszéd.

(5) — SZATIRA. —

Irta: **NÓGRÁDI LÁSZLÓ.**

Mentünk, mendegéltünk a som- és mogyoró bokroktól árnyas uton. A fülemüle dalolni kezdett, — — meglehet, hogy ez volt bevezetése a trójai háborunak is... igen, a madár énekelt, a hold sütött, a levegő tikkasztó volt, a vért szinte felforralta, de a fü igen hüs és puha... igaz, a szél is kicsit fujni kezdett, és...; de pardon, majdnem elfelejtem, hogy én most nem a karton ruhácskáról, hanem Birikéről akarok beszélni.

Tehát Ádám hajlongott és Birike ezt mind igen jól látta; meleg is volt nagyon, pedig a nap már nyugovóra hajolt. De az ilyen napnyugati forróságok a legveszélyesebbek. Miért? kérdezni fogják. Mert ilyenkor zümmögnek a bogarak, szálldosnak virágról-virágra az éjjeli lepkék, gyöngén reszket a falomb, susog a bokor, mintha valami szerelmi dal volna az, csikland a meleg szellő s végre mert a hold ilyenkor szokott fölkelni ezüstös puha ágyából, ő pedig nagyon ért a büvöléshez hosszu sugár fulánkjával.

Birike maga sem tudta, hogy, de egyszer csak Ádám mellett állott...

Bocsánat, ideje már, hogy a paradicsomba is benézzünk.

Megtörtént, hogy a paradicsom Évája egy napfényes reggelen, mikor még minden elevenen csillogott, ragyogott a fenséges harmat-gyöngyöktől, kedvetlenül kelt fel virágos, puha alvó helyéről. És mért volt kedvetlen a paradicsom Évája? Nem is gondolják, hogy milyen csekélység volt a kedvetlenség oka. A kedvetlenséget egy kis álom okozta, az álmot pedig egy kis madár.

A kis madár igen szépen énekelt a lugas fölött, hol Éva aludt, az ének zsongva járt körülötte s álomképeket varázsolt eléje. Éva álmában bejárta az egész paradicsom-kertet, annak minden rejtekeit. Egyszerre gyöngén fénylő világosságot vesz észre, affelé megy. Hát látja, hogy a világosság egy gyönyörü almafáról árad szét. Évának erről az almafáról tudomása nem volt. Ádám mit sem szólt róla neki, soha sem mutatta meg: ez volt a paradicsom *tiltott* fája csoda almáival, melyben az emberiség szunnyadt. Éva csodálta a gyönyörü almákat s ugy érezte, hogy nézésük különös érzéseket támaszt valójában. Valami csodálatos erejü kivánságot öntött a testbe, lélekbe az alma szemlélése. Éva megkivánta az almát, feléje nyult, de valami mély dörgő hang igy szólt: nem szabad! Éva a dörgő szóra felébredt. Teste remegett, fázott is, meg melege is volt. A felindulástól reszketve indult el Éva. Egy ideig a pardicsom csendes álomba merült holdvilágos utcáin bolyongott, az utak mind kuszábbak, keskenyebbek lettek, de ő csak ment, ment. Itt-ott óriási fenevadak aludtak, kik rezzenve ébredtek fel, de farkcsóválva dőltek ismét pihenő helyükre, amint meglátták Évát.

Éva egyszer szép tisztásra ért, amelynek rétje selymesebb és puhább volt, mint a paradicsom többi részében. A tisztás közepén hatalmas fa állott, melynek magas koronája szint az égig látszott érni.

Körülötte fényes bogarak szálldostak mint megannyi csillag, gyöngén zsongott a levegő, mely illatos volt és csodálatos módon langyos.

Éva lassan, vigyázva, vágyakozva ment a fához. Ádám, a társa aludt ott: mély csendes álomba volt merülve a paradicsom kertésze, nem ébredt fel. Éva csak nézte, nézte az alvó Ádámot, aztán bámulta az almákat. Ismét Adámra nézett... aztán maga sem tudta mert, futni kezdett a helytől, mintha üldöznék... Futott, futott zilált mellel, remegő testtel a paradicsom utain.

Éva a következő nap nagyon kedvetlen volt. Ádámnak éjjeli kalandjáról mit sem szólt. Egész nap az alma állott előtte s nem tudott gyönyörködni a paradicsom ezer gyönyörüségében. Az alma kisérte mindenfelé... Évának ideálja lett az alma. Azon gondolkozott, mért nem szólt erről neki Ádám, aztán álmára gondolt, a tiltó szózatra és arra, hogy Ádám az almafa alatt aludt.

A csendes éjszaka ismét eljött. Éva sokáig nem tudott elaludni, végre elnyomta az álom. Ismét az almafáról álmodott, valaki sugta, menj és szakits róla, izleld meg ezt a csodálatos gyümölcsöt. Éva az alma felé nyult, szakitott, beleharapott, édes érzés fogta el — és erre felébredt.

Még jobban remegett, reszketett, mint a mult éjjel. Felugrott alvó helyéről, elkezdett futni, maga sem tudta merre, csak futott, futott. Egyszerre ott találta magát az almafa alatt.

Meghökkent. Ádám megint ott aludt csendesen. Éva egy ideig reszketve állott, aztán elszántan lépett egyik ághoz, leszakitotta az almát. Remegés fogja el... bele harap az almába s félve oda kuporodik Ádám mellé. Ez alma megizlelése kimondhatatlan édes érzést kelt benne. Ádámot felkelti s felét odaadja neki. A paradicsom kertésze nem tudva, hogy a szörnyü tilalomfáról van a gyümölcs, elfogadja, megeszi s őt is különös érzés szállja meg...

A paradicsomi pár először aludt együtt. Az almafa levelei pedig hervadni kezdtek, hervadtak, hervadtak és reggelre mind lehulltak, betakarva a két alvót.

Ők pedig aludtak, álmuk csodálatos édes és szörnyü volt: a jövendő emberiségről.

Éva mosolyogva ébredt fel kipirult lázas arccal, Ádám sápadtan s mikor a fára tekintve a lehullt harasztokat látta, ijedve nézett Évára.

Éva magára huzta a leveleket s szemeit lesütötte. Ádám mint a villám ugrott fel, teste égett, gyorsan a sürübe ment s széles platán levelekből ruhát csinált magának összevarrva fa-

+ **Süketnémák reménye.** Mr. Abraham, a British Deaf-Monthly szerkesztője a Chroniclenek egy találmányról irt, amely az Egyesült-Államok süketnémái között már is nagy reményeket keltett, s ha csak felerészben is beválik az uj apparátus, az egész világ süketnémáira uj korszak kezdődnék. A közlemény igy szól:

Sok esztendő óta hirek keringenek már találmányokról, amelyeknek segitségével a süketeknek vissza lehet adni elvesztett hallásukat. Egy ujság azt irta, hogy közönséges barna csomogoló papirosból olcsón olyan füleket lehet készíteni, amelyekkel hallani lehet. Aztán jött Mac Kendrick professzor, aki muzsikát akart élveztetni a süketnémákkal az ujjuk hegye utján. Szó volt a hipnozissal való gyógyitásról, s végül Uj-Seelandból kiindult a fonograf felhasználásának az ideája. Mindezekről most már senki sem beszél, de legujabban egy találmány merült fel, amely a legtöbb süketnémának vissza fogja adni a hallását. A feltaláló egy fiatal elektroteknikus Miller Reed. Hutchinson Mobileból (Alabama U. S. A. állam) Három esztendő óta dolgozik az ideáján. A készüléket végül bemutatta Mr. James Howard Wilsonnak, a „Mobile Light and Railway Company" elnökének, aki több tőkepénzessel együtt rendelkezésére bocsátott annyi pénzt, amennyivel találmányát tökélesithette. A készüléket elnevezték akouallion-nak, amivel a feltaláló jelezni akarja, hogy ugy a hallás, mint a beszédképességét fogja pótolni az apparátus. Használhatja egyszerre több süketnéma is. Ebben az esetben a tanitónak a katedrán külön kagylója van, amelybe belebeszél. Mindegyik süketnéma a mellére illeszt egy aluminiumlemezt, amelyen kapcsolószerkezet van, amelylyel összeköttetésbe juthat a tanitóval, hallhatja, amit az mond, sőt a maga hangját is meghallja, ha ismétli a mondott dolgot. A szomszédnak a hangját kapcsolás nélkül nem lehet meghallani. A készüléknek van két kagylója, amely aluminium szalagokkal a fülhöz erősithető, s egy kagylója a száj előtt. A hangközvetitő egy battériával van összekötve. Az egész apparátust a zsebben is el lehet hordani. Alabama állam süketnéma intézetében Taladegában már kisérleteztek a találmánynyal, s az eredmény az lett, hogy a tanitótestület lelkesen gratulált a feltalálónak, s találmányát a jelen század csodájának mondotta. Egy néma fiu, aki süketnéma szülőktől származott, nem hallja a kürtszót, ha egy-két lábnyira a fülétől fujják is meg. Bekötötték a szemét, a készüléket ráillesztették, s akkor harminc lépésről minden egyes kürthangra boldogan bólintott a fejével.

Ennek a találmánynak a hire Amerikából jön, még egy kis megerősités elkél a nyomában, de komely lapnak a szerkesztője küldte át Európába, némi bizalmat megérdemel tehát.

*

+ **Az öreg torony.** Az öreg Eiffel-torony nem hagyja magát lomtárba dobatni. Az ünnep közeledtére kicsipi magát, s kiáll még akármilyen uj csodával a versenyre. A minap fejezték be a festését. Aranyos-sárga szinben ragyog csucsától az alapjáig s a déli nap fénye csillogva önti körül ezt a vaskolosszust. Hatvan munkás két hónapig dolgozott az Eiffel-tornyon és ötven tonna festéket használtak el a festéséhez. Szeptember közepe táján ujra át fogják festeni, ugy hogy a kiállításra káprázatosabb fényességgel fog ragyogni, mint valaha. Annyi sok tervezgetés, próbálgatás után mégis csak az öreg marad az 1900-i kiállitás „clou"-ja.

*

+ **A francia rongykereskedés.** Franciaországból évenkint 27 millió frank értékü rongyot szállitanak külföldre. A rongykereskedés más államokban is jelentékeny, de jobbára belföldi iparosok dolgoznak fel a rongyot. Franciaországban azonban olyan magasak a szállitási dijak, hogy például egy 10.000 kilogramm sulyu waggon szállitása Párisból az angoulemi papirgyárakig jóval költségesebb, mint ugyanennek a mennyiségnek a szállitása Párisból New-Yorkba. A francia rongyot főleg Anglia, Németország és az Egyesült-Államok fogyasztja. Anglia a legfinomabb szöveteket, jó minőségü posztódarabokat s azokat a hulladékokat fogyasztja, amelyeket a rongyszedők a párisi üzletek ajtaja előtt szednek össze. Ezekből a hulladékokból a legfinomabb papirt gyártja Anglia. Németország a rosszabb minőségü rongyból készíti a papirost. Az itatóspapirost veres gyapjuszövetekből; a sötétkék és fekete papirost, amelyet tük csomagolására használnak, fekete gyapjuszövetekből készitik. Az Egyesült-Államok a leghitványabb fajtát is elhasználja s 3—10 frankot fizet két mázsányi rongyért. Nagy kikötő városokban az ócska kötelet, vitorlát is összeszedik s ugyancsak nagy pénzen adják el, mert abból csinálják — — a cigaretta-papirost. Hanem a rongyból egyebet is csinálnak. Némely fajta rongyból ujabb szöveteket gyártanak. Természetes, hogy az ilyen „finom" rongyot jól megfizetik. Flanell hulladékért kilogrammonkint 3 frankot, szabó-rongyért 70 centimet adnak. Nagyon érdekes jelenet az, amikor az „előkelő" rongyszedő cégeknél kiválogatják s óriás szekrényekbe osztva elrakják a rongyot. 10.000 kilogrammnyi katona nadrág mellett 200 mázsa fekete s fehér harisnya hever. A válogatás gyorsan megy; a vérükben van a mesterségük ezeknek az embereknek. Köztudomásu dolog, hogy a rongykereskedők nemcsak rongygyal, hanem papirral, dugóval, szöggel és üveggel is kereskednek. A régi, törött pohárból csakhamar ujat csinálnak, a konyháinkban heverő csontokból enyvet, faggyut vagy fogkefe-nyelet. Még azokat a finom hajszálakat is feldolgozzák, melyeket az asszonyok fésülködés közben elhullatnak. Parókát csinálnak belőle s akinek idő előtt elfogy a haja, annak utóbb a maga édes hajából készült chignont vagy parókát nyomnak a fejébe.

*

+ **A tesvéries elefánt.** Bournemouth városába a minap egy menazséria érkezett. A két tekintélyes elefántot egy néger kisérte az utcákon keresztül a cirkuszba. A fekete legény azonban útközben megfeledkezett az elefántokról és betért egy korcsmába. A magukra maradt elefántok pedig elkalandoztak egy kicsit, behatoltak egy ház udvarába, feltörték a magtár ajtaját és vigan lakmároztak. De mert a magtár ajtaján a nagyobbik elefánt nem fért be, csak a kisebbik ment be és aztán hüségesen hordozgatta társának az elemózsiát.

*

+ **Páris leghosszabb utcái.** A legujabb hivatalos mérések szerint Páris leghosszabb utcája a Vaugirard-utca, amelynek hosszasága 4000 méter. Azután következik a Rue des Pzrenées 3514 méterrel, a Boulevard Saint-Germain 3150 méterrel. az Avenue Daumesnil 2930 méterrel, a Rue de Rivoli 2850 méterrel, a Rue Lafayette 2789 méterrel. A Rue Lafayettenek egyenes folytatása azonban a Rue d' Allemagne.

*

+ **Szalma-cilinder.** Ez a legujabb angol divat. Londonban a parlament ülésén nemrég egész sereg képviselő jelent meg szalmából készült cilinderben. A legjobb a dologban az, hogy ezek az urak egészen komoly arcot vágnak a szalma-cilinderben.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Értekezlet a kereskedelmi minisztériumban. *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter az összes hazai kereskedelmi és iparkamarák titkárait mára értekezletre hivta össze, egyrészt, hogy meghallgassa a kamarák véleményét a közelebbről folyamatban teendő nagy iparstatisztikai felvétel tekintetében, másrészt hogy megállapitsa, mily mértékben vonassanak be ez akcióba a kamarák.

Az értekezlet délelőtt 10 órakor kezdődött a kereskedelmi minisztérium nagy tanácstermében *Szterényi* József osztálytanácsos, az iparfejlesztési szakosztály főnökének elnöklete alatt. Az értekezleten a minisztérium részéről az iparstatisztikai osztály tagjai, a kamarák részéről az összes titkárok vettek részt. Elnök megnyitván az ülést, a miniszter nevében üdvözölte a kamarák képviselőit, röviden vázolva az egész akció célját és ismertetve a miniszter ez irányu intencióit, különösen hangsulyozva, hogy *Hegedüs* Sándor kereskedelemügyi miniszter mily kiváló sulyt fektet a kereskedelmi és iparkamarák közreműködésére. A közreműködés módozatait megállapitani az értekezlet feladata lesz, amelynek másik tárgya a kérdőiv tervezetének megvitatása.

Különösen kiemelte, hogy a szóban forgó felvétel teljesen független attól a bérstatisztikai felvételről, amelyet a m. kir. központi statisztikai hivatal a kereskedelemügyi miniszter megbizásából végez.

A kérdőiv-tervezet fölött megindult vitában csaknem valamennyi kamarai titkár részt vett. Csaknem valamennyi felszólaló megegyezett abban, hogy az az akció egyike a legfontosabbaknak, melyekre iparunknak szüksége van s legnagyobb elismeréssel és köszönettel adóztak *Hegedüs* Sándor miniszter iránt, aki ezt folyamatba tette, de megegyezett abban is, hogy az akciónak nagy nehézségekkel kell majd megküzdenie, mert az érdekeltek nagy része idegenkedik minden statisztikai felvételtől. Végül azonban valamennyien megegyeztek abban, hogy ezek a nehézségek előzetes részletes tájékoztatások után és a végrehajtó közegek különös tapintata által leküzdhetők lesznek.

A kérdőiv tervezetét végre az értekezlet tudomásul vette s ennek kapcsán elhatározták, hogy a miniszternek javasolni jogják, hogy az iparstatisztikát állandositsa, egyrészt minden kamaránál kerületére nézve, másrészt az egész országra kiterjedőleg a minisztériumban berendezve és igy folytatva.

Arra a kérdésre, hogy mi történik a kisiparral, mely a termelési statisztikánál nem mellőzhető, elnök tájékoztatja az értekezletet, hogy a miniszter megbizásából a központi statisztikai hivatal ezeket az adatokat a legközelebbi népszámlálásnál fogja felvenni és kétségtelen, hogy a kisipar statisztikája minden tekintetben meg fog felelni.

A tárgyalás második pontja az a kérdés volt, hogy a kamaráknak mily szerep jusson e munkálatoknál. Hosszabb vita után az értekezlet elhatározta, hogy a kamarák közreműködése egyelőre csak abban az irányban vétessék igénybe, hogy előzetesen tájékoztassák az összes gyárakat a kérdőivek megküldése mellett, hogy a miniszternek intenciója ezzel a a felvétellel a hazai ipar érdekeit előmozditsa, másrészt majd a munkálat bevégeztével kivánatos lesz a kamarákat ujból meghallgatni és a munkának az egyes kamarákra vonatkozó részét azoknak átadni.

Kamatlábemelés. A Német Birodalmi Bank ma a váltó-diszkontot 4½%-ra, a lombard kamatlábat pedig 5½%-ra emelte fel.

---

hánccsal. Évának is csinált egyet, mely egész testére elég volt.

Ez volt hölgyeim az első ruha, meglehetős olcsó, meglehetős primitiv, de a szükségnek megfelelő. Olyan empire-féle volt, mely hosszan függött le édeskésen simulva a testhez. . . .

Higyjék meg, nincs csábitóbb, mint az empire-kosztüm. A kosztümhasználat történetéhez egy adatot hozok fel, a spártiakat.

Furcsa nép volt a spártai, mindenesetre tudni fogják, miért?! Igazán, egy pár ezer évvel azelőtt lehettek oly dőrék az emberek, hogy leányaikat megengedték minden kosztüm nélkül táncolni az ifjakkal. Gondoljanak el hölgyeim most egy ilyen bált villamvilágitás mellett, — igazán, isteni fantázia kell hozzá, hogy az ember elképzelhesse. Szinte elhiszi az ember, hogy még az esze se férne meg tokjában a nagy forróságtól! Hogy menne a quadrille, hányszor hibáznák el a vis-à-vist, milyen figurákat csinálnának a kreutzpolkában, — hölgyeim, ilyen táncról csak Horatius egyik ódájában olvastam, mikor azt mondja, hogy — Gratia cum Nymphis geminisque sororibus audet ducere nuda choros, — magyarul: grácia a nimfákkal . . . akármely nő-gimnazista leforditja hölgyeim.

Ma ilyen kösztüm-használat nem lehetséges, de nem is divatos, ilyen meg nem történhetik, először is, mert a hatóság nagyon szemérmes, másodszor, mert a társadalomban, tehát önökben is, kedves hallgatóim, rémitően nagy az erkölcs.

Minden hölgy és férfi egy-egy papja az erkölcsnek s argusi szemmel lesik a fekete foltot, hogy nyelvükkel tisztára radirozzák s a szegény bünöst a fertőből kihuzzák.

Igen, ma óriási az erkölcs, mondhatom, mániaként dühöng!

A nők hogy pirulnának a szegényes öltözék miatt; az erényes öltözéknek olyannak kell lenni, hogy csak annyit engedjen látni, amiből a nem látottakra következtetni lehet.

Spárta lányai, keljetek fel sirjaitokból s jöjjetek erkölcsöt tanulni a modern világba! Óh, a mai toilette igen szép erkölcsi felfogással van megkészitve!

Igen, a toilletteről meg az erkölcsről eszembe jut a divatból kiment empire-ruha. Valamikor, amikoron még az empire-ruha divatja élt, valami szép asszonynál voltam látogatóba, tulajdonképpen a férjhez akartam menni, de nem volt otthon. Ez a férj hibája. Ő nem lévén otthon, illett, hogy ne szaladjak el, hanem otthon lévő feleségével beszélgessek. A feleség csinos és empire-ruha volt rajta. Délután volt, mikor természetesen tikkasztó a levegő. A kis szalonban is rendkivüli módon tikkasztó volt a levegő és delejes és villamos. Ugy tetszett nekem, mintha az apró szobrocskák mind megelevenednének s ámorrá válva röpködnének a szobában, a pálmalevelek, páfrány bokrocskák közül mintha szintén titkos amorettecskék leselkedtek volna pajzánul kandi szemecskékkel. Áh! ilyen forró levegőben minden él. Az apró levegő-atomok összealakulnak furcsa fantasztikus ruhátlan alakokká; ilyenkor jutnak az embernek eszébe Valmiki tágas terei, Kalidasza virágos dalai, Brenta virágai, kiket a költő Heine annyira szeretett, — ah! az ilyen forró levegő nagyon csiklandóssá teszi az embert s rendkivül villanyossá.

A szép asszony hanyagul ült egy fotelban; apró lábacskái hamiskásan kandikáltak ki, — óh! ezeknek a parányi lábacskáknak folytatását pompásan látni engedte az empire-ruha ugy, mintha a medicii Venusra valami ostoba erkölcsbiró vékony fátyolt takarna s azt homályos szemüvegen néznők. Hölgyeim, szeretnék egy rapszódiát rögtönözni az empire-ruháról, a meleg délután kicsiny szalonjáról s a kicsiny szép asszonyról, kinek apró lábacskái, gyönyörü szemei, szép, teljes karjai voltak . . . engedjék meg, nem akarok kontár Phidias lenni . . . szóval, igen forró volt a kis szalon, simuló az empire-ruha s azok a gonosz amorettecskék igen jelentős dolgokról sugdostak . . .

(Folytatása következik.)

A Kassa-Oderbergi vasut üzemében levő árvavölgyi helyiérdekü vasut *árvaváralja—turdossini* vonalszakaszát, *Dluha*, *Podbjel* és *Turdossin* állomásokkal, valamint *Kriva* és *Nizsna* megállóhelyekkel folyó hó 18-ikán adták át a nyilvános forgalomnak.

Fizetésképtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetésképtelenségeket jelenti: Aschkenasy Feibel és Schieber Mózes kereskedő cég Gurahumora, Lőwy D. Abrahám kereskedő Belgrád, *Stern* Lázár kereskedő *Kapuvár*, *Eisler* Dávid kereskedő *Alsó-Lendva*, Hatzigmoser Krescenza Innsbruck, Krasa Róza kereskedőnő Bécs, Zellhofer János kereskedő Gaflenz, Pick Sámuel Patzau, Hermann József kereskedő Mannsberg.

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapesten pénzben 16.50, áruban 16.75. Bécsben 18.30, illetve 18.50 forint, julius-augusztusra 18.50, illetve 18.70 forint.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósitása.) Felhajtás 550 darabjuh. Jegyzett árak: Elsőrendü ürü 21½—22½, kivételesen 24— kr, páronként 20—21 frt, középminőségü ürü 20—21— krajcár, páronként 17—19 forint, anyajuhok legjobb minőség —21— krajcár, páronként 19.½ forint, kivételesen —— krajcár, rackajuhok I. sz. minőségü —— krajcár, páronként — frt, kiverési juhok ——— krajcár, páronként —.— forint. Ámbár a felhajtás csekély volt, az irányzat mégis lanyha maradt, mert kevés vevő jelent meg a vásáron.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-fővárosi sertéskonzumvásár árjegyzése 1899. junius 17-én. Készlet 131 darab. Érkezett 86 darab. Összesen: 217 darab. Eladatott 206 darab. Maradt 111 darab. — *Napi árak:* 120—180 kgr. sulyban 45—46 krajcárig, 220—280 kgr. sulyban 45½—47 krajcárig, 320—380 klgr. sulyban ——— krig. Öreg nehéz páronkint 400—560 kilos ——— krajcárig. Malacok ——40 krajcárig kilónkint. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 3139 darab magyar, 1132 darab galiciai, 40 darab bukovinai, 567 darab németországi, — összesen tehát 4898 darab szarvasmarhát. Az irányzat változatlan.

Jegyzések: 100 kilogrammonkint élő sulyban: magyar hizóökör I. minőségü 32—35— forint, kivételesen —— forint, II. minőségü 29—31 forint, III. minőségü 24—28 forint, galiciai hizóökör I. minőségü 33——36— forint, kivételesen —— frt, II. minőségü 30--32 frt, III. minőségü 26—29 frt, német hizó ökör I. minőségü 35—38½ frt, kivételesen 39— forint, II. minőségü 32—34 forint, III. minőségü 27—30 forint, legelő ökör —— forint, bika és tehén 31—34 forint.

A budapesti gabonatőzsde.

Budapest, junius 19.

A kontreminőrök nagy fedezésére ma az árak felszökkentek és buza 15—20 krajcárral magasabb árt ért el. A gyenge kinálat következtében azonban 14.000 métermázsa volt a forgalom.

Eladatott:

Buza. T i s z a v i d é k i: 100 mm. 80·5 k. 10 frt 45 kr, 100 mm. 80 k. 10 frt 50 kr, 100 mm. 80 k. 10 frt 42½ kr, 100 mm. 80 k. 10 frt 40 kr, 300 mm. 80 k. 10 frt 50 kr, 100 mm. 79·5 k. 10 frt 50 kr, 100 mm. 79 k. 10 forint 35 kr, 300 mm. 79 k. 10 frt 35 kr, 100 mm. 79 k. 10 forint 35 kr, 100 mm. 79 k. 10 frt 35 kr, 100 mm. 78·5 k. 10 frt 45 kr, 100 mm. 79·6 k. 10 frt 35 kr, 200 mm. 79 k. 10 frt 15 kr, 100 mm. 79·2 k. 10 frt 15 kr, 200 mm. 78·7 k. 10 frt 15 kr, 300 mm. 78·8 k. 10 frt 40 kr, 200 mm. 78·7 k. 10 frt 40 kr, 100 mm. 78 k. 10 frt 40 kr. 100 mm. 77·5 k. 10 frt 30 kr, 100 mm. 77 k. 10 frt 20 kr, 100 mm. 76 k. 10 frt 07½ kr, 100 mm. 72 k. 9 frt 35 kr.

F e h é r m e g y e i: 1800 mm. 76·8 k. 10 frt 20 kr, 100 mm. 75 k. 9 forint 70 kr.

P e s t v i d é k i: 200 mm. 79 k. 10 frt 25 kr, 400 mm. 78·5 k. 10 frt 25 kr, 70 mm. 78 k. 10 frt 15 kr, 200 mm. 78 k. 10 frt 30 kr, 100 mm. 77 k. 10 frt 10 kr, 200 mm. 77 k. 10 frt 30 kr, 100 mm. 77 k. 10 forint 15 kr. 100 mm. 77 k. 9 frt 90 kr, 100 mm. 76·5 k. 10 frt 30 kr, 100 mm. 76·5 k. 10 frt — kr, 100 mm. 75·5 k. 10 frt 15 kr, 100 mm. 76 k. 10 frt — kr, 250 mm. 74 k. 9 frt 80 kr.

F e l s ő-m a g y a r v i d é k i: 200 mm. 79 k. 10 frt 15 kr, 400 mm. 78 k. 10 frt 15 kr. 100 mm. 79 k. 10 frt 25 kr, 100 mm. 76 k. 10 frt 10 kr.

T o l n a i: 700 mm. 77·5 k. 9 frt 70 kr, 200 mm. 76·5 k. 10 frt 15 kr, 100 mm. 77 k. 10 forint 05 kr.

B á c s k a i: 100 mm. 76 k. 10 frt — kr, 1000 mm. 73·5 k. 10 frt — kr.

Mind 3 hónapra.

R a k t á r á r u: 750 mm. 73 k. 9 frt 75 kr.

B o l g á r: 2000 mm. 75·3 k. 8 frt.

Rozs: 700 mm. 7 frt 30 kr, 200 mm. 7 frt 05 kr, 100 mm. 7 frt 05 kr.

Árpa: 400 mm. 6 frt 25 kr.

Zab: 200 mm. 5 frt 80 kr, 100 mm. 5 frt 85 kr, 150 mm. 5 frt 70 kr, 100 mm. 5 frt 50 kr.

Készpénzfizetés mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru- és értéktőzsde szokásai szerint, készpénzben 100 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Buza (ó)						
bánsági	75 k.	9.55— 9.60	76 k.	9.60— 9.70	77 k.	9.70— 9.80
	78 k.	9.80— 9.85	79 k.	9.85— 9.95	80 k.	10.05—10.15
tiszavidéki	75 k.	9.70— 9.75	76 k.	9.85— 9.96	77 k.	10.——10.05
	78 k.	10.08—10.10	79 k.	10.10—10.20	80 k.	10.20—10.30
pestvidéki	75 k.	9.60— 9.65	76 k.	9.70— 9.80	77 k.	9.85— 9.95
	78 k.	9.95—10.—	79 k.	10.——10.10	80 k.	10.10—10.20
fejérmegyei	75 k.	9.75— 9.80	76 k.	9.85— 9.95	77 k.	10.——10.10
	78 k.	10.10—10.15	79 k.	10.15—10.20	80 k.	10.10—10.25
bácskai	74 k.	9.70— 9.75	76 k.	9.75— 9.80	76 k.	9.80— 9.85
	77 k.	9.85—10.—	79 k.	—.——.—	80 k.	—.——.—
román	75 k.	—.——.—	76 k.	—.——.—	77 k.	—.——.—
	78 k.	—.——.—	79 k.	—.——.—	80 k.	—.——.—
szerb	75 k.	—.——.—	76 k.	—.——.—	78 k.	0.—— 0.—
	79 k.	—.——.—	81 k.	—.——.—	80 k.	—.——.—
bolgár	73 k.	—.——.—	76 k.	—.——.—		
	79 k.	—.——.—	81 k.	—.——.—		

A határidőüzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza októberre	9.35—9.40—9.37—9.51—9.43—9.65
Rozs októberre	7.52—7.49—7.79—7.78
Zab októberre	5.80—5.88
Tengeri juliusra	4.70—4.66—4.72—4.70
Tengeri augusztusra	4.79—4.74—4.81—4.79
Tengeri májusra 1900.	4.99—4.93—4.95
Repce augusztusra.	13.10

Déli egy órakor a következő záróárakat állapitották meg hivatalosan a tőzsdén:

Buza juniusra	9.80 pénz	9.85 áru
Buza októberre	9.63 „	9.64 „
Rozs októberre	7.78 „	7.79 „
Zab októberre	5.87 „	5.89 „
Tengeri juniusra	4.66 „	4.68 „
Tengeri juliusra	4.70 „	4.72 „
Repce augusztusra	13.10 „	13.20 „

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre	9.59— 9.60
Rozs októberre	7.67— 7.68
Tengeri juliusra	4.68— 4.69
Tengeri májusra 1900	4.95— 4.96
Tengeri augusztusra	0.—— 0.—
Zab októberre	5.86— 5.87
Repce augusztusra	—.——.—

A budapesti értéktőzsde.

Berlinből jelentik, hogy a Reichsbank, tekintettel a pénzviszonyokra, a hivatalos kamatlábot fél százalékkal emelte. Ezen hir elegendő volt arra, hogy a mi értékpiacunkon már rég nem látott lanyhaságot teremtsen. A coulisse és a kis spekuláció sietett értékeit rohamosan a piacra dobni, félvén, hogy a közelgő ultimó ellátás alkalmából még további áresések fenyegetnek.

Külföld szintén kivétel nélkül lanyha kurzusokat jelzett. Bécsből még azon hir is jött, hogy ő felsége könnyü meghülés folytán gyöngélkedik, mely jelentés szintén elkedvetlenitette a kedélyeket. Szóval minden alap meg volt adva, hogy a tőzsdén lanyha hangulat hóditson tért. Az internacionális értékek árai rohamosan sülyedtek s legalacsonyabb napi árfolyamban záratnak.

A helyi piac ilyen befolyások alatt természetesen kivette a maga részét. Azon pár kötés, mely esett, csak nagyobb árengedmények mellett létesült.

A déli tőzsde folytatólagosan igen lanyha volt, csak zárlatkor, miután az erőszakos árhajsza lefelé szünőfélben volt, csendesedett el némileg.

Valuták- és ércváltók merevebbek.

Az *előtőzsde* rohamosan lefelé törekvő.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 381.75—384.50. Osztrák hitelrészvény 353.60—355.10. Osztrák-magyar államvasuti részvény 349.40—353.10. Rimamurányi vasmü részvény 299.——303.—. Budapesti villamos vasut 216.50—217.50, Közuti vasut részvény 369.50—372.50 forinton.

A *déli tőzsde* lanyha.

Jegyeztek: Magyar hitelrészvény 380.75—381.50. Osztrák hitelrészvény 352.90—354.—. Jelzálogbank részvény 243.——245.50. Leszámitoló bank 256.25—256.50. Rimamurányi vasmüreszvény 298.——300.— Déli vasut 67.75—68.— Közuti vasut részvény 368.50—369.25 forinton.

Az *utótőzsde* irányzata mérsékelt forgalom mellett ingadozó volt.

Jegyeztek: Osztrák hitelrészvény 353.20—354.40. Magyar hitelrészvény 382.——381.50. Jelzálogbank 244.75—245.25. Osztrák-magyar államvasut 349.——359.75. Rimamurányi vasmü részvény 299.25—300.25 forinton.

Délutáni zárlat:

Osztrák hitelrészvény 355.10 forinton.

Leszámitoló árfolyamok:

Magyar általános hitelbank	387.—
Osztrák hitelintézet	357.—
Hazai bank r. t.	113.—
Pesti m. kereskedelmi bank	1425.—
Egy. Budap. főv. takarékpénztár	1186.—
Magyar orsz. közp. takarékpénztár	775.—
Salgo-Tarjáni kőszénbánya	328.—
Magyar cukoripar r. t.	1079.—
Villamos vasut részvény	222.—

A hivatalos zárlatok a következők voltak:

Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Aranyjáradék 4%	119.50	120.—	Magyar nyeremény-kölcsön (50 frt)	161.—	162.50
Koronajárad. 4%	96.60	97.20	Magyar regálekötvény 4½%	100.25	101.—
Keleti vasuti kötvények 5%	120 25	121.25	Horv.-szlav. regalekötvény 4½%	100.50	101.—
Államvasuti aranykölcsön 4½%	119.50	120.50	Magyar földtehermentés 4%	95.50	96.50
Államvasuti ezüstkölcsön 4½%	101.—	102.—	Horv.-szlav. földtehermentés 4%	96.75	97.75
Vaskapukölcsön 3%	85.50	86.50	Tiszai sorsjegy 4%	128.—	129.—
Magyar nyeremény-kölcsön (100 frt)	161.—	162.—			

b) Osztrák Államadósság.

Egyes. papirjáradék 4²/₁₀%	100.25	100.75	Koronajáradék 4%	100.25	100.75
Egyes. ezüstjáradék 4²/₁₀%	100.25	100.75	1854-es sorsjegy 4%	171.50	173.50
Aranyjáradék 4%	119.50	120.25	1860-as sorsjegy (100 frt) 5%	156.75	157.75
			1864-es sorsjegy	195.—	196.—

c) Idegen Államadósság.

Bolgár vasuti kölcsön 6%	110.50	111.50	Szerb 100 frankos sorsjegy 2%	34.50	35.50

Más kölcsönök.

Bosnyák kölcsön 4%	95.—	96.—	Budapest fővárosi kölcsön 4%	96.50	97.50
Budapest fővárosi kölcsön 4½%	99.75	100.75	Temes-bégavölgyi kölcsön 5%	96.50	97.50

Záloglevelek és kölcsönkötvények.

Budapesti intézetek kibocsátása.

Belvárosi takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. kötvény 4%	120.50	121.25
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—	Jelzálogbank nyer. jegy	—.—	—.—
Egyes. főv. takarékp. zálogl. 4%	95.50	96.50	Jelzálogbank nyer. kötv. 3%	103.50	104.50
Kisbirtokosok zálogl. 5%	101.50	102.50	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4½%	100.—	101.—
Kisbirtokosok zálogl. 4½%	99.75	101.75	Orsz. közp. takarékp. zálogl. 4%	97.—	98.—
Földhitelintézet zálogl. 4½%	100.50	101.50	Közp. jelzálogbank zálogl. 4½%	100.25	101.25
Földhitelintézet (50 éves) 4%	94.50	96.50	Közp. jelzálogbank zálogl. 4%	96.—	97.—
Földhitelintézet (63 éves) 3½%	85.40	86.50	Közp. jelzálogbank kötvény 4½%	99.—	100.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4½%	98.—	99.—	Közp. jelzálogbank kötvény 4%	96.—	97.—
Helyi érdekü vasuti kötvény 4%	93.—	94.—	Osztrák-magy. bank zálogl. 4%	100.20	101.20
Helyi érdekü vasuti (vf. 105%) 4%	97.75	98.75	Hazai takp. közs. kötv. 4%	95.—	95.50
Jelzálogbank záloglevél 5%	102.—	103.—	Hazai takp. záloglevél 4%	97.25	98.25
Jelzálogbank záloglevél 4½%	100.—	101.—	Keresk. bank zálogl. 4½%	100.—	101.—
Jelzálogbank záloglevél 4%	97.75	98.75	Keresk. bank zálogl. 4%	97.50	98.50
Jelzálogb. közs. köt. (vf. 110%) 4%	100.—	100.50	Keresk. bank (vf. 110 frt) közs. kötvény 4½%	103.50	104.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4%	98.25	99.25	Keresk. bank (vf. 210 frt) közs. kötvény 4%	98.50	99.50
Jelzálogbank közs. kötvény 4½%	100.—	101.—			

Elsőbbségi kötvények.

Adria elsőbbségi kötvény 4½%	100.50	101.50	Folyamhajózási és tengerhajózási 4½%	100.—	101.—
Közuti vasut 4%	98.—	99.—	Magyar-galiciai I. kibocs. 5%	108.—	109.—
Budapest-pécsi vasut 4%	97.—	98.—	Beruházási kölcsön ar. 4½%	118.50	119.50
Kassa-oderbergi 1889. ezüst 4%	98.—	99.—			
Kassa-oderbergi 1891. ezüst 4%	98.—	99.—			

Bankok részvényei.

Bankegyesület	94.—	96.—	Kereskedelmi részvénytársaság	195.—	198.—
Első m. iparbank	171.—	172.—	Magyar takp. közp. jelzálogbank	510.—	520.—
Fiumei hitelbank	94.—	96.—	Osztrák-magyar bank	915.—	920.—
Fővárosi bank r. t.	68.—	70.—	Kereskedelmi bank	1425.—	1426.—
Hazai bank	112.50	113.50			
Horvát-szlavon jelzálogbank	113.—	114.—			

Biztositó társaságok részvényei.

Bécsi biztositó trs.	210.—	215.—	Fonciere	100.—	102.—
Bécsi élet- és járadék-biztositási intézet	260.—	265.—	Lloyd viszontbizt.	80.—	85.—
Első magy. által.	3075.—	3125.—	M. jég- és viszontb.	98.—	99.—
			Nemzeti baleset	122.—	125.—
			Pannonia viszontb.	755.—	765.—

Takarékpénztárak részvényei.

Belvárosi	103.—	105.—	Egyes. fővárosi	1185.—	1190.—
III. kerületi	118.—	120.—	Magyar általános	320.—	321.—
Erzsébetvárosi	80.—	82.—	Országos központi	775.—	780.—
Budapesti takp. és zálogk. r. társ.	225.—	227 —	Pesti hazai	8175.—	8225.—

Gőzmalmok.

Concordia	250.—	260.—	Hengermalom	580.—	585.—
Első budapesti	650.—	655.—	Molnárok és sütők	231.—	232.—
Erzsébet	250 —	254.—	Viktória	132.—	135.—
Lujza	160.—	162.—			

Bányák és téglagyárak részvényei.

Brassói bánya	—.—	—.—	Kőbányai gőztég.	655.—	675.—
Budapesti tégla és mészég.	103.—	105.—	Kőszénb. és tégla (Drasche)	300.—	305.—
Egyesült tégla és cement	78.—	79.—	Aszfaltgyár	216.—	218.—
Északmagy. kőszén.	128.—	131.—	Általános kőszénb.	98.—	100.—
Felsőmagy. bánya	102.—	104.—	Keramiai gyár	154.—	155.—
István téglagyár	68.—	70.—	Salgótarjáni	325.—	326.—
Kassa-somodi	24.—	25.—	Ujlaki téglagyár	196.—	198.—

Vasmüvek és gépgyárak részvényei.

Gazdasági gépgy.	140.—	145.—	Nicholson	108.—	111.—
Danubius	92.—	93.—	Schlick	210.—	212.—
Ganz	2000.—	2030.—	Weitzner waggon.	230.—	240 —

Könyvnyomdák részvényei.

Athenaeum	360.—	365.—	Pallas	190.—	195.—
Franklin	270.—	280.—	Pesti könyvnyomda	1420.—	1450.—
Kosmos	90.—	95.—			

Különféle vállalatok részvényei.

Ált. wagg.-kölcs.	569.—	571.—	Király serfőzöde	40.—	42.—
Bpesti villamos.	140.—	142.—	Polgári serfőzöde	86.50	87.50
Első magyar serfőzde	1290.—	1300.—	Magyar cukoripar r. t. B. sor. elöj.	1075.—	1080.—
Első magyar sertéshizl. részv.	270.—	280.—	Magyar villamos.	153 —	155.—
Első magy. száll.	225.—	228.—	Nemzetközi vill.	313.—	320.—
Első magy. spódium	142.—	144.—	Nemzetközi waggonkölcsönző	543.—	546.—
Gschwindt szeszgy.	478.—	481.—	Telefon-Hirmondó	—.—	—.—

Közlekedési vállalatok részvényei.

Adria tengerhaj.	237.—	238.—	Ujpest-rákospalotai villamos	76.—	78.—
Bpesti közuti vas.	—.—	—.—	Kassa-oderbergi	186.—	188.—
„ ideigl. részv.	—.—	—.—	Magyar-galiciai	212.—	213.—
„ élv. jegy	255.—	260.—	„ nyugoti	212.50	214.50
„ villam. vas.	222.25	222.75			
„ élv. jegy	90.—	95.—			

Sorsjegyek.

Bazilika	6.75	7.25	Magyar vöröskeresz.	10.25	10.75
„ osztr. felülb.	7.—	7.50	Ugyanaz osztr. flb.	11.25	12.75
„ nyer. jegy.	1.70	1.90	„ nyer. jegy.	2.80	3.20
Bécsvárosi	183 —	185.—	Olasz vör. ker.	11.—	11.50
Budavárosi	64.—	66.—	Ugyanaz osztr. felb.	12.25	12.75
„ osztr. felülb.	66.—	68.—	Osztrák vör. ker.	20.75	21.25
„ sziv	3.40	3.80	Osztrák hitelint.	202.50	204.50
„ osztr. felülb.	3.80	4.20	Pálffy	64.50	64.55

Pénznemek.

Vert arany	5.69	5.74	Német bankjegy	58.90	59.10
20 frkos arany	9.55	9.59	Olasz lira	44.75	44.95
20 márkás	11.78	11.82			

Külföldi váltók (látra).

Amsterdam	99.30	99.60	Olasz piac	44.75	47.95
London	120.70	120.90	Páris	47.80	47.95
Német piac	58.90	59.05			

Határidőre kötött értékpapirok.

Aranyjáradék	119.40	119.60	Leszámit. bank	259.—	259.50
Koronajáradék	96.60	96.80	Rimamurányi	305.—	305.50
Magy. hitelbank	386.50	387.—	Osztr. hitelrészvény	356.90	357.10
M. ip. és ker. bank	101.—	101.50	Déli vasut	69.50	70.—
Magy. jelzálogbank	248.25	248.75	Osztr.-m. államv.	355.25	355.50

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonszerü hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna 40.——46.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 28.——30.— forint. Vörös erdélyi —.——.— Vörös bánsági —.——.— forint. Középszemü 32.—34.—. Nagyszemü 36.—40.—. Disznózsir: budapesti 49.50—50.— forint, vidéki —.——.—— frt. Táblaszalonna: légenszáritott vidéki —.——.— városi 4 darabos 42.——42.50 forint, 3 darabos 45.——45.50 forint, füstölt 49.50—50.— forint. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség —.——.— forint. 120 darabos 9.75—10.— forint, 100 darabos 11.25—11.75 forint, 85 darabos 14.——14.50 forint azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 8.60—8.90 forint, 100 darabos 10.25—10.50 forint, 85 darabos 13.75—14.— forint. Szilvaiz: szlavóniai 14.50—15.50 forint, szerbiai 13.50—14.— forint azonnali való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, junius 19. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése.)

Jegyzések: Buza őszre 9.71—9.58. Rozs őszre 7.93—7.83. Zab őszre 6.14. Tengeri julius—aguszusra 4.98.

A bécsi értéktőzsde.

Az *előtőzsdén* tartózkodó az üzlet.

A *déli tőzsde* csendes.

A *zárlat* némileg javult.

Bécs, junius 19. (*Magyar értékek zárlata.*) 4% arany járadék 119.05. Tiszai és szegedi kölcsön sorsjegy 138.25. Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.40. Magyar keleti vasuti állami kötvény 119.70. Magyar leszámitoló és pénzváltóbank 257.—. Rimamurányi vasmürészvény 299.—. Magyar koronajáradék —.—. 4%-os Magyar földtehorm. kötvény 95.10. Magyar hitelbank részvény 381.—. Magyar nyeremény kölcsön sorsjegy 161.—. Kassa-oderbergi vasuti részvény 186.10. Magyar kereskedelmi bank 1407.

Bécs, junius 19. (*Osztrák értékek zárlata.*) 4·2% papirjáradék 100.20. 4%-os osztrák aranyjáradék 119.25. 1860-iki sorsjegy 139.—. Osztrák hitelsorsjegy 205.75. Angol-osztrák bank 149.—. Bécsi bankegyesület 269.—. Osztrák-magyar bank 920.—. Déli vasut 68.25. Dunagőzhajózási részvény 373.—. Dohányrészvény 136.—. Császári és királyi arany 5.68—. Német bankváltók 58.95. 4·2% ezüst járadék 100.05. Osztrák koronajáradék 99.85. 1864-iki sorsjegy 195.25. Osztrák hitelintézeti részvény 355.50. Unionbank 310.—. Osztrák Länderbank 233.75. Osztrák-magyar államvasut 349.13. Elbavölgyi vasut 256.50. Alpesi bányarészvény 227.25. 20 frankos arany 9.55—. Londoni váltóár 120.50. Bécsi Tramway 468.—. Az irányzat bágyadt.

Bécs, junius 19. (A *Budapesti Napló* tudósitójának telefonjelentése. A *délutáni magánforgalomban* a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 354.— Magyar hitelrészvény 383.—. Angol-Osztrák bank 149.50 *Union* bank 311.—, Länderbank 234.50, bankegyesület 268.50, osztrák-magyar államvasut részvény 350.—, északnyugati vasut részv. 247.—, elbavölgyi vasut 257.50, dunagőzhajós részv. —.—, alpesi bányarészvény 228.—, májusi járadék 100.20, osztrák koronajáradék —.—, magyar arany. —.—, magyar koronajáradék 96.05 német birodalmi márka májusra 58.98, juniusra —.—, török sorsjegyek 62.25, rimamurányi vasmü 300.50 déli vasut —.— dohányrészvény 186.—, Napoleon d'or 9.55 Lombard —.—.

Külföldi értéktőzsdék.

Berlin, junius 19. (*Tőzsdei tudósitás.*) Megnyitáskor a tőzsde a bécsi tőzsde lanyha irányzata miatt bágyadt volt. Az előtőzsdén jegyzett, Páristól függő értékek mind bágyadtak voltak az ottani belpolitikai helyzet nyomása alatt. Nemzetközi járadékok gyöngék. Spanyolok eleinte ingadozók voltak, végül szilárdak. Bányaértékek eleinte gyöngén állottak. Vasutak elhanyagoltak. Később a kőszénértékek mind javultak. A birodalmi bank kamatlábának emelése nem gyakarolt nagyobb hatást. A mai bankkimutatást nem fogadták kedvezőtlenül. Canada-Pacific részvények jól tartották magukat a junius hó második hetéről kimutatott 71.000 dollárnyi plusz hatása alatt. Zárlat felé a bányaértékek gyengültek. Magánleszámitolási kamatláb 4¹/₄%.

Berlin, junius 19. (*Zárlat.*) 4·2%-os papirjáradék —.—. 4% osztrák aranyjáradék 101.25. Elbavölgyi vasut —.—. Magyar koronajáradék 96.10. Osztrák-magyar államvasut 148.90. Kassa-oderbergi vasut —.—. Bécsi váltóár 169.50. Magyar vasuti beruházási kölcsön 102.—. Alpesi bányarészvény —.—. Disconto-Commandit 194.40. Általános villamossági Edison 285.50. Gelsenkircheni 199.90. Laurahohó 257.30. 4·2% ezüstjáradék 99.60. 4% magyar aranyjáradék 100.—. Osztrák hitelrészvény 220.90. Déli vasut 30.25. Károly Lajos vasut —.—. Orosz bankjegy 216.25. 4% uj orosz kölcsön 100.—. Török dohányrészvény —.—. Olasz járadék 94.90. Magyar hitelbank —.—. Dynamit Trust 166.75. Harpeni 198.20. Az irányzat szilárd.

Hamburg, junius 19. (*Zárlat.*) 4·2% ezüstjáradék 99.55. 1860. sorsjegy 146.75. Déli vasut 30.75, 4% osztrák aranyjáradék 101.—. Osztrák hitelrészvény 221.50. Osztrák-magyar államvasut 149.25. Olasz járadék —.—. 4% magyar aranyjáradék 99.90. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, junius 19. (*Zárlat.*) 4·2% papirjáradék 100.25. 4% osztrák aranyjáradék 101.50. Magyar koronajáradék 96.20. Osztrák-magyar bank 153.—. Déli vasut 30.20. Elbavölgyi vasut —.—. Londoni váltóár 204.20. Bécsi bankegyesület —.—. Villamos részvény 159.50. 3%-os magyar aranykölcsön 85.30. 4·2%-os ezüstjáradék 99.55. 4% magyar aranyjáradék 100.—. Osztrák hitelrészvény 221.50. Osztrák-magyar államvasut 149.60. Északny. vasut —.—. Bécsi váltóár 169.50. Párisi váltóár 811.25. Unionbank —.—. Alpesi bányarészvény —.—. Az irányzat gyenge.

Páris, junius 19. (*Zárlat.*) 3% francia járadék 101.40. Olasz járadék 96.07. Osztrák-magyar államvasut —.—. Francia törleszth. járadék 100.65. 4% magyar aranyjáradék 102.70. Török dohányrészvény 297.—. Osztrák Länderbank —.—. 3¹/₂% francia járadék 102.67. Osztrák földhitelintézeti részvény 1287. Déli vasut —.—. 4% osztrák aranyjáradék 102.—. Ottomanbank 570.—. Párisi bankrészvény 1098. Alpesi bánya részvény —.—. Az irányzat szilárdabb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Junius 19. A sertésüzlet irányzata lanyha.

A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendü: Öreg nehéz (páronkint 400 kilogrammon felüli sulyban) 40—42— krajcárig. Öreg közép páronkint 300—340 kilogrammig terjedő sulyban 41—42— krajcárig. Fiatal nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban 43¹/₂—44 krajcárig. Fiatal közép (páronkint 251—320 kilogrammig való sulyban) 44—44¹/₂— krajcárig. Fiatal könnyü páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) 44¹/₂—45— krajcárig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. Közép (páronkint 220—280 kilogramm sulyban ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 220 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogrammon felüli sulyban) ——— krajcárig. — Közép (páronkint 250—320 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. — Könnyü (páronkint 250 kilogrammig terjedő sulyban) ——— krajcárig. V. Szerbiai: Nehéz (páronkint 260 kilogramm felüli sulyban) 44——45— krajcárig. — Közép (páronkint 240—260 kilogrammig terjedő sulyban) 43¹/₂—44¹/₂ krajcárig. Könnyü (páronkint 240 kilogrammig terjedő sulyban) 45——46 krajcárig.

Sertéslétezám: 1899. junius 17. napján volt készlet 46.888 darab, 1899. junius hó 18. napján felhajtatott 1113 darab, 1899. évi junius 18. napján elszállittatott 1295 darab, 1899. junius 19. napjára maradt készletben 46.706 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Junius 19. —

Kinevezések. A király gróf Fugger Györgyöt, a cs. kir. teráziai akadémia növendékét, nemes apróddá nevezte ki. — A vallás- és közoktatásügyi miniszter Lipcsey József iparmüvészeti muzeumi titkárt jelen állásában a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába nevezte ki. — A szegedi itélőtábla elnöke Dózsa Ferenc ügyvédjelölt makói lakost díjas joggyakornokká nevezte ki. — A marosvásárhelyi itélőtábla elnöke Werzár Győző brassói lakos végzett joghallgatót díjas joggyakornokká nevezte ki.

Jóváhagyás. A közös külügyminiszter Wix Adolf magyar állampolgárnak a szoloniki cs. és kir. vezérlő főkonzulság által cs. és kir. konzulsági ügynökké Cavallába történt kinevezését jóváhagyta.

Ügyvédi kamara. Az aradi ügyvédi kamara dr. Heitz Nándor ügyvédet, Arad székhelylyel, az ügyvédi lajstromba folytatólag fölvette. — A győri ügyvédi kamara Medgyesi Károly segesvári lakost, mint a komáromi törvényszéknél alkalmazva volt aljegyzőt az ügyvédjelöltek lajstromából törölte. Barta Ármin esztergomi lakos ügyvédet az ügyvédek lajstromából elhalálozása következtében törülte és irodája részére gondnokul Szenttamási Béla esztergomi ügyvédet rendelte ki. — A soproni ügyvédi kamara dr. Borsody Géza jobbaházi ügyvédet, Győrbe történt átköltözködése következtében, az ügyvédek lajstromából kitörölte.

Pályázatok. Huszonnégy zuhatagkalauzi állásra az aldunai m. kir. hajózási hatóságnál julius 1-éig; aljegyzői állásra a pécsi törvényszéknél 14 nap alatt; állami végrehajtói állásra a lugosi pénzügyigazgatóságnál két hét alatt.

Napirend.

Naptár. Kedd, junius 20. — Római katolikus: Szilvér. P. — Protestáns: Szilvér. — Görög-orosz: (junius 8.) — Zsidó: Tham. 12. — A nap kél reggel 3 óra 47 perckor. — Nyugszik este 7 óra 43 perckor. — A hold kél délután 4 óra 37 perckor. — Nyugszik éjjel 12 óra 49 perckor.

A földmivelésügyi miniszter fogad délután 4—5-ig.

Erdélyi Marietta huszonötéves müvészi jubileuma a városligeti szinkörben. Szinre kerül a Madarász.

Siposs Antal zeneakadémiájának évzáró vizsgája a Royal-szálló disztermében.

A budapesti állami siketnémaiskola évzáró vizsgája délelőtt 8 órakor a Rökk Szilárd-utca 10. szám alatti intézeti helyiségében.

Az országos erdészeti egyesület választmányi ülése délután öt órakor saját helyiségében.

A néppárt értekezlete este 6 órakor a kör helyiségében.

Nemzeti muzeum. Régiségtára. Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. A Muzeum többi tárai 1 korona belépő dij mellett megtekinthetők.

Nemzeti Szalon tavaszi tárlata. (Ferenciek-tere 9. szám) nyitva délelőtt 9-től este 9-ig. Belépő-dij 20 krajcár.

Iparmüvészeti Muzeum és az iparmüvészeti társulat állandó bazárja, nyitva délelőtt 9—1-ig.

Teknologiai iparmuzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körut 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyüjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Iparmüvészeti muzeumi könyvtár nyitva délután fél 7 órától fél 9 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

A Hódoló diszfelvonulás. Eisenhut Ferenc óriási kör képe, látható Városligeti, Andrássy-ut végén, reggel 9 órától este 5 óráig. Belépő dij 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Magyar Kereskedelmi Muzeum. Állandó kiállitás, kereskedelemtörténeti muzeum és keleti mintatár az Iparcsarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái ugyanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar központi bazár, Kerepesi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tudakozó iroda és nyilvános szakkönyvtár, Kerepesi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünnepnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Állatkert nyitva egész nap.

Időjelzés.

— *A m. kir. országos meteorologiai intézet jelentése.* —

Budapest, junius 19.

Az időjárási helyzet lényegében változatlan. Délkeleti Európa fölött igen nagy területen egyenletesen alacsony a légnyomás, a minimum azonban Skócia fölött van. A maximum a magas északon tartózkodik.

Az idő ma reggel tulnyomóan borult és helyenkint esős, különösen bő esők voltak délen, a hőmérséklet nem változott lényegesen.

Hazánkban általános volt az eső, mennyisége azonban nagyon különböző, mert míg helyenkint csak néhány milliméter hullott a tengerparton, Temesvárt és Ungvárt meghaladta az eső az 50 milimétert. Az eső zivataros természetü volt (Selmecbánya, Nagy-Lak, Eger, Késmárk, Ungvár, Akna-Szlatina, Kolozsvár zivatart jelent). Módoson tegnapelőtt erős jégeső esett; Hajdu-Böszörményben tegnap délután óriási jégeső pusztított; Zay-Ugrócon felhőszakadás volt szélviharral; Ungvárt felhőszakadásszerü zápor apró jéggel; Nagy-Szőllősön diónagyságu jégeső, mely átlag 50% kárt okozott. — A hőmérséklet eloszlása lényegében változatlan.

Kilátás. Enyhe idő várható helyenkint zivataros esőkkel.

Vizállás.

		junius. 19.	junius. 17.			junius. 19.	junius. 17.
		méter				méter	
Inn	Schärding	1.55	1.70	Tisza	M.-Sziget	0.66	0.68
Duna	Passau	2.57	2.45	„	Tokaj	1.42	0.88
„	Linz	0.06	0.17	„	Tisza-Füred	1.90	1.77
„	Bees	0.27	0.02	„	Szolnok	1.84	1.62
„	Porsony	2.15	2.23	„	Csongrád	1.55	0.90
„	Komárom	2.57	2.74	„	Szeged	1.60	1.57
„	Budapest	2.37	2.38	„	Török-Becse	1.72	1.93
„	Paks	1.19	2.01	„	Titel	3.35	3.58
„	Mohács	3.18	3.42	Ondova	Bártfa	0.35	0.35
„	Gombos	4.02	4.25	Topolya	Hoór	0.83	0.80
„	Ujvidék	3.51	3.75	Bodrog	Zemplén	2.24	2.59
„	Pancsova	3.46	3.73	Sajó	Zsolca	1.74	1.75
„	Orsova	5.03	3.86	Hernád	H.-Németi	0.04	0.08
Morva	Magyarfalva	0.73	0.——	Berettyó	Margita	0.40	0.40
Vág	Zsolna	0.48	0.60	„	B.-Ujfalu	0.12	0.07
„	Trencsén	0.51	0.57	Körös	Csucsa	0.——	0.——
„	Szered	0.58	0.74	„	N.-Várad	0.18	0.04
Rába	Sz.-Gotthárd	3.10	0.16	„	Belényes	0.50	0.48
„	Sárvár	0.33	0.26	„	Tenke	0.18	0.14
„	Győr	2.35	2.36	„	Gurahone	0.30	0.26
Dráva	Pettau	0.——	0.——	„	Borosjenő	0.10	0.04
„	Zákány	0.40	0.48	„	Békés	0.54	0.56
„	Barcs	0.93	1.11	„	Gyoma	0.68	0.74
„	Eszék	2.25	2.32	Maros	Gy.-Fehérvár	0.10	0.04
Mura	M.-Szerdah.	0.——	0.75	„	Branyicska	0.60	0.36
Száva	Zágráb	0.26	0.42	„	Soborsin	0.——	0.——
„	Szisszek	0.30	1.——	„	Arad	1.06	0.06
„	Mitrovica	4.11	3.98	„	Makó	0.18	0.——
Szamos	Deés	0.21	0.25	Temes	K.-Kostély	0.96	0.70
„	Szatmár	0.79	0.84	Béga	Kisztó	0.21	0.37
Kraszna	N.-Majtény	0.——	0.——	„	Temesvár	0.16	0.06
Latorca	Munkács	0.14	0.14	„	Becskerek	0.25	0.04
Laborca	Homonna	0.18	0.25				
Ung	Ungvár	0.——	0.——				

Legszebb Legjobb Legolcsóbb

PAPlan PAPlan PAPlan

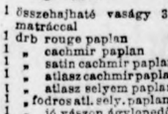

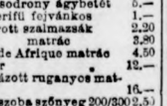

1 összehajtható vaságy 3 matraccal	10.—	1 acél sodrony ágybetét	5.—
1 drb rouge paplan	1.70	1 tengerifü fejvánkos	1.—
1 „ cachmir paplan	2.50	1 levarott szalmazsák	2.20
1 „ satin cachmir paplan	3.50	1 „ matrác	3.80
1 „ atlasz cachmir paplan	4.80	1 Crinde Afrique matrác	4.50
1 „ atlasz selyem paplan	7.50	1 lószőr „	12.—
1 „ fodros atl. sely. paplan	12.—	1 párnázott ruganyos matrác	16.—
1 „ jó vászon ágylepedő varrás nélkül	1.20	1 nagy szoba szőnyeg 200/300	2.50
1 drb jó vászon chiffon paplan lepedő	1.80	1 ablak tunis függöny	1.50
1 drb flanel takaró pokróc	1.80	1 boueret ágyteritő	2.20
1 drb jó lópokróc	1.50	Futószőnyeg méterenkint krtól 4 frtig.	25

GICHNER JANOS és TÁRSA

paplan, matrác és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függönyágy- és asztalterítő stb. nagy vál asztékban.

Budapest, VII. ker., Erzsébet-körut 20. szám.

Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Nem tetsző árukat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk.

FOGAK 2 frttől a nélkül, hogy a gyökeret el kellene távolitani, szájpadlással s a nélkül is (hidmunka.) Foghuzás fájdalom nélkül. (Cocain injectio.) Igen tartós fogtömés. — **Fogkoronák** gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpadlást fölöslegessé teszik.

Fogorvos Dr. NEUFELD.

Május I-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.

Vasár- és ünnepnapokon d. u. 4-ig.

GUMMI és **halhólyag** tucatonként 2 frt 3, 4, 5—10 frtig. Capote americaine (rövid) 2—6 frtig tucatonként. Női különlegességek 1.80—2 frtig darabja. Női övszivacskák tucatja 2—8 frtig. Mintagyüjtemény urak számára (25 drb) 5 frtért.

Rendelmények rögtön és titoktartás mellett eszközöltetnek.

Rothauser M. Ignác és fiai

Budapest, Király-utca 6. N. sz.

Uj! Uj!

Páratlan szerdák.

Irta

Szomaházy István.

Ara 1 frt 50 kr.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 frt 60 kr., ha ez összeg előre küldetik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLÓ" kiadóhivatalában.

Herczeg Ferenc

uj könyve:

Egy leány története.

Ara 1 frt 80 kr.

Diszkötésben 2 frt 80 kr.

Megrendelhető

a „Budapesti Napló"

kiadóhivatalában,

Budapest, József-körut 18-ik szám.

Szinházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZINHÁZ.
1899. évi junius hó 18-ától szeptember 1-ig zárva.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Szünet.

VIGSZINHÁZ.
Kedd, 1899. évi junius hó 20-án.
A férj vadászni jár.
Bohózat 3 felvonásban. Irta: Georges Feydeau. Forditotta: Mihály József.
Személyek:

Justinian	Hegedüs	Babette	Boros F.
Léontine	Lánczy	Gustave	Góth
Latour	Nikó L.	Bridois	Gyöngyi

Kezdete 7½ órakor.
Szerdán A férj vadászni jár. Csütörtökön Az „Arany Kakas“ Pénteken A férj vadászni jár. Szombaton Az „Arany Kakas.“ Vasárnap A férj vadászni jár.

MAGYAR SZINHÁZ.
Szünet.

FOVÁROSI NYÁRI SZINHÁZ.
a Krisztinavárosban.
Kedd, 1899. évi junius hó 20-án.
Ujházi Ede mint vendég (Gonosz Pista)
A falu rossza.
Kezdete 7½ órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.
Kedd, 1899. évi junius hó 20-án.
A Madarász.
Kezdete 7 órakor.

Ős-Budavára.

Ma kedden 1899. junius hó 20-án
és a legkiválóbb külföldi artisták.
Elsie Leslie
Little Tich
utolsó fellépte.
Belépő dij este 7 óráig 30 krajcár, azontul 50 kr.
Mérsékelt áru belépő jegyek a dohánytőzsdékben.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő.
A mulató 16 fokra szellőztetve van.
Kezdete ½9 órakor, vége 12 órakor.
Ma
vendégszereplése
Blasel Károly urnak
a Theater an der Wienből az 1 felvonásos énekes bohózatban
Lord Bebbs als Tante.
Továbbá szenzációs sikere a párisi beauténak
„La belle Jane Valdér“
az 6 szecesszionisztikus, plasztikus állásaiban.
Hatásos sikere
Miss Charmion-nak
egyetlen és felülmulhatlan előadásában:
„Levetkőzés a levegőben“ vagy „Egy boudoirjelenet a léghintán.“
Az ujkor legdivatosabb, legpikánsabb és legbájosabb látványossága, ugymint az ujonnan szerződött müerők.

A Kőbányai Királysörfőző
Dr. Korányi és Dr. Kétly egyetemi tanár urak által gyógycélokra ajánlott
GOLIÁT
MALÁTASÖRE
idegbajokban, vérszegénységnél, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal
Legkellemesebb üditő ital.
Ára vidékre kőbányai vasuti állomáshoz szállitva: nagy palack 19 kr, kis palack 13 kr, fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállitmány 30 palack.
Betét: nagy ládáért: 1 frt 60 kr, kis ládáért: 1 frt 20 kr, palackért 6 kr, mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.
Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a városi irodában VII., Kertész-utca 40. és a vidéki raktárosoknál.
Budapesten kapható minden nagyobb füszerkereskedésben és poharankint a Ulusiana automata buffet-kben is.

Rohitsi
Valódi TEMPEL FORRÁS tartományi
PÔRAKTÁR
Budapesten
Hoffmann József-nál
Bathory-utcza 8. szám.
A Rohitsi savanyuviz mint gyógyszer felülmulhatatlan hatásu gyomor- és bélhurutnál, az ivarszervek hurutjainál máj- és lépbajoknál, de különösen váltóláznál.
A Tempel forrás borral vegyitve kitünő üditő ital.
A Styria forrás ellenben kizárólag ivókurára használtatik.
STYRIA FORRÁS
Savanyuviz

Megrendelések a legszebb kivitelben eszközöltetnek.

Dupla villanydelejeskereszt vagy csillag.
86867. sz. ném. bir. szab. gyógyit és fölvidit kezesség mellett! Csuz, reumatizmus, asztma, álmatlanság, fülzugás, nagyothallás, idegesség, étvágyhiány, sárkór, fogfájás, migrén, impotencia, fejfájás, epilepszia, valamint minden idegbaj esetében. Az a páciens, aki készülékemtől 45 nap alatt nem gyógyul meg, azonnal visszakapja pénzét.
A kis készülék 2 frt. Könnyebb betegségeknél használandó.
A nagy készülék 3 frt. Idült betegség eknél használandó.
Szétküldés utánvéttel vagy előleges ártérítéssel.
Müller Albert, Budapest, V. Kálmán-utca 19/A. sz

Deutsch F. Károly
legjobban ajánlja az uri közönségnek
ruhabérleti rendszerét.
Budapest, Andrássy-ut 1.

A már 45 év óta dicséretreméltólag ismert, a m. kir. egészségügyi hatóság által jónak talált és engedélyezett
Dr. SPITZER-féle
arctisztitó kenőcs
bőrszépitő szappan
szeplő, himlőhely, sömör, májfoltok, fakadékok, forróségi nersenések, orrvörösségek és minden egyéb arcvirágzások ellen, valamint a Dr. SPITZER-féle
mely az arckenőccsel a használati utasitás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló s fiatal kinézést kölcsönöz.
Egy nagy tégely ára 80 kr., kisebb 50 kr., szappan 50 kr. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovics által Vukováron készitett kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovics, a készitő arcképe látható.
Főraktár: BUDAPEST, Király-utca 12. sz., Török J. gyógyszertára.

M. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Miskolc.
14963/III. sz.

Pályázati hirdetmény.

A m. kir. államvasutak Ruttka állomásán a vendéglői üzletre 1899. évi december hó 16-ától számitandó 3 évi időtartamra ezennel nyilvános pályázat hirdettetik.
A vendéglőt bérbe venni óhajtók felhivatnak, hogy szabályszerüen bélyegzett, valamint kellő bizonyitványokkal felszerelt ajánlatukat folyó évi julius hó 28-án déli 12 óráig a m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetőség titkári hivatalához e cim alatt: „Ajánlat a ruttkai pályavendéglő bérletére 14963. számhoz“ lepecsételt boritékban téritvény mellett nyujtsák be.
Az ajánlattevő köteles a miskolci üzletvezetőség gyüjtőpénztáránál f. évi julius 27-én déli 12 óráig bánatpénzképen 500 frtot készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban letétbe helyezni, vagy oda posta utján külön boritékban beküldeni, mivel különben az ajánlat figyelembe vétetni nem fog.
A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a miskolci üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályában (II. emelet 25. ajtószám) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.
A feltételektől eltérő ajánlatok figyelembe vétetni nem fognak.
A m. kir. államvasutak miskolci üzletvezetősége fentartja magának a jogot, hogy az ajánlattevők közül tekintet nélkül az ajánlati bérösszegre, szabadon választhasson.
Miskolc, 1899. junius 17.
Az üzletvezetőség.
(Utánny. nem dijaztatik.)

Nagy butor-eladás.

2 szekrény, 2 ajtós, diófa fényezett	34 frt	1 ebédlőszék, ó-német stil	4 frt
2 ágy, diófa, fényezett	22 „	1 iróasztal, 3 fiókos	16 „
1 éjjeli szekrény, diófa, fényezett	8 „	1 hálószoba, matt diófa	125 „
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett	14 „	1 hálószoba, faragott	170 „
2 szekrény, 2 ajtós, diófa, matt	38 „	1 garnitura crépe- vagy bourette-behuzat	60 „
2 ágy, magas, diófa, matt	38 „	1 garnitura selyem-behuzat	80 „
2 éjjeli szekrény, diófa, márványnyal	22 „	1 garnitura plüss-behuzat	95 „
1 kredenc, 4 ajt. fülkés, faragott, feh. márv.	46 „	1 szalonasztal	10 „
1 diván, magas támla szőnyeggel	40 „	1 consol márványnyal és tükör	26 „
1 ebédlő-asztal, diófa, matt	14 „		

Nagy választék egyszerü, valamint a legdiszesebb kivitelü butorokban.
Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébettér és Sas-utca sarok, I. emelet.
Árjegyzék kivánatra ingyen és bérmentve.

40582. VIII/2.

Borárverési hirdetmény.

A tarcali m. kir. vincelléri skola s a vele kapcsolatos állami szőlőtelepek több évi termésü borai

folyó évi julius hó 3-án délelőtt 10 órakor

kezdődő nyilvános szóbeli árverésen eladásra bocsáttatnak.
Az árverelők kötelesek a megvenni szándékolt borkészlet kikiáltási árának 5 százalékát az árverelés megkezdése előtt a vincelléri skola igazgatóságához bánatpénzül letenni.
A borok minőség és termelési hely szerint csoportositva árvereztetnek el. Az egész eladó készlet 650 hl., becsértéke hektoliterenként 16 és 70 forint között váltakozik. A borok cukor-, szesz- és savtartalomra elemezve vannak.
Az árak hordó nélkül értendők; a hordók hektoliterje 2 frt 60 krral számittatik.
Az árverés megkezdése előtt irásbeli zárt ajánlatok is adhatók be, melyekhez szintén 5 százalék bánatpénz csatolandó.
Az eladandó borok az alant irt igazgatóságnál való egyszerü jelentkezés mellett előzőleg is megizlelhetők. Ugyanonnan bővebb felvilágositások szerezhetők.
Tarcalon, 1899. junius hóban.
A m. kir. vincelléri skola igazgatósága.

Patyi Testvérek Butor-áruháza.

Budapest, Kerepesi-ut 9/a., földszint és I. emelet, Pannonia-szálló mellett.
Nagy választék, kizárólag szilárd hazai gyártmányu asztalos és saját készitményü kárpitozott butorokból, minden versenyt és hirdetett árakat felülmuló olcsó árakon. Teljes lakásberendezések, nyaraló, fürdő- és szálloda-butorzatok 2 évi jótállás és felelősség mellett szállittatnak.
Tévedések elkerülése végett cégünkre és cimünkre figyelni kérjük. Diszes butor-album 1 frt beküldése mellett bérmentve küldetik meg.

Újdonság! Széll öltöny 5000 [illegible] 12 frt csak [illegible] Károly-körut 18.

Dr. Spitzer arckenőcse

50 év óta minden világrészbe küldetik.

Csakis zöld cédulán levő ezen aláírással valódi Dr Spitzer

Dr. SPITZER
arckenőcse 35—50 kr.
mosdóvize 40 „
Szalvator-szappan 50 „
Lyoni-rizspor 50—80 „

eltávolitanak mindennemü **arcfoltot, pörsenést, szeplőt** és ezáltal finomitják az arcbőrt,

Dr. Kovács kézpasztája,

(csakis félhold alaku védjegygyel valódi) **három nap alatt minden kezet gyengéddé és fehérré varázsol. Egy üvegtégely ára 60 kr.**

Kapható minden gyógyszertárban s gyógyárueüzletben.

Fő- és szétküldési raktár:

Dr. KOVÁCS ERNŐ gyógyszertára és illatszergyára, *Budapest, VI., Gyár-utca 17. sz.*

„*Toilett-titkok*“ cimü füzetkét kivánatra ***ingyen és bérmentve*** küld.

Egészségi fehérnemü

chappe- és bourett-selyemből,

a bel- és külföld számos orvosi tekintélyétől a legjobb és higiénice legtökéletesebb alsóruhának javallva és elismerve, nélkülözhetetlen mindenkinek, touristáknak, sporthoz és utazáshoz, nyáron és télen is megfelelő minőségben hordható, rendkivül tartós, könnyen mosható, 2·50 krtól feljebb minden árban kapható. Nagy választék a legegyszerübbtől a legdivatosabb mintákig.

Valódi minőségben kapható a **selyemfehérnemüügyárban:**

Pohrer & Huscher, Asch, Csehország.

Saját gyártmányu női- és férfifehérnemü, női bluzok. Saját szövőgyár. Eladás méterenkint.

Tessék ingyen és bérmentve Aschból képes árjegyzéket, mintákat stb. kérni.

Használjunk csak

DALIA

kerékpárokat,

mert a „Dalia“ gépek **lopás és baleset ellen** biztositva vannak a Nemzeti baleset biztositó társulatnál.

EICHHORN EMIL

kerékpárgyára BUDAPEST, VII., Izabella-utca 5.

Árjegyzék ingyen.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körut 4. sz. I. em.

A legelhanyagoltabb hugycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőztetés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerü

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérfolyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjukori bünök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátgerincbajokat gyógyit a legujabb gyógymód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre dijtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

A nekünk bemutatott számtalan megbizható, hiteles köszönirat folytán ezen negyedszázad óta fennálló rendelő-intézet a legmelegebben ajánlható.

Rendelő intézet Budapest, Andrássy-ut 24.

az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

hugycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőztetés utóbajait, az elgyengült férfierő, magömlések, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, bármennyire idültek is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magtalanság egyik főokozója és bőrbetegségeket gyógyit uj gyógymód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülész-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Dijazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltatik és gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzőnél: Dr. GARAI ANTALnál megrendelhető **NÉPSZERŰ UTMUTATÓ** (már 15-ik kiadásban megjelent) nemi betegségek és ezek észszerü gyógykezeléséhez cimü könyv, volt ára 2 frt 50 kr., **most csak 90 kr.** A könyv jól becsomagolva lesz elküldve, **1 frt** beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvét mellett.

A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leirása. — II. A nemi élet ébredése. — III. Az önfertőztetés és az éjjeli magömlések. — IV. Hugycsőtakár (tripper) és hugycsőszükületek. — V. A bujakór (siphilis). — VI. Fehérfolyás. — VII. Elgyengült férfierő. — VIII. Női magtalanság. IX. Az ivarszervek megbetegedésének főtényezője a prostitució.

Verne Jules müvei:

Az eddig megjelent 5 kötet cimei:

A győzedelmes Robur.
A kárpáti kastély.
Egy sorsjegy.
Robinsonok iskolája.
Lángban álló szigettenger.

E gyüjtemény egyöntetü nagy 8° alaku és pompás szinnyomatu boritékkal van ellátva.

Ára 2 frt 50 kr.

Uszó sziget.
2 kötetben ... frt 1.—
Jégsphynx.
2 kötetben ... frt 1.—
Nemzeti lobogó.
frt —.50

Megrendelhető a
,Budapesti Napló,
kiadóhivatalában,
József-körut 18.

Beniczkyné Bajza Lenke

válogatott regényei

Beniczkyné. Saját kezébe ... —.50
Beniczkyné. Ő az. Regény ... 1.—
Beniczkyné. A hegység tündére ... 1.—
Beniczkyné. Rang és pénz ... 1.—
Beniczkyné. A vér ... —.50
Beniczkyné. Közvélemény ... 1.—

Megrendelhető a
,Budapesti Napló‘
kiadóhivatalában,
József-körut 18.

Orvosi rendelő intézet

sulyos krónikus betegségek gyógyitására

Budapest, V., Váci-körut 18.

Számos sulyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okoztak az orvosnak s amelyeken tudományának tehetetlensége zátonyra jutott, immár

Dr. KOVÁCS I.

egyet. orvostudor Hämopata

uj hämopatiai **gyógymódja által eredményteljesebb kezelésben részesülhetnek. Páratlan gyógyhatásunak bizonyult a Hämotherapia:**

Asthma, sziv és gyomorbántalmaknál; **köszvény,** sápkórság és hólyagbántalmaknál;
sulyos **idegbajok** (migrain, álmatlanság, szédülés, hysteria és **Neurasthenia**)
makacs **vér-** és **bőrbántalmaknál.**
(Utóbbi betegségeket chemiai orvosságok mellőzésével, saját találmányu belégzési gyógymódjával kigyógyit.)
Egyetlen és legbiztosabb védelem: **Szélhüdés, kezdődő vakság** és **elmezavar ellen.**
Rendelés naponta 9—1-ig és 3—7-ig. — Levélre válaszol. — Meghivásra beteget látogat (a vidéken is.) — Kivánatra külön rendelés.

Tavaszi és nyári évad

1899.

Valódi brünni szövetek

Egy **3·10 méter** hosszu szelvény, elegendő teljes férfiöltözetre (kabát, mellény és nadrág) ára csak	2.95, 3.70, 4.80 *frt jó* 6.— és 6.90 *frt jobb* 7.75 *frt finom* 8.65 *frt legfinomabb* 10.— *frt legeslegfinomabb*	*valódi gyapjuból*

Egy szelvényt szalon-öltönyhöz **10.— frtért,** valamint felöltő-szövetet, turista-lodent, legfinomabb kammgarnokat szállit gyári árakon a legjobb hirnevünek és szolidnak elismert posztó gyáriraktár

Siegel-Imhof Brünnben.

Minta ingyen és bérmentve. Mintának megfelelő kiszolgálásról kezeskedünk.

A **magán**vevőnek, aki a szöveteket **közvetlenül** a fenti cégnél a gyár székhelyén megrendeli, **előnyei** jelentékenyek.

Általános elgyengülésnél, az alhasi szervek rendellenes müködésénél, mell és gyomorfájdalmaknál, nemkülönben az üdülők legjobb és legizletesebb erősitőszerét képezi a

HOFF JÁNOS FÉLE MALÁTA KIVONAT EGÉSZSÉGI-ITAL

Egy palack ára 75 kr., 5 palack bérmentve 3 frt 75 kr.

Kapható az összes gyógyszertárakban, drogua-, csemege- és füszerkereskedésekben.

Magyarországi kizárólagos főraktár:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszertára, Király-utcza 12. sz.

Kirándulásainkon

külön bizottságok vezetése alatt részt vesznek a fővárosból:

Képviselők kirándulása. Elnöke **Csávossy Béla** orsz. képviselő.

Honvéd s csendőrtisztek 6 tagu rendező-bizottsággal.

Tanári karunk **Erődy Béla** főigazgató elnöklete alatt.

Tanitók turista-egylete. Elnöke **dr. Verédy Károly** kir. tanácsos.

Sportkirándulásaink **Gerenday György** elnöklete alatt.

Országos nemzeti szövetség. Élén **Herczeg Mihály** elnök.

Békeegyesület. Elnöke **Vámbéry Ármin.**

A magyar tisztviselők országos egyesülete Vezeti **Jankovich István:**

Demokrata kör. Elnöke **Vázsonyi Vilmos.**

A rendőrségi tisztikar **kirándulását R h é d e y** kapitány rendezi.

Havonta induló külön vonatok.

Levélcim: Párisi kirándulások igazgatósága, Erzsébet-körut 48.

Legfokozottabb izlést kielégitő programm és kényelem.

„BUDAPEST-PÁRIS.“

Magyarok társas kirándulása az

1900. évi Párisi Világkiállitásra.

IGAZGATÓSÁG:

BUDAPEST, Erzsébet-körut 48. sz. I. emelet.

A felügyelő-bizottság elnöke: **báró Thoroczkay Viktor,** főispán.

Igazgató: **SOMOGYI NÁNDOR.**

Központi rendező-bizottság. Irók, müvészek, stb. stb. **Elnök: DESSEWFFY ARISTID.**

Párisi fogadó-bizottság. **Elnökei:** BERTHA SÁNDOR, BOROSTYÁNYI NÁNDOR.

Kiki önmaga választja meg társaságát s utazásának időpontját.

A társas utazás előnyei, az egyedül utazás szabadságával

Részvételi dij a kényelmes utazást, elsőrendü ellátást s teljes szórakozást felölelő programmot beleértve: az 1898-ban jelentkezőknek 260 frt, 1899-ben 270 frt, a kiállitási évben 280 frt.

Befizethet előzetes tetszés szerinti összegekben a **Belvárosi Takarékpénztárnál,**

(**részvénytőke 2,500.000 forint.**)

BUDAPEST, Koronaherceg-utca 3. szám.

Helyek 25 forint előfizetéssel foglalhatók le.

Telefon 6007. Tessék részletes képes prospektust kérni. Postatakp. cheque sz. 5531.

Kirándulásainkon vidékről külön bizottságok vezetése alatt részt vesznek:

Pozsonymegyei bizottság elnöke Taller Pál polgármester.
Hajdumegyei bizottság elnök Wolafka Nándor c. püspök.
Székesfehérvár és fejérmegyei bizottság élén Vértessy József.
Temesvár és temesmegyei bizottságunk élén Telbisz Károly kir. tanácsos polgármester.
Székelyföldi (Marosvásárhelyi) bizottság elnöke orosfai Mikó Árpád főispán.
Balassa-Gyarmat és nógrádmegyei bizottság elnöke Török Zoltán Nógrádmegye főispánja.
Hódmezővásárhelyi bizottság elnöke Juhász Mihály polgárm.
Pestmegyei bizottságunkat dr. Kludik Imre főisp. titkár szervezi.
Arad és aradmegyei bizottságunk elnöke báró Bohus István főrendiházi tag.
Az eperjesi Széchenyi-kör bizottsága élén Szinnyey Merse főispán áll.
Győr sz. kir. város és győrmegyei bizottságunk elnöke Zechmeister Károly, kir. tan. polgárm.
Nagyvárad és biharmegyei bizottságunk elnöke dr. Bulyovszky József polgármester.
Heves, Vas, Esztergom, Sopron stb. megyék.

A párisi társas kirándulások igazgatósága Erzsébet-körut 48. szám.

BELÉPÉSI NYILATKOZAT.

Tessék aláirva fenti cimre beküldeni.

A közétett prospektust, melynek pontos kivitelére a bizottság felügyel, tudomásul veszem s bejelentem, hogy a kirándulásban résztveszek, ha ebben akadályozva nem leszek.

Kérek portómentes befizetési lapokat, mert a részvételi dijat 1900 március végéig, midőn jelezni kell, hogy mely hónapon óhajtok utazni, olykép fizetem be a Belvárosi takarékpénztárhoz, hogy
a) 25 frtot most, a végösszeget egyszerre a fenti időpontban;
b) havonta 8 frt, negyedévente 24 frtot vagy félévente 48 frtot a fenti időpontig a teljes összegre kigészitve fizetek be.

Ha 1900 januárban az utazástól visszalépek, a Belvárosi takarékpéntár az összeget a részvételi dij egy tizedének a költségekre való leszámitásával visszafizeti, ezentul pedig jegyemet másra átruházhatom.

Hely: ....

Név: ....

Tessék kivágni és aláirva beküldeni.

Minden szó egyszeri beiktatása petit betükből 2 kr. Cimmel ellátott hirdetésekért külön 30 kr. kincstári bélyegdij jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetésekre díjmentesen ad felvilágositást a kiadóhivatal: József-körut 18. szám.

Levélbeli tudakozódásokra ingyen adunk felvilágositást, csak a válaszra szükséges bélyeget kell mellékelni. Tudakozódásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

APRÓ HIRDETÉSEK
és
ELŐFIZETÉSEK
felvétetnek a
BUDAPESTI NAPLÓ
részére
a kiadóhivatalban
József-körut 18.,
valamint a következő dohánytőzsdékben:

Breuer nővérek, Teréz-körut és Podmaniczky-utca sarok.

Nemecsek-féle tőzsde Petőfi-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrássy-ut 59.

Deutsch Miksáné, Andrássy-ut 38.

Schwartz hirdetési iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V., dohány-nagytőzsde, Kerepesi-ut 1.

János
kedves jó lelkem én egy percre sem felejtettem el és nem is voltam mással el foglalva csakhogy én is vártam az életjelt a boldog viszontlátásig puszizza nem Anna. 4478

„Szőke"
kis Emmuska, hogy és miképp van. Választ kérek üdvözli hü udvarlója
2253 K. A.

Angyalka.
Drága szivem, hogy és miképp van, választ epedve várom. Üdvözli
2264 A. K.

Vezérlőcsillagom.
Végre mégis szerencséltettél kedves soraiddal — köszönöm édesem — Igazán jót tettél véle. Vajjon miért külted az én levelem is benne? Hogyan történnek eme utazások olyképpen, hogy én mindig utólag tudom meg? Mondhatom nem szolgál örömömre — vagy kiszámitva történik igy? Mondhatom édesem nagyon bánt — 4—5 nap mulva hiszem haza jövök — csókol ezerszer. 4481

Álomkép
A kivánt cimen levelem várja, szivélyesen üdvözli Sz. Elemér. 2375

E héten
irok drága, csókolom. 4484

Narancsvirág.
Még egy s egyszersmind utolsó kisérletet teszek arra, hogy megszólaltassam. Igazán nem szép, hogy hónapokig bolondit s aztán cserben hagy. — Vagy éppen ezt akarta? sz nem nagy dicsőség! Ugy látszik, hogy csak álarcosan érzi elég erősnek magát. Ám próbáljuk meg szemtől-szembe, — nyilt arccal, ha van bátorsága. Melyik este láthatom az először tudatott helyen. Palici. 6646

„Carmen"
A pénteki utitárs szerencsés volna, ha bájos utitársnőjét mihamarább viszontláthatná. A várvavárt feleletért „I. R." jegy alatt esedezik e lap kiadójába küldeni.

Szőke asszony.
Kedves rövidke levele már tartalma különlegességénél fogva is nagy hatással volt rám s igy kétszeres érdeklődéssel várom válaszát, melyben igérete szerint be fogja magát mutatni. „Derüs napok." 6748

Menyecske 24.
Éppen akkor, midőn legjobban várom levelét — pauzál legjobban. Nem hiszem, hogy rejtett üzenetemet ne olvasta volna s tán ez okozza hallgatását. Pedig ugy sem lesz megfejtve a rejtély, mig nem válaszol. Csókolom kezeit. 4672

Azon fehérruhás
hölgy, kivel vasárnap Abbazia kávéházban, később Weingruber éttermében találkoztam, kéretik „Óra 34" jelige alatt kiadóhivatalba válaszra, valjon megismerkedés lehetséges. 4479

Két ur keres
intelligens családnál elegánsan butorozott két szobát első vagy második emeleten lehetőleg fürdőszobával. Ajánlatok „Julius" jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 2376

Házasság
Jó állásu, csinos fiatal fővárosi államhivatalnok, tartalékos hadnagy, ismeretség hiányában ez uton keres nőül oly csinos hölgyet, ki néhány ezer frt készpénzhozománynyal bir. Levelet „Gentleman" jelige alatt a kiadóhivatalba kérek. 4486

Szép nyári lakás
nagy kertben fekvő három ablakos terem, tágas konyha és cselédszobával a nyári idényre, esetleg egész évre olcsón kiadó. Bővebbet Rákos-Keresztúron Zsófia-telep, „Gróf" villa. 2377

Elutazás miatt
egy teljes szoba- és konyhaberendezés, ruhák, függönyök stb. olcsón eladók. Ferenc-utca 5 sz. II. 18. 4480

Szépen
berendezett különbejáratu utcai szoba fürdőszobahasználattal julius 1-re 12 frtért egy urnak vagy hölgynek kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2304

Csupán ellátásért
ajánlkozom nevelőnek egészséges vidékre vagy fürdőhelyre. Leveleket „Technikus" jelige alatt a kiadóhivatal továbbit. 4485

Egy
harminc éves nős okleveles gyógyszerész keres vidéken gondnoki állást. Esetleg más tisztességes önálló foglalkozást is elvállalna, hogy családját fentarthassa. Szives ajánlatok a kiadóhivatalba kéretnek, hol cimem is megtudható. 4482

Megay
Bohéme-tortája a torták királya! 1 frt 25 kr. beküldése után Megay Róbert cukrász Miskolcon megküldi önnek bérmentesen.
Kapható Budapesten Szenes Ede cs. és kir. udvari szállitó és Szimon István uraknál. Budán Gaizler Béla, udvari szállitó, Aradon Fejér Gyula és Ring Zsig. Szombathelyen Kikaker János, Fehértemplomon Stefanovic János, Nagyváradon Kádár János uraknál. 4429

Házmester
ki már ily minőségben alkalmazva volt, legjobb bizonyitványokkal és némi óvadékkal rendelkezik, gyermektelen kőmüves, beszél négy nyelvet, keres nagyobb házban házmesteri állást. Cim: II. ker. Zsigmond-utca 6 ajtó 9. 4471

Bárminő
csontbántalmak, hasogatások, szaggatások, derékfájás, csuz, köszvényben szenvedők vegyenek 80 krajcárért Erényi-féle „Nervint".

Köhögésnél,
rekedtségnél vegyen 30 krért Réthy-féle pemetefücukorkát.

COPYING OFFICE.
Bárminemü irásmunkákat, leirásokat, sokszorositásokat és forditásokat minden nyelven, ugymint gyorsirói v. fonograf felvételeket elvállal a „YOST" irógép r. t. Erzsébet-körut 9—11. New-York palota.

Vidéki
nagyvárosi gyógyszertárba gyakornok kerestetik. Cim a kiadóban. 4477

Azonnal olcsón
kiadó nagyon szépen berendezett külön bejáratu szalon hálószobával uraknak vagy hölgyeknek. 2367

Egy csinosan
butorozott szoba egy gyermektelen családnál a Lipót-körut és Andrássy-ut közelében azonnal kiadó. Cim a kiadóban. 2365

Kiadó szoba a Kerepesi-uton
a Népszinház szomszédságában egy csinosan butorozott, két ablakos, tágas és világos, teljesen féregmentes szoba, tágas előszobával és külön bejárattal a lépcsőházból jutányosan kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2251

Vasalónő
elvállal házakban és házonkivül vasalást. Cim a kiadóhivatalban. 2366

Szépen
berendezett különbejáratu utcai szoba fürdőszobahasználattal junius 1-re 12 frtért egy urnak vagy hölgynek kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2304

!! Valódi külföldi borok !!
A legjobb minőségü külföldi borok árusitásának vállaltam el a fővárosi képviseletét. **Korcsmárosok, vendéglősök, szállodások, kereskedők és magánfogyasztók** a saját hasznukat látják, ha egy próba megrendeléssel kisérletet tesznek. Az árak jutányosak; a kitünő minőség s a mai mostoha viszonyok mellett szinte potom árban kaphatók a **Valódi külföldi borok!** A cimet akár szóbeli, akár irásbeli kérdezősködésre megmondja a Budapesti Napló kiadóhivatala.

!! Valódi külföldi borok !! 2348

10 frttal lakótárs.
Kerestetik elegáns alkovos külön bejáratu szobába egy intell. ur mellé egy vagy két ur szobatársul havonta 10 frt lakbér mellett a szoba bármely percben elfoglalható. Cim a kiadóhivatalban. 2344

Házmester
fiatal gyermektelen hazas, **kauciókėpes,** épület- és müasztalos alkalmazást keres. Cim a kiadóhivatalban. 2345

Nevelőnőt
keres 13 éves kisasszonyhoz csinos vidéki városba 300 frt évi fizetéssel, francia nyelv és zongoraoktatás is kivántatik. Ajánlatokat kérek „Bihar" jeligével e laphoz, hol a cim is megtudható. 2339

Cukrászdába
ajánlkozik szolid csinos fiatal leány elárusitónőnek vagy pénztárhoz. Cim a kiadóban. 2371

Szolid
jó családból való fiatal leány ajánlkozik uri családhoz gyermekek mellé. Cim a kiadóban. 2372

Csinos fiatal
leány alkalmazást keres mint elárusitónő csemegeüzletbe. Cim a kiadóban. 2373

Fiatal szigorló orvos
irodai teendőkre vagy magántitkári állásra, esetleg állandó szerény igények mellett ajánlkozik. Cim a kiadóhivatalban. 2370

!! Legolcsóbb és legjobb szakácskönyv !!
Szegedi uj szakácskönyv legujabb (4.) bővitett kiadás. Irta: Szekula Teréz. Ára 2 forint helyett
csak **1 frt 50 kr.**
Megrendelhető a
„Budapesti Napló"
kiadóhivatalában
József-körut 18.

Nagyon szépen
butorozott szalon kényelmes hálószobával együtt, mely két személynek is alkalmas, teljesen különbejáratu, féregmentes és tiszta, egy-két urnak vagy hölgynek azonnal kiadó. Vidékről jövőknek is. Cim a kiadóhivatalban. 2290

Ügyes szabónő
ajánlkozik házba és házon kivül is mérsékelt dijazásért. Cim a kiadóban. 2341

Villa
részletfizetésre,
az Ujpest-Palotai állomás és a villamos vasut közvetlen közelében jutányos áron azonnal átvehető. A 4 szoba, fürdő és gyermekszobán kivül szép nagy gyümölcsös és virágkert is tartozik hozzá. Cim a kiadóban. 2340

Minden háziasszony
vegye meg a legujabb, Kugler-féle „Házicukrászat" cimü könyvet, 2000-nél több recipével és 200 képpel. Ára diszkötésben 3 frt és 25 kr. portóért. Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában.

Az országos
magyar gyorsirászati egyesület
junius hó 1-én
Báthori Dezső
középiskolai tanár ur
vezetése alatt
uj magyar és németnyelvü gép- és gyorsirászati
tanfolyamot nyit. Jelentkezőket felvesz a
„YOST" irógép
részvénytársaság
Erzsébet-körut 9—11.
New-York palota.

Olcsó arany és ezüsteladás, részletfizetésre is,
valamint a legszebb ékszertárgyak, u. m.: arany férfi láncok grammja 85 kr., arany férfiórák 16 frt, arany női órák 10 forint, gyémántgyürük, fülbevalók, brosstük, 6 frt 50 krtól kezdve.
12 darab valódi ezüst evőeszköz 6 frt 25 kr., étkezőszervizek 12 személyre 140 frt, 6 személyre 75 frttól kezdve.
Girandolok, gyertyatartók, tálcák és e szakmába vágó cikkek grammja 6 kr, minden darab hivatalos fémjelzéssel van ellátva. Veszünk zálogházi cédulákat.
Grünberger A. Béla örökösei
Budapest, Városház-tér 9. (Haris-bazár) I. em., ajtó 23. Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Saison!
beálltával figyelmeztetem a n. é. közönséget azon szép és jó uj berendezésre, hogy nálam darabonként **1** forintért lehet szép és elegáns kidolgozott Makart-fényképeket késztettetni. Hölgyeket vagyok bátor figyelmeztetni, hogy világos ruhákban is tökéletes sikerült képeket készitek. Vidéki fényképek után nagyitások lelkiismeretes kivitelben jutányos árban eszközöltetnek. WAITZNER fényképész, Budapest, Erzsébet-körut 20. szám.

Kávé
Fiuméből!
közvetlen a tengeri hajóról szétküldve

1 zsák 4 kgr. Rió kávé jó izü	4.60
1 zsák 4 k. Portorikó kávé nagyszemü	5.60
1 zsák 4 k. Kuba kávé nagyszemü	5,76
1 zsák 4 k. Portorikó gyöngykávé n. sz.	6.12
1 zsák 4 k. kék Jáva gyöngykávé	6.80

elvámolva, bérmentve és csomagolva minden más költség nélkül.
Árjegyzéket és látképes levelező-lapot kivánatra ingyen küld:
Fratelli Deisinger
Fiume.
SCAFALO 231.
A magyarországi kávésok bevásárlási forrása.

Könnyü fizetési
feltételek! Diszes, olcsó **vasbutorok, gyermekkocsik, gyermekágyak,** ruganyos acélsodrony-ágybetétek, afrik- és lószőr-matracok, paplanok, szövetfüggönyök, ágy- és asztalteritők, kárpitozott fa-butorok, tükrök és függőlámpák kaphatók **Pápai és Náthán** gyárosoknál, **Budapest, VI., Andrássy-ut 2.** (Foncière-palota). Vidékre és helyben részletfizetésre is szolgálunk minden árfelemelés nélkül. Árjegyzéket ingyen és bérmentve küldünk.

Hölgyeim.
Sajnálatos, hogy a t. hölgyek nem idejében látnak az **arc ápolásához,** mielőtt a napsugarak v. szél káros hatást idéznek elő, pedig mily kicsiny dologból áll **szép fehér, tiszta arccal birni.** Nem csodálom, ha a t. hölgyek, a sok hirdetett és ajánlott arccrémekből nem birnak választani. Legyenek teljes **bizalommal hozzám,** kisértsék meg csak egyszer **Mille Fleurs-Crémet,** meg vagyok győződve, hogy céljukat elérik. — **Mille-Fleurs-Crème** próbatégely 50 kr. könyvvel; **Mille-Fleurs-poudre,** fehér, rózsa v. creol (barnáknak), 1 doboz 60 kr., **szappan** 40 kr. Főraktár: **Török József** gyógytára, Király-utca 12. — **Továbbá csakis nálam kapható a Mille Fleurs-hajviz,** mely bármily ősz hajnak ½ óra alatt **eredeti szinét visszaadja,** 2 üveg 3 frt utasitással (2 hóig elegendő), fekete, barna és aranyszőkébe kapható. **Nem eléggé ajánlhatom a t. hölgyeknek a homlokkötőt,** mely rövid idei használat után a **redőket végképp kisimitja,** a homlokot fehér, szép formásra változtatja. Egy ily kötő évekig eltart, **drbja 1 frt 50 kr.** utasitással. Mily kellemetlen és rut a **szőr az arcban vagy ajk körül,** ezt fájdalom nélkül egy pillanat alatt eltávolithatják az általam küldött próba tégelylyel 60 kr. utasitással. **Vörös kezeket** v. ha még oly elhanyagoltak is, **kézpasztám** által **gyönyörü** fehér puhává változik, 1 próbatégely 35 kr. utasitással. **Számos elismerő levelekkel bizonyithatom** felsorolt cikkeim bámulatos hatását, melyekért és biztos **eredményért kezeskedem.** — Utánvétellel akár itt **Budapesten,** vagy bárhová küldöm. MANDL IDA, Budapest, VII. ker., Bethlen-utca 12. sz.

Fiu-öltönyök:

Iskolaöltöny	6 frt
Matróz	6 „
Havelok	5 „
Sajkakabát	5 „

Rothberger Jakab cs. és kir. udvari szállitónál Budapesten IV., váci-utca 23.

Használt ruhák ujra kicseréltetnek és a legmagasabb árban beszámittatnak.

Kárpit-raktárak
Franczke János
Főüzlet: Kerepesi-ut 6.
Fióküzlet: Irányi-u. 25.
Ajánlja nagy raktárát bel- és külföldi kárpitokban; kávéházak, vendéglők, épületek és lakások kárpitozását helyben és vidéken is azonnal és ujtányosan elvégzi.

85 százalék
pénzelőleg mindenféle
sorsjegyre:
Jószív, Bazilika, magyar, osztrák olasz vöröskeresztsorsjegyekre olcsó kamatokra 3—6 hónapra.
WOHL. bankűzletben
osztálysorsjegyfőelárusitó
Budapest, V., Dianafürdő.

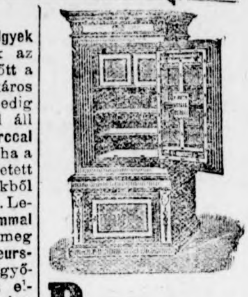

PANZER
Pénzszekrény, tresor- és vasipar részv.-társ
Szabadalmazott uj rendszerü tüz- és betörésmentes acél páncél
pénzszekrények
tresor, safes-deposits, páncélszobák
különleges gyára,
BUDAPEST,
Károly-körut 9. sz.

Jó könyvek
mélyen leszállitott áron:

	Frt
Babos közhasznu magyarázó szótár kötve (2 frt)	1.50
Benedek Elek. A sziv könyve (1.80)	1.20
Betyárlegendák, az alföldi rablóvilág történetei	1.—
Karczag Vilmos. Lemondás, regény (1.20) 60 kr., kötve (2 frt)	1.—
Kossutány Géza, nevezetesebb bünesetek I., II., III., IV. egybekötve (4.80)	2.—
Mihályi Imre, Francia zászló alatt. Élmények és kalandok az Aquatoron (2 frt) 1.—, ugyanez kötve (3 frt)	1.50
Mokány Berci viselt dolgai (2 frt) 1.—, ugy anez kötve (2.50)	1.40
Murger Henry, Bohémvilág (1 frt) 50 kr., kötve (150)	—.80
Sztanoj Miklós, Karamboljáték (2 frt) 1.—, kötve (3 frt)	1.50
Tóvölgyi Titusz, Van-e más világ? (A szellemek országából) (1.50) 1.—, ugyanez kötve (2 frt)	1.40
Zola Emil, Pascal orvos, regény (1.60) 80 kr., kötve (2 frt))	1.20

(A bekeritett árak a volt bolti árakat jelzik!)
Megrendelhetők a
„Budapesti Napló"
kiadóhivatalában
József-körut 18.
Mindenféle könyvárjegyzék és a Könyvkedvelők Kalauza, kivánatra bárkinek ingyen és bérmentve küldetik.

Jégszekrényt
használtat, de jókarban keresek azonnali megvételre. Legalább 60—70 darab literes üvegnek kell elférni benne. Ajánlatokat „Jégszekrény" jeligével közvetit a kiadó. 2352

Nyomatott a „Pátria" irodalmi vállalat és nyomdai részvénytársaság körforgó-gépén. Budapest, IX., Üllői-ut 25.